

ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ
การประเมินตนเองเสมือนวัตถุ และความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย
ในชายรักชายและชายรักต่างเพศ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS AMONG SELF-ESTEEM, INTERNALIZATION OF MEDIA INFLUENCE,
SELF-OBJECTIFICATION, AND BODY DISSATISFACTION IN GAY AND HETEROSEXUAL MEN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology
Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2017
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับ
อิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ และความไม่
พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในชายรักชายและชาย
รักต่างเพศ

โดย

นางสาวพรรณทิพา ปัทมอารักษ์

สาขาวิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมบุญ จารุเกษมทวี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส)

พรรณทิพา ปัทมอารักษ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ และความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในชายรักชายและชายรักต่างเพศ (RELATIONSHIPS AMONG SELF-ESTEEM, INTERNALIZATION OF MEDIA INFLUENCE, SELF-OBJECTIFICATION, AND BODY DISSATISFACTION IN GAY AND HETEROSEXUAL MEN) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.กฤษยา พิธิษฐสังฆการ, 145 หน้า.

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของนิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตชายรักชายและชายรักต่างเพศระดับปริญญาตรี จำนวน 233 คน ซึ่งตอบเครื่องมือวัด 4 ฉบับ ได้แก่ มาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มาตรวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ มาตรวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ ซึ่งแบ่งเป็นสามด้านย่อย อันได้แก่ ด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเอง ด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเอง และด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเอง ข้อมูลที่ได้รับถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยการทดสอบค่าที (Independent sample *t*-test) เพื่อเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของนิสิตนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม และศึกษาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาด้วยการสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างชายรักชายจะมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(231) = 6.65, p < .001$)

2. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย เมื่อพิจารณาร่วมกันโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการใส่ตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าไปในสมการ (Enter method) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .60, p < .001$)

3. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ เมื่อพิจารณาร่วมกันโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการใส่ตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าไปในสมการ (Enter method) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ ร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .31, p < .001$)

สาขาวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2560

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5877618838 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: BODY DISSATISFACTION / SELF-ESTEEM / INTERNALIZATION OF MEDIA INFLUENCE / SELF-OBJECTIFICATION

PHANTIPA PATTAMA-R-RUK: RELATIONSHIPS AMONG SELF-ESTEEM, INTERNALIZATION OF MEDIA INFLUENCE, SELF-OBJECTIFICATION, AND BODY DISSATISFACTION IN GAY AND HETEROSEXUAL MEN. ADVISOR: ASST. PROF. KULLAYA PISITSUNGKAGARN, Ph.D., 145 pp.

The purpose of this research study was to examine the relationships that body dissatisfaction had with self-esteem, internalization of media influence, and the three aspects of self-objectification in 233 gay and heterosexual male undergraduates. Participant responded to a set of questionnaires measuring body dissatisfaction, self-esteem, internalization of media influence, and self-objectification (i.e., body surveillance, body shame, and control belief). An Independent sample t-test as well as Pearson's Product Moment Correlation and Multiple Regression Analysis were used to analyze the data. Findings were as follows:

1. Gay participants scored significantly higher on body dissatisfaction than heterosexual participants ($t(231) = 6.65, p < .001$).
2. For gay participants, when examined together, self-esteem, internalization of media influence, and self-objectification significantly predicted body dissatisfaction and accounted for 60% of its variance ($R^2 = .60, p < .001$).
3. For heterosexual participants, when examined together, self-esteem, internalization of media influence, and self-objectification significantly predicted body dissatisfaction and accounted for 31% of its variance ($R^2 = .31, p < .001$).

Field of Study: Psychology

Academic Year: 2017

Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ในชีวิตของมนุษย์เรานั้นมีทางเลือกหลายครั้งที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งในแต่ละทางเลือกข้าพเจ้าอาจรู้สึกแตกต่างกันออกไป ทางเลือกที่ข้าพเจ้ารู้สึกดีและภาคภูมิใจที่สุดก็คือการเลือกมาเรียนคณะจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่นี้เปรียบเสมือนบ้านของข้าพเจ้า เป็นบ้านที่ซัดเกล้าจิตใจของข้าพเจ้าและสอนวิชาการเป็นมนุษย์ให้กับข้าพเจ้า

บ้านหลังนี้ประกอบไปด้วยอาจารย์ทุกท่านเป็นผู้ที่ให้ความรู้และความอบอุ่นทางด้านจิตวิทยา นิพนธ์เล่มนี้อาจไม่เกิดขึ้นหากขาดผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ อาจารย์ที่ปรึกษาจิตวิทยาที่ให้ความรู้ ความเมตตา กำลังใจทำให้ข้าพเจ้ามีพลังและแรงใจในการต่อสู้กับอุปสรรคตลอดระหว่างทางที่เกิดขึ้น บ้านหลังนี้ยังประกอบไปด้วย ร.ศ.สุภาพรธรรม โคตรจรัส รศ.ดร.โสรัช โพธิ์แก้ว ผศ.ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ รศ.ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์ ผศ.ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์ และอ.ดร.สมบุญ จารุเกษมทวี ข้าพเจ้าขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาการปรึกษา บ่มเพาะความรู้และประสบการณ์ชีวิตให้แก่ข้าพเจ้า

สิ่งสำคัญที่จะทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จคือกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย นิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศระดับปริญญาตรีที่ตอบแบบสอบถามออนไลน์ รวมถึงผู้เผยแพร่แบบสอบถามออนไลน์ทุกท่าน ข้าพเจ้ารู้สึกขอบคุณอย่างมากสำหรับข้อมูลอันมีค่า ในการขับเคลื่อนงานวิจัยนี้ทางด้านงบประมาณ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช รุ่นที่ 38 ครั้งที่ 1/2561 ปีงบประมาณ 2560 ที่ได้มอบทุนสนับสนุนงานวิจัยเล่มนี้

ในชีวิตของข้าพเจ้าโชคดีที่สุดคือการได้พบพี่ น้อง และเพื่อน ๆ ที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี ตั้งแต่โรงเรียนมัธยมจังหวัดสิงห์บุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และครอบครัวจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้เกิดขึ้นเป็นเพราะกำลังใจที่แสนดีที่คอยอยู่เคียงข้างตัวข้าพเจ้าในวันที่สุขและทุกข์

บุคคลสำคัญที่สุดในชีวิตข้าพเจ้าคือพ่อและแม่ ข้าพเจ้าโชคดียิ่งนักที่ได้เกิดมาในครอบครัวนี้ พ่อและแม่ที่ให้อิสระกับข้าพเจ้าในการเลือกเรียน เลือกใช้ชีวิต และได้เป็นตัวข้าพเจ้าในทุกวันนี้ สุดท้ายข้าพเจ้าขอขอบคุณตัวเองที่เลือกเรียนจิตวิทยาการปรึกษา บ้านหลังนี้อบอุ่นสำหรับข้าพเจ้าเสมอมา บ้านหลังนี้ได้เปลี่ยนแปลงชีวิตของข้าพเจ้าให้งอกงามมากขึ้น ในกระตาดหนึ่งแผ่นนี้ข้าพเจ้าคงไม่อาจเอ่ยนามทุกคนที่ข้าพเจ้าอยากขอบคุณได้ครบ เนื่องจากทุกคนที่ผ่านเข้ามาในชีวิตล้วนมีค่าต่อข้าพเจ้า ขอขอบคุณทุกคนด้วยใจจริง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย	10
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
ขอบเขตของงานวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
1. ความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual orientation)	15
2. ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body image).....	18
3. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem).....	31
4. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media Influence).....	40
5. การประเมินตนเสมือนวัตถุ (Self-objectification)	48

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
ขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด และการตรวจสอบประสิทธิผลของมาตรวัดที่ใช้ในการวิจัย	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 4 ผลการวิจัย	71
ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย	73
ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) การถดถอยพหุคูณ (MRA)	79
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	88
สรุปผลการวิจัย	88
อภิปรายผลการวิจัย	92
ข้อจำกัดในงานวิจัย	99
ข้อเสนอแนะ	99
รายการอ้างอิง	101
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	121
ภาคผนวก ค	127
ภาคผนวก ง	134
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	145

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แนวทางการให้คะแนนมาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย 62

ตารางที่ 2 สรุปขั้นตอนการพัฒนามาตรวัดและคุณภาพของเครื่องมือวัด 68

ตารางที่ 3 ข้อมูลทางด้านคุณสมบัติทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ
(N = 223) 74

ตารางที่ 4 ข้อมูลค่าพิสัย มัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การกระจาย
แบบโค้ง และการวิเคราะห์ t-test ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ
(N = 223) 77

ตารางที่ 5 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย (N = 114) 79

ตารางที่ 6 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ (N = 119) 80

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA)
ในการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ของกลุ่มตัวอย่าง
ชายรักชาย ด้วยวิธีใส่ตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการทุกตัวพร้อมกัน (Enter, N = 114) 82

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA)
ในการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่าง
ชายรักต่างเพศ ด้วยวิธีใส่ตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการทุกตัวพร้อมกัน (Enter, N = 119) ... 84

ตารางที่ 9 สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานวิจัยที่ทดสอบ 86

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างชายรักชาย	11
ภาพที่ 2	กรอบแนวคิดการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างชายรักต่างประเทศ	12
ภาพที่ 3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Cash & Smolak, 2011)	23
ภาพที่ 4	โมเดลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงกดดันจากสื่อ, การยอมรับค่านิยมความผอม ในอุดมคติ, การเปรียบเทียบทางสังคม, ค่าดัชนีมวลกาย และการเกิดความไม่พึงพอใจ ในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Blowers et al., 2003).....	43
ภาพที่ 5	ทฤษฎีการประเมินตนเองเหมือนวัตถุโดยการนำความโน้มเอียงทางเพศเป็นตัวแปรกำกับ (Fredrickson & Roberts, 1997).....	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ภาพลักษณ์ทางร่างกายมีความสำคัญอย่างมากในสังคมไทย ส่งผลให้วัยรุ่นไทยต้องการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ทางร่างกายให้เป็นที่ไปตามแบบอุดมคติของตนเองที่สร้างจากสื่อต่าง ๆ ดังจะเห็นจากข่าวความต้องการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ของวัยรุ่นไทยนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นไทยจำนวน 5,000 คนในช่วงอายุระหว่าง 10-25 ปี ที่มีต่อการศัลยกรรมอายุ พบว่าร้อยละ 57.7 สนใจอยากทำศัลยกรรม และจุดที่วัยรุ่นสนใจอยากทำมากที่สุดคือ เสริมจมูก ร้อยละ 59.25 ทำตาสองชั้นร้อยละ 46.82 ผ่าตัดปากร้อยละ 10.12 เสริมคางร้อยละ 2.31 ตัดGRAMร้อยละ 2.31 และเสริมหน้าอกร้อยละ 1.73 จากข้อมูลข้างต้นนี้ชี้ให้เห็นว่าคนไทยที่นิยมทำศัลยกรรมความงามมีอายุน้อยลงและเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ (ไทยโพสต์, 2555) และก็ได้พบว่าวัยรุ่นมีวิธีในการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของตนเองด้วยวิธีที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การอดอาหาร การใช้ยาลดความอ้วน การฝังเข็ม (จุลณี เทียนไทย, 2549) ซึ่งพบว่าอาจส่งผลเสียต่อร่างกายให้เกิดเป็นพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ผิดปกติได้ เช่น โรคนอนเร็กเซีย (Anorexia Nervosa) โรคนบูลิเมีย (Bulimia Nervosa) หรือการรับประทานอาหารแบบยั้งไม่อยู่ (Binge eating disorder) เป็นต้น (Stice & Whitenton, 2002)

งานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตส่วนใหญ่มีการศึกษาเกี่ยวกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction) ในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง และผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างผู้หญิงนั้นจะมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Cooper & Fairburn, 1983) และในระยะต่อมาจึงมีการเริ่มศึกษาความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย ก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ชายนั้นมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งจากงานวิจัยของ McCabe และ Ricciardelli (2004) ก็แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นชายนั้นต้องการลดน้ำหนักหรือเพิ่มน้ำหนัก และต้องการในการเพิ่มกล้ามเนื้อในร่างกายตนเอง นอกจากนั้นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายก็ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการเข้าสังคมของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายตามมาอีกด้วย (กรกช

ความเจริญ, จิราวัฒน์ เหล่าสุภาพ, และ นภกร จิระรังสี, 2556) ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นนั้นก็ทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายก็มีความสนใจในการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ตนเองเช่นกัน

ในงานวิจัยที่ผ่านมาในต่างประเทศได้สังเกตเห็นถึงความแตกต่างในด้านนี้ เช่น Kaminski, Chapman, Haynes, และ Own (2005) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายในปัจจุบันทางด้านความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ก็ได้พบว่ากลุ่มชายรักชายนั้นมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่สูงกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ โดยที่ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของชายรักชายนั้นมีที่มาจากกรรับข้อมูลจากสื่อ (Media) และนำอิทธิพลของสื่อที่นำเสนอว่ารูปลักษณ์ในอุดมคตินั้นต้องมีรูปร่างที่ผอมบางเข้ามาเป็นรูปลักษณ์ในอุดมคติของตนเอง เนื่องจากกลุ่มชายรักชายนั้นเป็นกลุ่มที่มีการใช้สื่อสูง และเกิดการเปรียบเทียบตนเองกับสื่อซึ่งส่งผลทำให้เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองลดลง (Muris, Meesters, van de Blom, & Mayer, 2005) ซึ่งการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อนั้นก็มีส่วนที่ทำให้เพิ่มความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

นอกจากนั้น Martins, Tiggemann, และ Kirkbride (2007) ศึกษาปัจจัยการไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ ซึ่งแบ่งการวัดปัจจัยการไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสองส่วน คือส่วนบนของร่างกาย เช่น แขน ไหล่ หน้าอก และส่วนล่างของร่างกาย เช่น ขา ต้นขา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มชายรักชายกับกลุ่มชายรักต่างเพศนั้นพบว่า กลุ่มชายรักชายมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายทั้งส่วนบนและส่วนล่างของร่างกายมากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และเมื่อมีการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยความไม่พึงพอใจภาพลักษณ์ทางร่างกายในส่วนบนและส่วนล่างของร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกกับปัจจัยการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ความต้องการผอม ความต้องการมีกล้ามเนื้อ และค่าดัชนีมวลกาย แต่ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศนั้น ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายส่วนล่างนั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับปัจจัยความต้องการมีกล้ามเนื้อ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับปัจจัยอื่น ๆ ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมานั้นพบว่าความสำคัญของประเด็นการไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายนั้นเป็นประเด็นที่น่าจะได้รับการศึกษาเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น และในปัจจุบันก็ได้มีการศึกษาวิจัยความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายเพิ่มขึ้น ในประเทศไทย

ปัจจุบันเมื่อพิจารณาความโน้มเอียงทางเพศของเพศชายนั้นจะพบว่า มีประชากรชายรักชายในกรุงเทพมหานครมากเป็นอันดับสองของโลก หรือมีประมาณ ร้อยละ 37 ของประชากรชายทั้งหมด (อดิสร ทองรักษ์, 2549) ในการศึกษาประเด็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายเราจึงไม่สามารถสรุปรวมเกี่ยวกับประเด็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของผู้ชายที่มีความโน้มเอียงทางเพศที่แตกต่างกันได้ ซึ่งในที่นี้จะมุ่งเน้นศึกษาชายรักต่างเพศและชายรักชายเพื่อศึกษาความแตกต่างของทั้งสองกลุ่มตัวอย่างในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

ดังนั้น จึงมีการทบทวนวรรณกรรมถึงที่มาของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายโดยมีการศึกษาปัจจัยที่ช่วยทำนายนั้นพบว่า มีปัจจัยทางด้าน การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลนั้นมีการประเมินคุณค่าตัวเอง ในประเด็นที่ตนเองให้ความสำคัญ ส่วนหนึ่งของการประเมินนี้เกิดจากการเปรียบเทียบตนเองกับสังคมภายนอก ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นส่งผลต่ออารมณ์ ความคิด พฤติกรรม และสุขภาพจิตของแต่ละบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย โดยบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นก็จะมี ความพยายามในการดูแลรูปลักษณ์ของตนเองให้เป็นที่น่าพอใจตามอุดมคติที่สังคมกำหนด (กนกกรรณ์ ศรีศรีช่อ, 2551) และนอกจากนั้นก็จะมี ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ทางร่างกายไม่ว่าจะเป็นการอดอาหาร การลดน้ำหนัก การใช้ยาลดความอ้วน การทำศัลยกรรมเสริมความงาม เป็นต้น (Stice & Shaw, 2002) เพื่อให้ได้รับการยอมรับมากขึ้นซึ่งจะนำมาซึ่งการตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง ซึ่งมีการนำมาศึกษาในกลุ่มผู้หญิงพบว่าเมื่อมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงนั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้หญิงนั้นจะให้ความสำคัญตนเองมีรูปร่างที่สวยงาม และต้องการให้รูปลักษณ์ตนเองเป็นที่ดึงดูด (Pipher, 1994) โดยผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็จะมี ความไม่พึงพอใจในรูปร่างของตนเองมากขึ้นตามมา (Cash & Fleming, 2002; Cooley & Toray, 2001) และยิ่งส่งผลต่อความกังวลในรูปร่างของตนเองตามมามากด้วย (Jarry & Kossert, 2007)

เมื่อมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างของชายรักชายนั้นพบว่ากลุ่มชายรักชายมีการเห็นคุณค่าตนเองที่ต่ำกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับหญิงรักต่างเพศนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน โดยที่เมื่อมีการศึกษาเพิ่มเติมพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มชายรักชายนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปร่าง น้ำหนัก และกล้ามเนื้อในร่างกายของตนเอง (Yelland & Tiggemann, 2003) และพบว่าความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับรูปลักษณ์ทางร่างกายอีกด้วย

(T. G. Morrison, Morrison, Hopkins, & Rowan, 2004) อาจจะสะท้อนให้เห็นได้ว่ากลุ่มชายรักชายนั้นมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่าชายรักต่างเพศ

จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยทางด้านการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และจากการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติม นั้นพบว่าปัจจัยทางด้านสื่อก็มีผลในการช่วยทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย เนื่องจากสื่อมีผลกระทบเป็นอย่างมากในทุกช่วงวัย โดยที่สื่อได้เข้าถึงและได้นำเสนอสารเกี่ยวกับรูปลักษณ์ในอุดมคติและภาพลักษณ์ในอุดมคติ สื่อมีการนำเสนอรูปลักษณ์ในอุดมคติของผู้หญิงว่าต้องผอม สวย และรูปร่างที่ดีนั้น ทำให้ผู้หญิงมีค่านิยมเกี่ยวกับรูปร่างที่ผอมบาง สูง ผิวขาว และหน้าอกที่ใหญ่ ทำให้เกิดบรรทัดฐานในสังคมที่มีความเชื่อเกี่ยวกับรูปร่างที่ผอม เช่น ผู้หญิงมีการประเมินเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเองให้มีรูปร่างที่สวยงาม และมีรูปร่างที่ผอมเพรียวอยู่ตลอดเวลา (Cash & Smolak, 2011) เมื่อในความจริงรูปร่างของผู้หญิงนั้นไม่ได้สอดคล้องตามรูปลักษณ์ที่สื่อได้มีการนำเสนอจึงทำให้เกิดเป็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง เนื่องจากรูปร่างที่เป็นจริงนั้นแตกต่างไปจากรูปร่างในอุดมคติที่สื่อนำเสนอ (Dunkley, Wertheim, & Paxton, 2001; O’Dea & Abraham, 1999) การที่เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายโดยการรับอิทธิพลมาจากสื่อ นั้นอาจทำให้ผู้หญิงมีความพยายามเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ให้เป็นไปตามอุดมคติของตนเอง โดยมีงานวิจัยของ Thompson, Heinberg, Altabe, และ Tantleff-Dunn (1999) ได้มีการกล่าวถึงการที่การยอมรับค่านิยมความผอมในอุดมคติมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของผู้หญิง และทำให้เกิดเป็นต้นตอเชื่อมกับปัจจัยเสี่ยงในโรคที่เกี่ยวกับการกิน (Eating pathology) รวมถึงการควบคุมอาหาร (Dieting) และผลกระทบเชิงลบต่าง ๆ เช่น ความวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้า

นอกจากกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงแล้วยังพบว่าสำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ชายนั้นการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อเข้ามาส่งผลต่อรูปลักษณ์ของตนเองในอุดมคติเช่นกัน โดยมีความต้องการมีรูปลักษณ์ที่ผอม มีกล้ามเนื้อ มีความนิยมในการสร้างกล้ามเนื้อให้ตนเอง และต้องการมีรูปร่างเป็นแบบ V-shaped (Gettelman & Thompson, 1993; Siever, 1994) ทำให้มีความพยายามในการออกกำลังกาย มีการชั่งน้ำหนักของร่างกายตนเองให้เป็นไปตามอุดมคติ หรือมีการใช้สารสเตียรอยด์เพื่อที่จะทำให้รูปร่างตนเองใหญ่มากขึ้น (Cash & Smolak, 2011) ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายตามมา ในงานวิจัยของ

กลุ่มชายรักชายนั้นพบว่ามี การนำอิทธิพลมาจากสื่อมาประเมินรูปลักษณ์ของตนเอง เนื่องจากกลุ่มชายรักชายนั้นเป็นกลุ่มที่มีการใช้สื่อโดยตรง และสื่อก็ได้มีความพยายามที่จะเข้าถึงในกลุ่มตัวอย่างนี้ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง (Witeck & Combs, 2006) ซึ่งพบว่ากลุ่มชายรักชายนั้นมีความต้องการในการมีกล้ามเนื้อที่มากกว่าผู้ชายทั่วไป (Duggan & McCreary, 2004) ต้องการมีรูปลักษณ์ที่พอมบางมากกว่าผู้ชายทั่วไป (Williamson & Hartley, 1998) และในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีระดับความไม่พึงพอใจในกล้ามเนื้อ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ความต้องการในการพอม หรือมีพฤติกรรมในการกินที่ผิดปกติ (Beren, Hayden, Wilfley, & Grilo, 1996; Boroughs & Thompson, 2002; Conner, Johnson, & Grogan, 2004; Duggan & McCreary, 2004; Kaminski et al., 2005; Lakkis, Ricciardelli, & Williams, 1999; M. A. Morrison, Morrison, & Sager, 2004; Russell & Keel, 2002; Siever, 1994; Yelland & Tiggemann, 2003) ซึ่งส่งผลให้มีความเสี่ยงในการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเองทางลบและมีพฤติกรรมในการกินที่ผิดปกติ

จากการทบทวนวรรณกรรมในข้างต้น พบว่าปัจจัยทางด้านสื่อนั้นมีผลต่อค่านิยมทางด้านรูปลักษณ์ในอุดมคติ และเมื่อบุคคลนั้นมีการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อเข้ามาเป็นค่านิยมส่วนบุคคล และมีการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง จึงทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย นอกจากนั้น พบว่าปัจจัยทางด้านการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ (Self-objectification) ก็ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งเป็นการที่บุคคลนั้นมีการประเมินตนเองและตัดสินคุณค่าตนเองด้วยรูปลักษณ์เพียงเท่านั้น ละเลยความต้องการ อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง โดยทำให้มองรูปลักษณ์ของตนเองด้วยสายตาของคนนอก และตัดสินรูปลักษณ์และประเมินคุณค่าของภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองเปรียบเสมือนวัตถุ ซึ่งทำให้ต้องมีความพยายามในการได้มาซึ่งภาพลักษณ์ทางร่างกายเพียงเพื่อแลกมาซึ่งรูปลักษณ์ที่ตนเองต้องการ (Fredrickson & Roberts, 1997) โดยองค์ประกอบของการประเมินตนเองเสมือนวัตถุนี้มีการแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) และ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) (McKinley & Hyde, 1996) ปัจจัยดังกล่าวทั้ง 3 ปัจจัยนี้ โดยทำให้เกิดเป็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่ตามมา

งานวิจัยของ Martins และคณะ (2007) นั้นมีการนำทฤษฎีการประเมินตนเองเหมือนวัตถุไปศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ และพบว่ากลุ่มชายรักชายมีคะแนนของปัจจัยดังต่อไปนี้แตกต่างกับกลุ่มชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปัจจัยดังนี้ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และหลังจากนั้นได้มีการศึกษาในตัวแปรความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ในกลุ่มชายรักชายและกลุ่มชายรักต่างเพศ ซึ่งพบว่าในกลุ่มชายรักชายนั้นมีความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเองที่สูงกว่าชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยชายรักชายนั้นมีความรู้สึกอายใจในรูปลักษณะของตนเองมากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ (Martins et al., 2007) มีการให้ความสำคัญกับรูปลักษณะของร่างกายมากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ (Fredrickson & Roberts, 1997; Roberts & Gettman, 2004)

แม้ว่าการศึกษาเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายและทำความเข้าใจอิทธิพลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของชายรักชายและชายรักต่างเพศนั้นถูกจัดทำขึ้นในบริบทของต่างประเทศ โดยที่ยังไม่ได้มีการศึกษาในประเทศไทย งานวิจัยครั้งนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาประเด็นดังกล่าว โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาชาย เนื่องจากนิสิตนักศึกษานั้นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นและจากทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget นั้นพบว่าอยู่ในช่วง Formal operation (อายุ 11 ปีขึ้นไป) โดยจะสามารถคิดเป็นนามธรรม มีการค้นหาอัตลักษณ์ในตนเอง (เพ็ญพิไล ฤทธาคุณานนท์, 2550) และเป็นวัยที่มีการค้นหาตัวเอง ชอบลองและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และยังพบว่าวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีการรับนำอิทธิพลต่าง ๆ มาจากวัฒนธรรมและสังคม โดยที่มีการอ้างอิงรูปลักษณะของตนเองจากสื่อในรูปแบบต่าง ๆ และทำให้วัยรุ่นนั้นต้องมีการพยายามเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะของตนเองให้เป็นไปตามอุดมคติ (Harrison, 2000; Wiseman, Gray, Mosimann, & Ahrens, 1992) ซึ่งจะพบว่ามีความเสี่ยงกว่าวัยอื่น ๆ ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ต้องการศึกษาเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาชายที่มีความโน้มเอียงทางเพศแบบชายรักชายและชายรักต่างเพศ และศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายถึงความไม่พึงพอใจนี้ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยปัจจัยที่มุ่งเน้นศึกษาเป็นตัวแปรอิสระได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ และด้านต่าง ๆ ของการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ อันได้แก่การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์

ทางร่างกายของตนเอง ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง

ผลของการศึกษาความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายระหว่างชายรักชายและชายรักต่างเพศในงานวิจัยนี้จะมีประโยชน์คือเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายและเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศในบริบทของสังคมไทย และยังช่วยให้ทราบการเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่สัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ โดยความรู้ความเข้าใจนี้จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในบริบทของจิตวิทยาการศึกษาในการจัดสรรทรัพยากรในการลดความเสี่ยงหรือช่วยเหลือเพื่อที่จะลดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มต่อไป

คำถามการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศจะมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่แตกต่างกันหรือไม่
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ และการประเมินตนเองมีอิทธิพลทั้ง 3 ด้านร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายอย่างไรในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. ศึกษาเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ
2. ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction)
2. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) มี 5 ตัวแปร ประกอบด้วย
 - 2.1) การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)
 - 2.2) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence)
 - 2.3) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance)
 - 2.4) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame)
 - 2.5) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ชายรักชาย (Gay men) ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง นิสิตนักศึกษาเพศชายที่มีพฤติกรรมสนใจในเพศเดียวกัน มีความรู้สึกดึงดูดใจกับเพศเดียวกัน รับรู้ตนเองว่ามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นชายรักชาย และมีความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกัน ซึ่งครบถ้วนตามการประเมินความโน้มเอียงทางเพศของแบบวัด The Sell Assessment of Sexual Orientation (Sell, 1996) แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อใช้วัดความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างในด้านพฤติกรรมทางเพศ ความดึงดูดทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ

2. ชายรักต่างเพศ (Heterosexual) ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง นิสิตนักศึกษาเพศชายที่มีพฤติกรรมสนใจในเพศตรงข้าม มีความรู้สึกดึงดูดใจกับเพศตรงข้าม รับรู้ตนเองว่ามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นชายรักต่างเพศ และมีความต้องการทางเพศกับเพศตรงข้าม ซึ่งครบถ้วนตามการประเมินความโน้มเอียงทางเพศของแบบวัด The Sell Assessment of Sexual Orientation (Sell, 1996) แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อใช้วัดความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างในด้านพฤติกรรมทางเพศ ความดึงดูดทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ

3. ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าภาพในความคิดที่มีต่อรูปร่างภายนอกของตนเองแตกต่างจากภาพในอุดมคติในการศึกษาคั้งนี้ประเมินโดยมาตรวัดของ Mazzeo (1999) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย กุลยา เตชอิทธิรัตน์ และ อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .94

4. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) หมายถึง การที่บุคคลประเมินคุณค่าตัวเองในประเด็นที่ตนเองให้ความสำคัญ ซึ่งการประเมินนี้เกิดจากการเปรียบเทียบกับสังคม ซึ่งการประเมินนี้จะส่งผลต่ออารมณ์ ความคิด พฤติกรรมต่าง ๆ และสุขภาพจิตของบุคคล ในการศึกษาคั้งนี้ประเมินโดยมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem Scale) ของ Rosenberg (1965) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย ทินกร วงศ์ปการันย์ และ ณัทชัย วงศ์ปการันย์ (2554) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.86

5. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) หมายถึง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อมาซึ่งนำความคิดความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายโดยสื่อเหล่านั้นอาจอยู่ในรูปแบบของสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ ในการศึกษาคั้งนี้ประเมินโดยมาตรวัด SATAQ-Internalization Questionnaire ของ Heinberg, Thompson, และ Stormer (1995) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย ชิน แท คิม, ณัฐชา นาราฤทธิ, และ ราวีณา ปาวา (2559) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .74

6. การประเมินตนเองเสมือนวัตถุ (Self-objectification) หมายถึงการที่บุคคลใช้รูปลักษณ์ที่มาตัดสินคุณค่าของตนเอง จนมองคุณค่าด้านอื่น ๆ หรือปัจจัยภายในที่มี เช่น ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกหรือความต้องการทางร่างกายไป ในการศึกษาคั้งนี้ประเมินโดยมาตรวัดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ (Objectified body consciousness scale) ของ McKinley และ Hyde (1996) แปลและเรียบเรียงโดย พลอยชมพู อัครศรัณย์ (2555) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ดังนี้

6.1) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเอง (Body Surveillance) หมายถึง การที่บุคคลเฝ้าตรวจตราภาพลักษณ์ของตนเองว่าเป็นไปตามค่านิยมของสังคมที่กำหนดหรือไม่ โดยประเมินจากมุมมองของคนอื่น ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .78

6.2) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) หมายถึง การที่บุคคลความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ของตนเองว่าไม่ได้สวยงามและเป็นไปตามมาตรฐานที่สังคมได้วางไว้ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .78

6.3) ความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body control) หมายถึง การที่บุคคลเชื่อว่าสามารถควบคุมให้ภาพลักษณ์เป็นไปตามที่มาตรฐานของสังคมได้ ตั้งไว้ได้ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .62

7. นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา ไม่ได้อยู่ในระหว่างการรักษาอาการทางจิตเวชและการปรึกษาทางจิตวิทยา

สมมติฐานการวิจัย

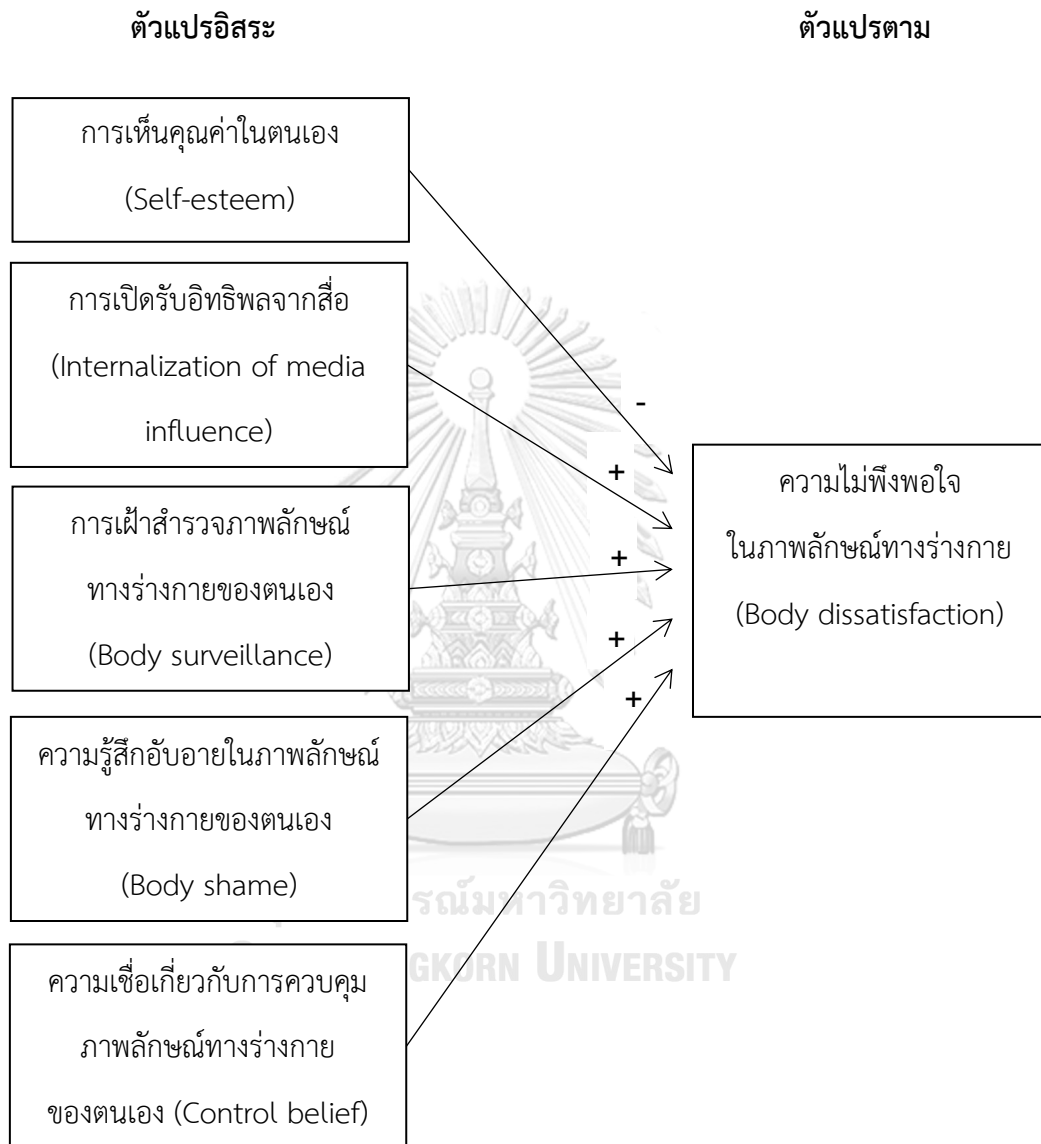
1. กลุ่มตัวอย่างชายรักชายจะมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ

2. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) จะร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction)

3. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) จะร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction)

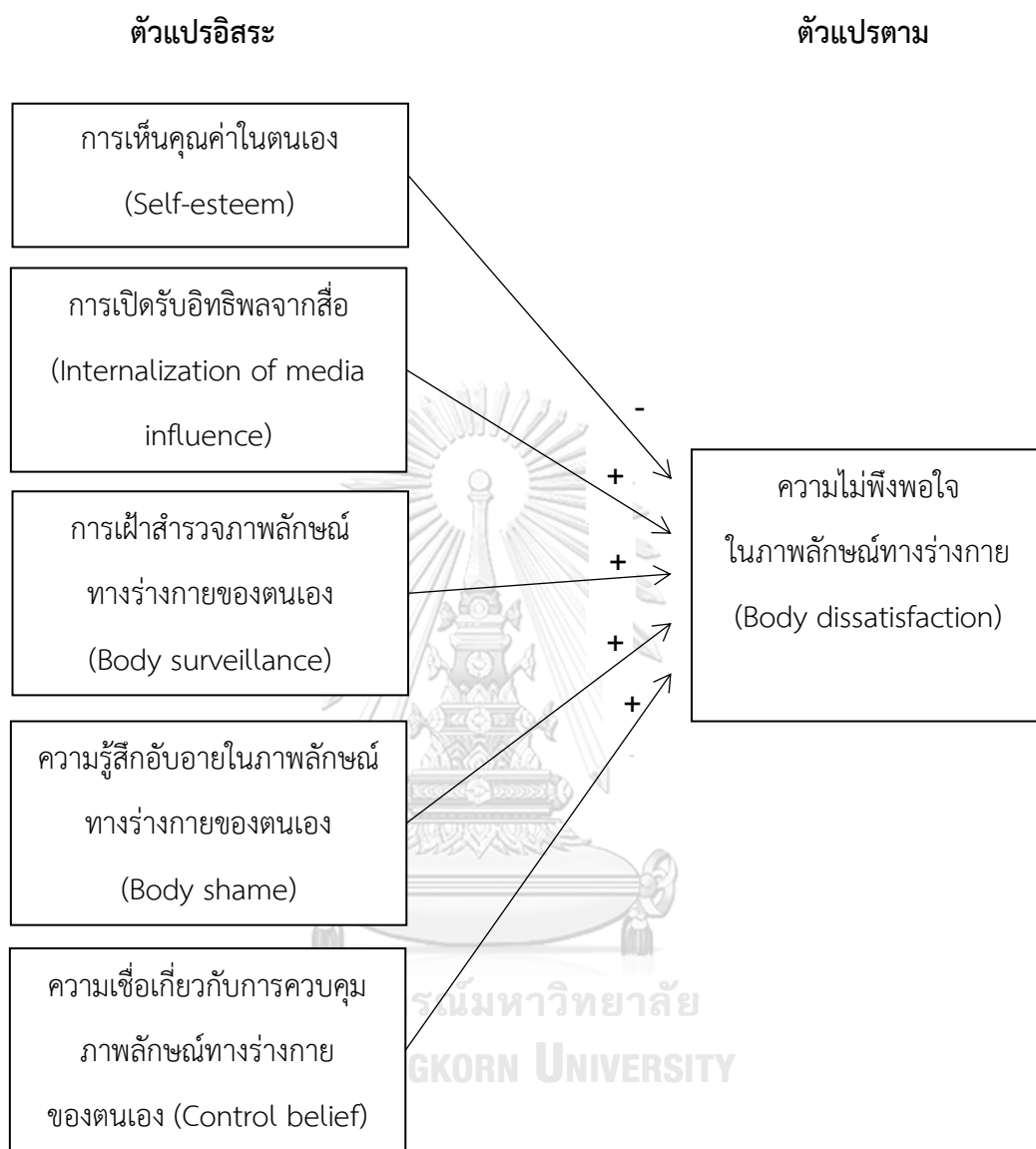
กรอบแนวคิดการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างชายรักชาย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างชายรักชาย

กลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาการศึกษเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศ โดยผ่านเกณฑ์การคัดกรองความโน้มเอียงทางเพศจากแบบวัด The Sell Assessment of Sexual Orientation (Sell, 1996) และศึกษาปัจจัยที่ทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทาง

ร่างกายในกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง โดยปัจจัยที่ศึกษาก็คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) เป็นตัวแปรอิสระ โดยที่มีการศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย จำนวน 114 คน และชายรักต่างเพศ จำนวน 119 คน รวมจำนวน 223 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนี้ในบริบทของสังคมไทย
2. สามารถนำความรู้ความเข้าใจนี้ไปสู่การประยุกต์ใช้ในบริบทของจิตวิทยาการปรึกษาในการจัดสรรทรัพยากรในการลดความเสี่ยงหรือให้บริการลดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ พบข้อมูลที่สามารถสรุปและนำเสนอเพื่อเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศ และปัจจัยที่ทำนายถึงความไม่พึงพอใจนี้ ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยปัจจัยที่ศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ และด้านต่าง ๆ ของการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ อันได้แก่ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง มีรายละเอียดดังนี้

1. ความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual orientation)

1.1) ประเภทของความโน้มเอียงทางเพศ

1.1) การวัดความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual orientation assessment)

2. ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body image)

2.1) ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction)

2.2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

2.2.1) มุมมองทางวัฒนธรรมสังคม

2.2.2) มุมมองเชิงปัญญาพฤติกรรมนิยม (Cognitive-Behavioral Perspective)

2.3) ผลกระทบจากความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

3. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)

3.1) ทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

3.2) องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง

- 3.3) ผลกระทบของการเห็นคุณค่าในตนเอง
- 3.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
- 4. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence)
 - 4.1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ
 - 4.2) การวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ
 - 4.3) ผลกระทบของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ
 - 4.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ
- 5. การประเมินตนเสมือนวัตถุ (Self-objectification)
 - 5.1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเสมือนวัตถุ
 - 5.2) การวัดการประเมินตนเสมือนวัตถุ
 - 5.3) ผลกระทบของการประเมินตนเสมือนวัตถุ
 - 5.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเสมือนวัตถุ

1. ความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual orientation)

ความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual orientation) เป็นความดึงดูดใจทางอารมณ์ต่อบุคคลอื่น ซึ่งความดึงดูดใจนี้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งกับบุคคลเพศเดียวกัน บุคคลต่างเพศ หรือทั้งสองเพศ (Sexuality Information and Education Council of the United States, 2001, อ้างถึงใน Newman & Newman, 2014) ซึ่งความโน้มเอียงทางเพศนั้นอาจเปลี่ยนแปลงได้ในช่วงเวลาต่าง ๆ ของชีวิต (Sell, 1996; นพสิทธิ์ สิริจรูญชัย, 2555)

Kinsey, Pomeroy, และ Martin (1948) ได้อธิบายว่า ความโน้มเอียงทางเพศ คือ การที่บุคคลนั้นมีความโน้มเอียงทางเพศเป็นรักร่วมเพศหรือรักต่างเพศ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมทางเพศและความดึงดูดทางเพศ มีข้อวิพากษ์ว่าคำนิยามนี้ยังไม่ครอบคลุมถึงความโน้มเอียงทางเพศในด้านอื่น ๆ ซึ่ง Sell (1996) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าความโน้มเอียงทางเพศ

เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ความดึงดูดทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ ซึ่งในประเด็นหลังนี้สะท้อนถึงการรับรู้ว่าคุณคือใครในประเด็นทางเพศ ซึ่งส่งผลต่อการแสดงออกต่อบุคคลอื่นหรือสังคมและการแสดงบทบาทต่าง ๆ ในสังคม อาทิ วิธีการแต่งตัว การแสดงออกทางอารมณ์ และความปรารถนาทางเพศทั้งของชายและหญิง (วีราพร วัชรพงศ์ชัย, 2550)

จากการทบทวนวรรณกรรมนั้นสามารถสรุปนิยามของ ความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual orientation) ในการศึกษาครั้งนี้คือ การที่บุคคลคนหนึ่งมีความสนใจทางเพศกับบุคคลที่เป็นเพศเดียวกัน บุคคลต่างเพศ หรือบุคคลเพศเดียวกันและบุคคลต่างเพศ ซึ่งความโน้มเอียงทางเพศนั้นประกอบไปด้วย พฤติกรรมทางเพศ ความดึงดูดใจทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ

1.1) ประเภทของความโน้มเอียงทางเพศ

ความโน้มเอียงทางเพศนี้อาจสามารถจำแนกบุคคลออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ บุคคลรักต่างเพศ (Heterosexual) บุคคลรักเพศเดียวกัน (Homosexual) และ บุคคลรักเพศเดียวกันและรักต่างเพศเท่า ๆ กัน (Bisexual) โดยที่ความโน้มเอียงทางเพศนั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดชีวิต เนื่องจากเป็นสิ่งที่ยืดหยุ่นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Sell, 1996) โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่มีความโน้มเอียงทางเพศที่นำมาศึกษาในครั้งนี้คือกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาที่มีความโน้มเอียงทางเพศแบบชายรักชายและชายรักต่างเพศ โดยจะใช้การคัดกรองผ่านการวัดแนวโน้มความโน้มเอียงทางเพศ ซึ่งได้มีการพัฒนามาตรวัดที่เกี่ยวข้องดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

1.2) การวัดความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual orientation assessment)

เนื่องด้วยความโน้มเอียงทางเพศนั้นส่งผลเกี่ยวข้องกับตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ นักจิตวิทยาจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญและคิดค้นมาตรวัดที่ใช้ในการวัดความโน้มเอียงทางเพศ เช่น มาตรวัด Kinsey scale มาตรวัด Klein Sexual Orientation Grid หรือมาตรวัด The Sell Assessment of Sexual Orientation เป็นต้น ซึ่งแต่ละมาตรนั้นก็มีรายละเอียด จุดอ่อน และจุดแข็งของแต่ละมาตรที่แตกต่างกันไป โดยมาตรแรกนั้นเป็นมาตรวัดของ Kinsey scale ซึ่งมีการตีพิมพ์ครั้งแรกใน Sexual Behavior in the Human Male โดย Kinsey และคณะ (1948) ซึ่งเป็นมาตรที่รู้จักและมีการนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อวัดความโน้มเอียงทางเพศ ซึ่งเป็นมาตรอันตรภาคตั้งแต่ 0-6 และมีความ

สะดวกในการใช้ อย่างไรก็ตาม มาตรฐานนี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก เนื่องจาก มาตรฐาน Kinsey Scale นั้นได้มีการแบ่งความโน้มเอียงทางเพศจากเพียง 2 ประเด็น คือ พฤติกรรมทางเพศ และการดึงดูดทางเพศ ซึ่งจากงานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าไม่ได้ประกอบแค่ 2 ปัจจัยนี้เท่านั้น นอกจากนี้ มาตรฐาน Kinsey นั้นยังมีข้อจำกัดในการนำประเด็นทางด้านความเป็นหญิง (Feminine) และความเป็นชาย (Masculine) มาใช้ประกอบในการประเมิน และหลังจากนั้นจึงมีการพัฒนาขึ้นจากมาตรของ Kinsey Scale โดย Klein (1978) โดยใช้ชื่อว่ามาตร Klein Sexual Orientation Grid และมีการใช้สเกลทั้งหมด 0-7 โดยมีการวัดในช่วงเวลาประกอบด้วย มีการประเมินความโน้มเอียงทางเพศโดยมีการประเมินจากอดีต ปัจจุบัน และในอนาคตประกอบด้วย ซึ่งเป็นมาตรที่มีการนำไปใช้กันโดยแพร่หลายเช่นกัน (Klein, Sepekoff, & Wolf, 1985)

นอกจากนั้นยังมีมาตร The Sell Assessment of Sexual Orientation (SASO) ที่มีการพัฒนามาจากมาตรวัดของ Kinsey Scale และมาตรของ Klein Sexual Orientation Grid โดยมีการกล่าวว่าเป็นมาตรที่ดีในการประเมินความโน้มเอียงทางเพศเนื่องจากสามารถหักล้างคำวิพากษ์ของมาตรของ Kinsey ซึ่งมาตร The Sell Assessment of Sexual Orientation (SASO) เป็นมาตรที่ประกอบไปด้วย 12 คำถาม โดยมี 6 คำถาม ประเมินความดึงดูดใจทางเพศ 4 ข้อคำถามเป็นการประเมินในด้านพฤติกรรมทางเพศ และอีก 2 ข้อเป็นการประเมินเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศ ซึ่งสามารถประเมินได้ทั้งบุคคลที่มีความโน้มเอียงทางเพศแบบรักเพศเดียวกัน ความโน้มเอียงแบบรักต่างเพศ มีความโน้มเอียงแบบรักต่างเพศและเพศเดียวกันเท่า ๆ กัน หรือไม่มีความสนใจทางเพศ ซึ่งเป็นมาตรที่ใช้องค์ประกอบของความโน้มเอียงทางเพศมาใช้ในมาตรวัดได้ครบทั้ง ความดึงดูดใจทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการนำไปใช้ก็จะพบได้ว่ามีข้อจำกัดทางด้านวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน (Sell, 1996)

มาตรวัดนั้นก็ได้มีการนำไปใช้ในการประเมินความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้ชายกลุ่มต่าง ๆ ดังเช่นในงานของ Martins และคณะ (2007) นั้นก็ได้มีการประเมินความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้ชายโดยใช้มาตร Kinsey scale เพื่อใช้ในการประเมินและจัดกลุ่มตัวอย่างว่าอยู่ในประเภทใดและทำให้ได้เข้าใจว่าความโน้มเอียงทางเพศที่แตกต่างกันนั้นส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายหรือปัจจัยอื่น ๆ ได้อย่างไรบ้าง นอกจากนี้งานวิจัยอื่น ๆ ก็มีการใช้การ

ประเมินความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างประกอบในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วย เช่น งานของ Yelland และ Tiggemann (2003) นั้นก็ได้มีการใช้มาตรของ Kinsey Scale ในการจำแนกกลุ่มตัวอย่าง ชายรักต่างเพศ ชายรักร่วมเพศและหญิงรักต่างเพศประกอบในการวิจัย ซึ่งพบว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีคะแนนในด้านพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ โดยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มผู้หญิงรักต่างเพศในทางด้านความต้องการในการพอม แต่ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศและหญิงรักต่างเพศในประเด็นของความต้องการในการมีกล้ามเนื้อ ซึ่งทำให้เห็นได้ว่ารูปลักษณ์ในอุดมคติไม่ใช่เพียงการมีรูปลักษณ์ที่พอมเท่านั้น แต่เป็นการมีกล้ามเนื้อในร่างกาย

จากที่ได้กล่าวมานั้นพบว่าความโน้มเอียงทางเพศที่แตกต่างกันนั้นมีผลทำให้เกิดผลลัพธ์ทางด้านความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมาในรูปแบบที่แตกต่างกันจะมีการกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2. ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body image)

ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body image) ได้มีการให้คำนิยามไว้หลากหลาย ดังนี้

Muth และ Cash (1997) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์ทางร่างกายเป็นตัวแทนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางร่างกายของตนเอง และได้แบ่งภาพลักษณ์ของร่างกายออกเป็น 2 มุมมองคือ มุมมองเกี่ยวกับเจตคติต่อภาพลักษณ์ทางร่างกายรวมถึงการประเมินตนเอง และมุมมองที่สองเกี่ยวกับด้านอารมณ์ที่เกิดขึ้นตามมาจากประเมินภาพลักษณ์ของตนเอง

Schilder (1950, อ้างถึงใน Grogan, 1999) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นภาพที่ปรากฏในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยเกิดจากการรับรู้ ความนึกคิด การประเมินตนเองส่งผลให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับรูปร่างของตนเอง (Grogan, 2006)

Garner (1997) ได้กล่าวไว้ว่า ภาพลักษณ์ทางร่างกายคือการรับรู้ ความรู้สึก และความเชื่อเกี่ยวกับร่างกายตนเอง และจะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมและอารมณ์ของบุคคล รวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเองและความผิดปกติทางจิตวิทยาของบุคคลนั้น

Moore (1993) ได้กล่าวถึง ภาพลักษณ์ทางร่างกาย คือการรวมองค์ประกอบของร่างกายในหลายด้าน ๆ เข้าด้วยกัน เช่น ผิวพรรณ ความสูง น้ำหนัก ทรงผม รวมถึงความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง ซึ่งภาพลักษณ์นี้จะส่งผลไปถึงบุคลิกภาพ ความเชื่อ พฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเองนั้นอาจเกิดได้จากปฏิกิริยาของคนอื่นที่มีต่อตนเอง

Blyth, Simmons, และ Zakin (1985) ได้จำแนกภาพลักษณ์ของร่างกายเป็นทางด้านบวกและด้านลบ โดยบุคคลที่รับรู้ภาพลักษณ์ทางบวกนั้นก็รู้สึกพึงพอใจในภาพลักษณ์ของตนเอง แต่ถ้าบุคคลที่รับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกายทางด้านลบก็จะรู้สึกไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ทำให้เกิดการตำหนิหรืออับอายตนเองเวลามองเห็นรูปร่างตนเองในกระจกเงา

ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีการให้คำนิยามภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body image) ว่าหมายถึงภาพในความคิดที่บุคคลมีต่อรูปร่างภายนอกของตนเอง ซึ่งเชื่อมโยงกับกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคล จนเกิดเป็นความเชื่อ ความรู้สึก ความคิด และการประเมินค่าตนเอง

2.1) ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction)

ในการรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นจะมีทั้งความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งในงานวิจัยนี้จะเน้นทางด้านความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายซึ่งก็ได้มีการให้คำนิยามในหลากหลายความหมาย ดังนี้

Maxwell และ Cole (2012) ได้กล่าวว่า ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายเป็นการรับรู้ของแต่ละบุคคลที่มีการรับรู้ภาพลักษณ์ที่แท้จริงของตนเองที่มีแตกต่างจากรูปลักษณ์ในอุดมคติ ซึ่งการรับรู้ที่แตกต่างดังกล่าวส่งผลให้บุคคลเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์

Menzel, Krawczyk, และ Thompson (2011) ได้กล่าวไว้ว่า ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นคือ การที่บุคคลไม่ชื่นชอบในส่วนต่าง ๆ เช่น น้ำหนัก รูปร่าง หรือส่วนใด ๆ ของร่างกายของตนเอง

ในบริบทของประเทศไทย จุลณี เทียนไทย (2549) ได้กล่าวว่า ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายเกิดจากความรู้สึกไม่พึงพอใจในรูปร่างของตนเอง และไม่ชื่นชอบรูปร่างตนเองในส่วนต่าง ๆ

กรณีการ ขึ้นชูล (2549) ได้กล่าวว่า ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย หมายความว่าสภาพทางอารมณ์หรือความรู้สึกเชิงลบของบุคคลต่อลักษณะรูปร่างในทุก ๆ ส่วนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งในร่างกายตนเอง เช่น ท่อนแขน หน้าท้อง ต้นขา สะโพก เป็นต้น

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมจึงสรุปได้ว่าความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายคือ การที่บุคคลรับรู้ภาพในความคิดที่มีต่อรูปร่างภายนอกของตนเองแตกต่างจากภาพในอุดมคติ

2.2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

การศึกษาภาพลักษณ์ทางด้านร่างกายได้มีการศึกษามาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและมีแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายไว้หลากหลายทฤษฎี เช่น มุมมองทางด้านสังคมวัฒนธรรม มุมมองทางด้าน พัฒนาการของมนุษย์ มุมมองทางด้านสตรีนิยม หรือมุมมองทางด้านพฤติกรรมปัญญานิยม แต่ใน งานวิจัยนี้จะเน้นในการอธิบายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรัก ต่างเพศโดยใช้การอ้างอิงมุมมองทางด้านวัฒนธรรมสังคม และมุมมองพฤติกรรมปัญญานิยม ซึ่งจะ ช่วยทำให้อธิบายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ดังที่ จะได้กล่าวถึงเป็นลำดับต่อไป

2.2.1) มุมมองทางวัฒนธรรมสังคม

มุมมองทางวัฒนธรรมสังคม Thompson, van den Berg, Roehrig, Guarda, และ Heinberg (2004) อธิบายว่าการซึมซับมุมมองวัฒนธรรมทางสังคมเป็นการที่บุคคลนำ ค่านิยมเฉพาะบางประการหรือหลักการความงามหรือความดึงดูดใจมาเป็นแนวทาง โดยนำ บรรทัดฐานของสังคมมาเป็นบรรทัดฐานส่วนบุคคล ทำให้บุคคลนั้นต้องมีการปรับพฤติกรรม ของตนเองให้เข้ากับบรรทัดฐานของสังคม

Tiggemann (2012) ได้กล่าวไว้ว่าภาพลักษณ์และความพึงพอใจในภาพลักษณ์นั้น ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความเกี่ยวข้องกับสังคม ตะวันตก ซึ่งสามารถเห็นได้จากนิตยสาร ป้ายโฆษณา ที่เป็นการสื่อสารที่เริ่มต้นให้บุคคลมี ความพยายามในการต้องการมีรูปร่างที่ดีมากยิ่งขึ้นตามสื่อและสามารถเพิ่มความต้องการใน การเปลี่ยนแปลงรูปร่างของตนเองให้มีความสวยงามมากขึ้น นอกจากนี้มุมมองทาง

วัฒนธรรมสังคมที่แตกต่างกันก็ส่งผลให้บุคคลนั้นมีการประเมินเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเองที่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันความคาดหวังของสังคมอยู่รอบ ๆ ตัวไม่ว่าจะเป็นการมีรูปร่างผอมบาง ทำให้มีการซึมซับและสร้างค่านิยมให้กับบุคคลโดยทั่วไป ความคาดหวังของสังคมนั้นอยู่รอบ ๆ ตัวเราซึ่งจะเห็นได้จากปัจจุบันการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตมีผลทำให้ข้อมูลแพร่กระจายออก เป็นได้อย่างรวดเร็ว สื่อต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (instagram) ซึ่งส่งผลต่อค่านิยม ทศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสารด้วย ส่งผลให้เกิดค่านิยมที่รุนแรงมากขึ้น (พัชรุณิดา จันกลิ่น, วันวิสา พิทักษ์พินิจนันท์, และ ศิวนาถ รักการงาน, 2556)

Stice และ Shaw (2002) เสนอโมเดลความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย แสดงกระบวนการที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย เป็นกระบวนการที่เกิดมาจากการขัดเกลาของสังคมที่จะมีรูปร่างที่ผอมตามอุดมคติ เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น ค่านิยมความผอมในอุดมคติ และปัจจัยภายนอก เช่น การเลียดูในครอบครัว สื่อ เป็นต้น และปัจจัยเหล่านั้นส่งผลให้เกิดผลกระทบที่ตามมาหลากหลาย เช่น การอยากมีรูปลักษณ์ในอุดมคติ หรือรู้สึกว่าคุณเองยังมีรูปร่างที่ผอมไม่พอดีกับตนเอง ก่อให้เกิดเป็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และเมื่อเกิดขึ้นจะส่งผลทำให้บุคคลนั้นเกิดความพยายามในการลดน้ำหนักลง ให้ผอมตามอุดมคติของตนเองมากจนเกินไป ซึ่งก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ตามมามากมาย เป็นผลกระทบทางลบต่อตนเอง ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสี่ยงในการเป็นโรคที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกิน เช่น โรคอะนอเร็กเซีย (Anorexia Nervosa) โรควูลิเมีย (bulimia Nervosa) หรือการทานอาหารแบบยั้งไม่อยู่ (Binge eating disorder) เป็นต้น

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมในปัจจุบันจากสื่อที่สร้างค่านิยมและทัศนคติว่าผู้หญิงต้องมีรูปร่างดีและเป็นที่น่าดึงดูดใจของเพศตรงข้าม (Harrison, 2000; Wiseman et al., 1992) และจากการทบทวนวรรณกรรมนั้นพบว่ามีการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้หญิงตะวันตกที่มีการให้คุณค่าและความสำคัญกับรูปร่างลักษณะของร่างกายว่าสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก โดยถ้าในผู้หญิงที่มีรูปร่างที่ผอมบางและน้ำหนักตัวน้อยนั้นจะเปรียบได้ว่าเป็นผู้หญิงที่สวยงาม (Choate, 2005; Mussell, Binford, & Fulkerson, 2000) และมีความดึงดูดใจ

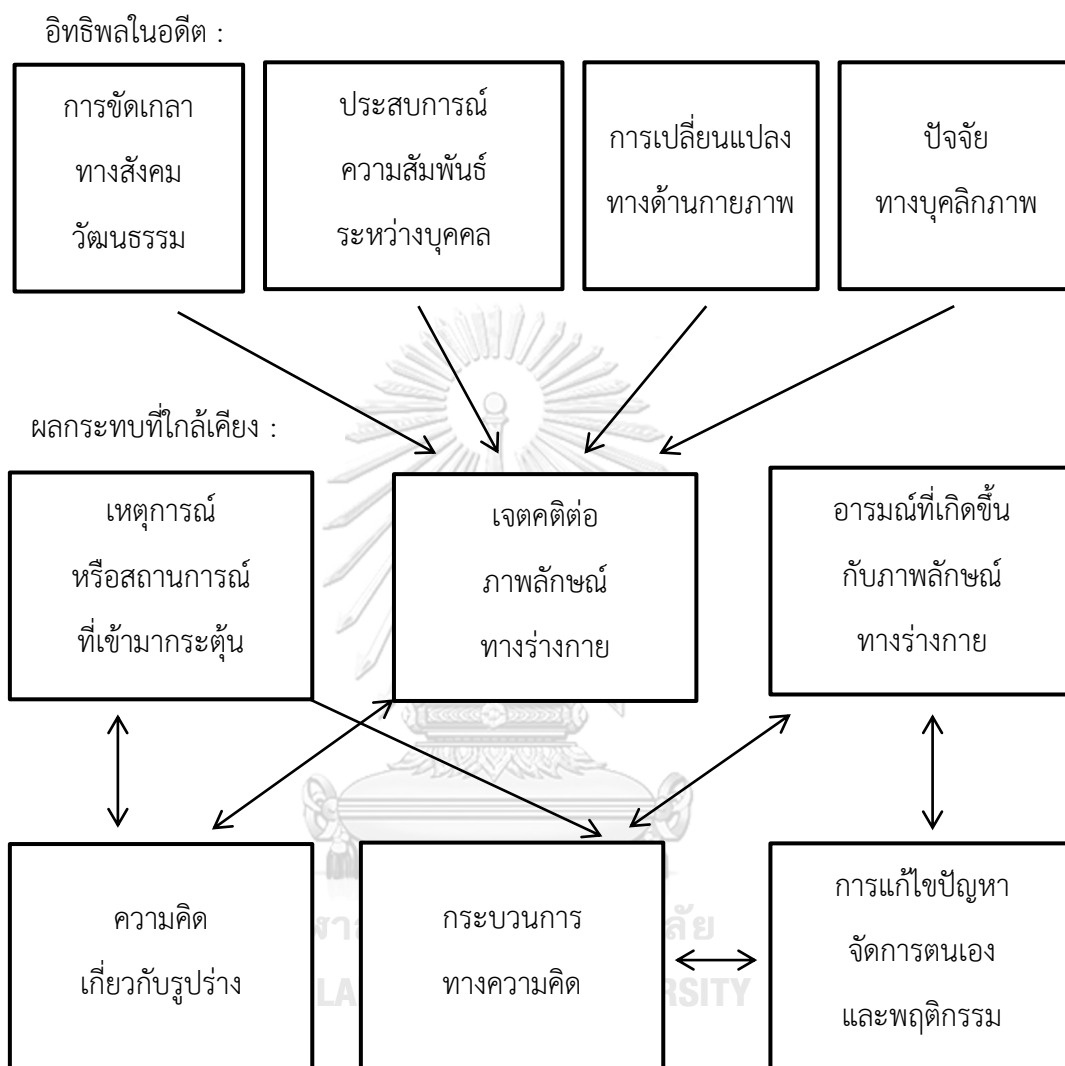
ทางร่างกาย (Conner et al., 2004) ที่สังคมจะมีการให้คุณค่าของผู้หญิงว่าการมีรูปร่างที่ผอมนั้นจะทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จ ได้รับความสนใจจากเพศตรงข้าม โดยที่คนอ้วนจะถูกมองว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความตั้งใจ ไม่แข็งแรง อ่อนแอ รวมถึงอาจถูกมองว่าเป็นผู้ป่วยทางสังคม (Social malady) (Gaesser, 1996; Levitt, 2003)

การทบทวนวรรณกรรมในกลุ่มตัวอย่างชายพบว่าก็ได้มีการซึมซับมุมมองทางสังคม วัฒนธรรมให้มีรูปร่างที่มีกล้ามเนื้อ มีรูปร่าง V-shaped ไหล่กว้าง ตัวบางแต่มีกล้ามเนื้อ (Tiggemann, 2011) และมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายก็พบว่าการซึมซับมุมมองทางสังคมวัฒนธรรมมาเช่นกัน โดยมีค่านิยมที่มีรูปร่างในอุดมคติที่ผอมมากกว่าชายรักต่างเพศทั่วไป (Brand, Rothblum, & Solomon, 1992) และมีการคำนึงถึงรูปร่างและหุ่นของตนเองมากกว่าผู้ชายทั่วไป มีความต้องการมีกล้ามเนื้อมากกว่าผู้ชายทั่วไป และต้องการมีรูปร่างที่ดีมากกว่าผู้ชายทั่วไป (Kaminski et al., 2005; Yelland & Tiggemann, 2003)

จากงานวิจัยได้มีการศึกษาว่าการซึมซับมุมมองวัฒนธรรมทางสังคมนั้นจะสัมพันธ์ทางบวกกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Stice & Hoffman, 2004) และผลกระทบต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายก็คือการที่สังคมและวัฒนธรรมนั้นมีส่วนในการเสริมแรงให้บุคคลมีความเชื่อที่จะมีรูปลักษณ์ในอุดมคติที่ผอม (Stice & Whitenton, 2002) และยังมีการศึกษาของ Stice และ Whitenton (2002) ที่ได้มีการสนับสนุนว่ามุมมองทางวัฒนธรรมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดความเสี่ยงทางด้านความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และนำไปสู่โรคการกินที่ผิดปกติ และอิทธิพลจากทางสังคมนั้นก็ได้มาจากหลายแหล่งข้อมูล เช่น สื่อ ครอบครัวยุคใหม่ เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่ามุมมองทางวัฒนธรรมสังคมนั้นได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย อย่างไรก็ตาม ได้มีการขยายความประเมินว่าปัจจัยนี้เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และนับเป็นส่วนหนึ่งของมุมมองเชิงปัญญาพฤติกรรมนิยมที่ประเมินว่าที่มาของความไม่พึงพอใจนี้มาจากอิทธิพลในอดีตและสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งจะได้มีการกล่าวถึงต่อไป

2.2.2) มุมมองเชิงปัญญาพฤติกรรมนิยม (Cognitive-Behavioral Perspective)

ภาพที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Cash & Smolak, 2011)

ในมุมมองเชิงปัญญาพฤติกรรมนิยม Cash (2012) ได้อธิบายถึงโมเดลของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งจากภาพที่ 3 จะเห็นได้ว่าการอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัยคือ อิทธิพลในอดีต และผลกระทบที่ใกล้เคียง ซึ่งปัจจัยของอิทธิพลในอดีตนั้นจะประกอบด้วย การขัดเกลาทางสังคมวัฒนธรรม ประสบการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ

และปัจจัยทางบุคลิกภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเป็นเจตคติกับภาพลักษณ์ทางร่างกายที่มีผลต่อความคิด อารมณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปร่างของบุคคลนั้น อธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) อิทธิพลในอดีต

ปัจจัยของอิทธิพลในอดีตนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดอิทธิพลทางการขัดเกลาของสังคมวัฒนธรรม ซึ่งสามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางลักษณะทางกายภาพนั้นที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กจนถึงช่วงวัยรุ่น อย่างไรก็ตามการรับอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมนั้นก็ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยในแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็น ปัจจัยทางด้านความคิด สังคม อารมณ์ และพัฒนาการทางร่างกายของแต่ละบุคคล

2) การขัดเกลาทางสังคมวัฒนธรรม

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ส่งผ่านต่อกันและทำให้มีผลต่อรูปลักษณ์ทางร่างกายของมนุษย์ มีการตั้งมาตรฐานของรูปร่างของมนุษย์ขึ้นมา และยังมีกำหนดว่าเกณฑ์แบบไหนของสังคมที่เป็นแบบไม่น่าดึงดูดใจหรือเป็นลักษณะที่ด้อยกว่า และอิทธิพลที่มาจากสังคมที่จะสื่อสารออกมาก็คือ สื่อ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้เกิดค่านิยมในการมีรูปร่างให้เป็นไปตามที่สังคมกำหนด และการสื่อสารของสังคมวัฒนธรรมยังมีการคาดหวังในลักษณะของรูปแบบความเป็นหญิงและความเป็นชายออกมาให้มีการแสดงออกมาให้เหมาะสมตามที่สังคมกำหนด ซึ่งอาจส่งผลให้บุคคลนั้นมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของตนเองให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ เช่นอาจมีการออกกำลังกาย เสริมความงาม เป็นต้น กระบวนการขัดเกลาทางสังคมวัฒนธรรมจึงมีผลต่อการสร้างมาตรฐานภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติ แต่ถึงอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลเองด้วย (Cash & Smolak, 2011)

3) ประสบการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ประสบการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็เป็นหนึ่งในการขัดเกลาทางสังคมวัฒนธรรมที่จะส่งผลต่อความคาดหวัง ทางเลือก การแสดงออกต่าง ๆ ที่เป็นการสื่อสารของ สมาชิกในครอบครัว เพื่อน บุคคลรอบข้าง หรือแม้กระทั่งคนแปลกหน้า

รูปแบบการเลี้ยงดูนั้นจึงมีผลมากที่จะทำให้บุคคลนั้นมีการให้คุณค่าของรูปร่างหน้าตาของตนเองที่แตกต่างกันออกไป และยังเป็นการส่งต่อมาตรฐานภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติอีกทางหนึ่ง เช่น การเปรียบเทียบร่างกายตนเองกับบุคคลในครอบครัว การเปรียบเทียบร่างกายตนเองกับบุคคลในสื่อ ซึ่งจะส่งผลต่อความพึงพอใจหรือไม่พอใจในภาพลักษณ์ของร่างกายตนเอง แต่ถึงอย่างไรอิทธิพลที่มาจากเพื่อนนั้นมีอิทธิพลอย่างมาก เนื่องจากการส่งผลต่อการกำหนดบรรทัดฐานทางรูปร่างของวัยเด็กและวัยรุ่นและอาจส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่ตามมาได้ (Cash & Smolak, 2011)

4) การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ

ภาพลักษณ์ทางร่างกายมีผลมาจากลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งจากการวิจัยทางวิทยาศาสตร์นั้นได้มีการยืนยันว่าการตั้งตุงใจและการยอมรับทางสังคมนั้นมีผลมาจากการรับรู้รูปลักษณ์ทางร่างกายของแต่ละบุคคล ในการเป็นมนุษย์ ร่างกายของเราจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต ซึ่งเริ่มจากช่วงวัยเด็ก เราก็ได้รับความสนใจภาพลักษณ์ร่างกายจากคนที่ดูแล หรือเพื่อนตลอดจนช่วงวัยรุ่นที่ต้องมีการสนใจรูปลักษณ์ของตนเองว่าเป็นไปตามมาตรฐานของสังคมหรือไม่ หรือมีการประเมินตนเองว่ามีการตั้งตุงทางร่างกายหรือไม่ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายอย่างรวดเร็ว จึงมักคำนึงถึงปัจจัยทางด้านน้ำหนักว่าเหมาะสมหรือไม่กับภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง จนกระทั่งสูงอายุลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคลก็จะมีเปลี่ยนแปลงเรื่อยมา ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกายของแต่ละบุคคลตามมา (Cash & Smolak, 2011)

5) ปัจจัยทางบุคลิกภาพ

ปัจจัยทางบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลนั้นมีผลต่อทัศนคติของการรับรู้รูปลักษณ์ของแต่ละบุคคล โดยบุคลิกภาพบางลักษณะก็เป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาทางด้านรูปลักษณ์ ยกตัวอย่างเช่น บุคลิกภาพที่มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านบวกและมีการสนับสนุนทางสังคมที่ดีก็จะมีประเมินตนเองในรูปลักษณ์

ทางด้านบวก แต่ถ้ามีบุคลิกภาพแบบที่มีการเห็นคุณค่าตนเองต่ำ มีการสนับสนุนจากสังคมที่ต่ำ ก็จะทำให้มีการให้ความสำคัญของภาพลักษณ์ของตนเองมาก ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการประเมินในรูปลักษณ์ของตนเอง นอกจากนี้บุคลิกภาพรักความสมบูรณ์แบบและเป็นตัวแทนสังคมก็มักจะมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นโดยทำให้มีการเปรียบเทียบตนเองกับตัวแบบ แล้วทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์เนื่องจากมีภาพลักษณ์ของร่างกายในอุดมคติแตกต่างออกไปจากความเป็นจริง หรือคนที่มีบุคลิกภาพแบบระมัดระวังตนเองก็จะมี การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ร่างกายของตนเองอยู่บ่อยครั้ง หรือบุคคลที่มีการแสวงหาความรัก การยอมรับ และมีความรู้สึกแค้นกับตนเองก็จะส่งผลให้เกิดเจตคติในภาพลักษณ์ของตนเองทางลบ (Cash & Smolak, 2011)

6) เจตคติต่อภาพลักษณ์ทางร่างกาย

จากที่ได้กล่าวไป จะเห็นได้ว่าปัจจัยทางอิทธิพลในอดีตนั้นมีผลต่อเจตคติในรูปลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งเราสามารถสังเกตได้ในแต่ละวันว่าปัจจัยทางอิทธิพลในอดีตเหล่านั้นส่งผลต่อกระบวนการ ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ส่งผลสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนำมาให้เกิดการประเมินภาพลักษณ์ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดทางด้านบวกและทางด้านลบเกี่ยวกับรูปร่างของแต่ละบุคคล ซึ่ง Cash และ Szymanski (1995) นั้นได้มีการกล่าวว่าการประเมินภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นมาจากการรับรู้ลักษณะทางกายภาพของตนเองกับรูปร่างของตนเองในอุดมคติ ซึ่งเจตคติของภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นส่งผลต่อกระบวนการคิดของตนเอง เจตคติต่อภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิดของตนเองต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง ซึ่ง Markus (1977, อ้างถึงใน Cash, 2011) ได้มีการอธิบายว่าโครงสร้างทางความคิดของตนเองคือ กระบวนการคิดเกี่ยวกับตนเองที่มาจากประสบการณ์ในอดีตและได้นำมาสู่กระบวนการรับรู้ตนเองในปัจจุบัน โดยโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับรูปร่างนั้นได้มีการพัฒนามาตรวัด เช่น The Appearance Schemas Inventory (ASI-R) ซึ่งพัฒนาในปี 2004 โดย Cash, Melnyk, และ Hrabosky (2004) ซึ่งมาตรวัดนี้จะมีการวัดใน 2 ปัจจัย คือ 1) การประเมินลักษณะเด่นในตนเอง 2) แรงจูงใจในลักษณะเด่นของตนเอง (Cash & Smolak, 2011)

7) ผลกระทบที่ใกล้เคียง

เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เข้ามากระตุ้นและกระบวนการทางความคิด ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคิดเกี่ยวกับรูปร่าง กระบวนการทางความคิด

จากมุมมองทางปัญญาพฤติกรรมนิยมนั้นมีการระบุถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เข้ามาทำให้เกิดความคิด (schema-driven) เกี่ยวกับการประเมินตนเองเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายหรือเกิดความคิดเกี่ยวกับรูปร่าง (appearance-schematic) ก็คือการทำบุคคลนั้นมีการใส่ใจในรูปลักษณ์ของตนเองผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามาเป็นตัวกระตุ้น เช่น การเปิดเผยร่างกายตนเอง การส่องกระจก การได้รับการตอบสนองจากสังคม การถูกพิจารณาโดยสังคม หรือการเปลี่ยนแปลงรูปร่างโดยจากเหตุการณ์ที่กระตุ้นทำให้เกิดภาพความคิดในแบบต่าง ๆ ที่มาจากรูปร่าง จนทำให้เกิดกระบวนการทางความคิดที่มีเจตคติเดิมที่ได้รับอิทธิพลจากอดีตเป็นตัวแปรที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการความคิดต่อไป กระบวนการทางความคิดมีผลให้เกิดเป็นความคิดที่ผิดพลาดไปหรือความคิดที่บิดเบือนได้หลากหลาย เช่น ความคิดที่อนุমানโดยไม่มีเหตุผล ความคิดที่ยึดเอาประสบการณ์จากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมาสรุปเหตุการณ์อื่น ๆ หรือการเพิ่มหรือลดความสำคัญของประสบการณ์ที่มีกว่าที่ควรจะเป็น เป็นต้น (Cash & Smolak, 2011)

การปรับตัวและกระบวนการจัดการตนเองซึ่งส่งผลกระทบต่อความคิด และอารมณ์ความรู้สึก

เมื่อแต่ละบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องจะส่งผลให้เกิดเจตคติต่อภาพลักษณ์ ทำให้เกิดการจัดการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความเครียด ความคิดความรู้สึกเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองนั้น ต้องมีการประยุกต์ทั้งกระบวนการทางความคิดและพฤติกรรมที่เหมาะสมที่จะปรับตัวในสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม อันส่งผลกระทบต่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึก ดังในงานวิจัยของ Williams, Cash, และ Santos (2004) ได้เสนอเครื่องมือประเมินแนวทางการจัดการภาพลักษณ์ทางร่างกาย Body Image Coping Inventory (BICSI) โดยมีประเด็นแรก ๆ คือ

1. การหลีกเลี่ยงประสบการณ์ คือการที่บุคคลนั้นมีการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ ความคิด ความรู้สึกที่ทำให้รับรู้การถูกคุกคามของภาพลักษณ์ทางร่างกาย
2. การแก้ไขภาพลักษณ์ทางร่างกาย คือการที่บุคคลนั้นพยายามแก้ไขภาพลักษณ์ทางร่างกาย หรือมุมมองของตนเองถึงความไม่สมบูรณ์แบบของภาพลักษณ์
3. การยอมรับตนเองทางบวก หรือการใส่ใจตนเองด้านบวกหรือปรับเปลี่ยนมุมมองความคิดที่มีเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองและยอมรับว่าภาพลักษณ์ของคนเราแตกต่างกัน จึงไม่สามารถใช้มาตรฐานเดียวกันในการประเมินภาพลักษณ์ทางร่างกายได้

2.3) ผลกระทบจากความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการประเมินตนเองทางลบเกี่ยวกับรูปลักษณ์ ซึ่งทำให้บุคคลรับรู้ขนาดของร่างกาย และน้ำหนักตัว ทางด้านลบซึ่งอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ (American Psychiatric Association, 2013) และนอกจากนั้นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายยังส่งผลกระทบในหลาย ๆ ด้าน เช่น อารมณ์ ความเครียด ความหมกมุ่นเกี่ยวกับร่างกาย และพฤติกรรมในการศัลยกรรมความงาม (Hoffman & Brownell, 1997; Thompson et al., 1999)

แม้ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นจะส่งผลกระทบโดยรวมในด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้น แต่ผลกระทบทางด้านความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายอาจแตกต่างกันไปตามเพศหรือความโน้มเอียงทางเพศประกอบด้วย ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้หญิงในประเทศสหรัฐอเมริกาประมาณ 69-84 % นั้นมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และต้องการให้รูปร่างของตนเองเล็กลงกว่าความเป็นจริง (Fallon & Rozin, 1985; Pruis & Janowsky, 2010) และการมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นก็ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงที่จะเกิดโรคผิดปกติทางการรับประทานอาหาร (Ferreiro, Seoane, & Senra, 2011) โรคซึมเศร้า

(Ferreiro et al., Brausch & Gutierrez, 2009; 2011) การลดลงของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Paxton, Neumark-Sztainer, Hannan, & Eisenberg, 2006)

McCabe และ Ricciardelli (2004) ได้ศึกษาความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย ซึ่งพบว่าในกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความต้องการเพิ่มกล้ามเนื้อ ซึ่งส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างนั้นใช้สารสเตียรอยด์ หรือออกกำลังกายมากจนเกินไปจนทำให้ส่งผลอย่างสำคัญต่อสุขภาพและความเสี่ยงทางพฤติกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายรักชายนั้นพบว่ามีมาตรฐานในรูปลักษณะค่อนข้างสูง ต้องการความดีดูทางกายภาพ และต้องการมีรูปร่างที่ผอม (Gettelman & Thompson, 1993; Siever, 1994) และแม้จะต้องการยอมรับรูปร่างของตนเอง แต่ก็ยังคงต้องการความทันสมัยตามแบบของแฟชั่น โดยจะมีการคำนึงและให้ความสำคัญด้านรูปลักษณะมากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ ต้องการมีรูปลักษณะที่ดีและมีความรู้สึกกลัวอ้วน (Kaminski et al., 2005; Strong, Williamson, Netemeyer, & Geer, 2000) ความต้องการในการมีกล้ามเนื้อ (Kaminski et al., 2005; Yelland & Tiggemann, 2003) และความต้องการในการผอมที่มากกว่าชายรักต่างเพศ (Brand et al., 1992; Herzog, Newman, & Warsaw, 1991; Siever, 1994) ส่งผลให้ชายรักชายคำนึงถึงรูปลักษณะของตนเองมากกว่าปกติและเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และมีคะแนนในการวัดจากแบบประเมินความผิดปกติในการกิน (Eating Disorders Inventory) สูง และส่งผลให้มีความเสี่ยงในการมีพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ (Siever, 1994) ผลการวิจัยของงานวิจัยนี้สามารถอธิบายได้ด้วยงานวิจัยของ Chaney (2008) ที่ระบุว่าสาเหตุที่ทำให้ชายรักชายเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นเกิดจากการที่ชายรักชาย มักได้รับการปลูกฝังให้เห็นความสำคัญกับภาพลักษณ์ทางร่างกาย และในกลุ่มชายรักชายประสบการณ์ของแต่ละบุคคลนั้นหล่อหลอมให้เกิดอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้าง (self-schema) ที่ให้ความสำคัญกับการดีดูทางกายภาพและกล้ามเนื้อทางร่างกาย (Elder, Morrow, & Brooks, 2015) อันนำมาซึ่งความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

ในงานวิจัยของ Martins และคณะ (2007) นั้นได้มีการศึกษาความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย โดยเปรียบเทียบกับผู้ชายรักต่างเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายทั้งส่วนบนของร่างกายและส่วนล่างของร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และในงานของ Yelland และ Tiggemann (2003) ที่ศึกษาปัจจัยของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

ก็พบว่ากลุ่มชายรักชายมีคะแนนความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ความต้องการในการมีกล้ามเนื้อ ความต้องการในการมีรูปร่างผอมที่สูงกว่าชายรักต่างเพศ และเมื่อมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีความโน้มเอียงทางเพศเป็นรักร่วมเพศและรักต่างเพศเท่า ๆ กัน (Bisexual) พบว่า มีการรับรู้ในภาพลักษณ์ทางลบและมีความเสี่ยงในการมีพฤติกรรมทานอาหารแบบยั้งไม่อยู่ (Binge eating disorder) ที่ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชาย แต่มีการรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองในทางลบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ (French, Story, Remafedi, Resnick, & Blum, 1996)

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับรายงานของ Siever (1994) ที่ว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นประเมินตนเองเหมือนวัตถุสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ และในกลุ่มชายรักชายยังต้องการความดึงดูดใจทางกายภาพกับเพศชายด้วยกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วก็พบว่าในกลุ่มชายรักชายนั้นมีความเสี่ยงทางด้านความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ความอับอายในรูปลักษณ์ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ และพฤติกรรมในการกินที่ผิดปกติมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ (Martins et al., 2007)

ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมาของ McArdle และ Hill (2009) ซึ่งเปรียบเทียบระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายจำนวน 82 คนและชายรักต่างเพศจำนวน 54 คน ผลการเปรียบเทียบระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ในร่างกายของทั้งสองกลุ่มโดยใช้สถิติแบบ Independent *t*-test พบว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่สูงกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(134) = -3.34, p < .001$) โดยมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ($SD = 0.91$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศนั้นมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ($SD = 0.79$) ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมักมีความเชื่อว่าตนเองจำเป็นต้องดูแลรักษารูปลักษณ์ให้เป็นไปตามอุดมคติ และเมื่อไม่สามารถทำตามอุดมคติได้ก็ทำให้เกิดเป็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา (Herzog et al., 1991)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันในด้านความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของหญิง ชายรักต่างเพศ และชายรักชาย ซึ่งความแตกต่างนี้นำมาซึ่งผลที่แตกต่างกันด้วย จากการทบทวนวรรณกรรมของ Furnham, Badmin, และ Sneade (2002) พบว่าความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงต้องการลดน้ำหนักหรือมีรูปร่างผอมบางตามรูปร่างอุดมคติของผู้หญิง แต่ในกลุ่มตัวอย่างผู้ชายนั้นจะมีความต้องการให้รูปร่างตนเองเป็นแบบ V-shaped และ

ไม่ต้องการเพียงให้มีน้ำหนักน้อย มีรูปร่างพอดีและมีรูปร่างตามแบบอุดมคติแบบ V-shaped และมีความดั่งดูดีทางเพศ รูปร่างผอม มีกล้ามเนื้อ (Gettelman & Thompson, 1993; Siever, 1994) มีรูปร่างโดยรวมที่ดีและทันสมัย (Beren et al., 1996) ที่มากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ และกลุ่มชายรักชาย จะมีความกังวลเกี่ยวกับความดั่งดูดีทางรูปลักษณ์ใกล้เคียงกับกลุ่มหญิงรักต่างเพศ (Siever, 1994)

3. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)

การเห็นคุณค่าในตนเองมีการให้ความหมายไว้หลากหลายคำนิยาม ซึ่งแตกต่างกันตามมุมมองทางทฤษฎี ดังนี้

Rosenberg (1965) กล่าวถึง การเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า เป็นการที่บุคคลประเมินคุณค่าในตนเองโดยการเปรียบเทียบตัวเองกับสังคมภายนอก ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งการประเมินด้านบวกและด้านลบ โดยที่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นคนที่ยอมรับตนเอง เคารพตนเอง เมื่อมองเห็นความผิดพลาดของตนเองจะพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามคนที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่มีความมั่นใจ ไม่เคารพตัวเอง รู้สึกว่าตัวเองด้อยค่า

Coopersmith (1981) กล่าวว่า เป็นการที่แต่ละบุคคลมีการพิจารณาตนเองในเรื่องความสามารถ ความสำเร็จ และนำไปตัดสินคุณค่าของตนเอง หลังจากนั้นจึงมีการแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นในรูปแบบของทัศนคติ คำพูด และพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคล

Lawrence (1987) กล่าวว่า เป็นการที่บุคคลมีการประเมินตนเองที่ความแตกต่างกับระหว่างตนที่เป็นจริงกับตัวตนในอุดมคติ (Ideal Self) ซึ่งเป็นกระบวนการทางอารมณ์ที่วัดได้จากการที่บุคคลมีการใส่ใจในความแตกต่างนี้ บุคคลที่รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความแตกต่างในการประเมินนี้มาก จะทำให้รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และถ้าบุคคลมีการรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความแตกต่างน้อยจะทำให้รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง

Maslow (1970) กล่าวว่า เป็นการที่บุคคลสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นที่บุคคลมีในตนเอง รู้สึกว่าคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และมีความเชี่ยวชาญสามารถ

Rogers (1979, 1980) กล่าวว่า เป็นความคิดเห็นความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเอง โดยจะขึ้นอยู่กับ การรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง (Real self) กับตนเองในอุดมคติ (Ideal self)

ซึ่งถ้าหากมีความสัมพันธ์กันก็จะทำให้บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และนอกจากนั้น ความรู้สึกในการเห็นคุณค่าในตนเองยังสามารถเปลี่ยนแปลงไปมาได้ ขึ้นอยู่กับ วุฒิภาวะ การเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและครอบครัว

การให้คำนิยามในบริบทของประเทศไทย การเห็นคุณค่าในตนเอง คือ เป็นการเปรียบเทียบ ตนจริง (Real self) กับตนในอุดมคติ (Ideal self) โดยมีการประเมินคุณค่าจากลักษณะทางกายภาพ จิตใจ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และความสามารถด้านต่าง ๆ การเห็นถึงคุณค่าในตนเองก็ยังสามารถเกิดได้จากการ ได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง การรู้สึกว่ามีความรัก โดยที่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะ เห็นด้านดีของตนเอง แต่ถ้าเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็จะเกิดความรู้สึกไร้ค่า ด้้อยค่า ซึ่งจะทำให้มีผลต่อ พฤติกรรมของแต่ละคนที่แตกต่างกัน (อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ, 2542)

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ในการศึกษาครั้งนี้มีการสรุปคำนิยามของการเห็นคุณค่าในตนเองคือ การที่บุคคลประเมินคุณค่าตัวเอง ในประเด็นที่ตนเองให้ความสำคัญ ซึ่งการประเมินนี้เกิดจากการเปรียบเทียบตนเองกับสังคม ซึ่งการประเมินส่งผลต่ออารมณ์ ความคิด พฤติกรรมต่าง ๆ และ สุขภาพจิตของบุคคล

3.1) ทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองได้มีการกล่าวไว้ขึ้นอยู่กับความเชื่อทางทฤษฎีดังนี้

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of needs)

Maslow (1970) ได้มีการกล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการในมนุษย์โดยการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นหนึ่งในความต้องการพื้นฐาน 5 ลำดับตามทฤษฎีที่ได้มีการกล่าวไว้ ซึ่งได้มีการจัดลำดับขั้นไว้ดังนี้

1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)

เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และอื่น ๆ

2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)

มนุษย์ต้องการความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ต้องการได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น โดยถือเป็นการพัฒนาบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3) ความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and Belonging Needs)

เป็นความต้องการความรัก การยอมรับ ความสนิทสนม หากสมาชิกรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองได้รับการยอมรับ ก็จะส่งผลให้สมาชิกสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมาได้อย่างเปิดเผยและจริงใจ

4) ความต้องการมีคุณค่า (Self-Esteem Needs)

เป็นความต้องการความเคารพนับถือจากบุคคลอื่น ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง โดยสิ่งเหล่านี้จะทำให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและแก้ไขปัญหาได้

5) ความต้องการบรรลุภาวะสัจการแห่งตน (Self-Actualization Needs)

เป็นความต้องการของบุคคลที่จะพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง ซึ่งความต้องการการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่นั้นถือเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกแต่ละคนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพอันนำไปสู่ความเจริญงอกงามในตนเอง

โดยที่ Maslow (1970) นั้นมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคน จะมีกระบวนการตอบสนองความต้องการ โดยที่เริ่มจากความต้องการพื้นฐาน คือร่างกาย ความปลอดภัย และเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วก็จะยับยั้งความต้องการในตนเองให้สูงเพิ่มขึ้น โดยที่การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะเป็นความต้องการหลังจากที่ได้รับการตอบสนองทางความต้องการด้านความต้องการพื้นฐานด้านร่างกาย ความปลอดภัย และความรักและการยอมรับ ซึ่งถ้าบุคคลนั้นมีการตอบสนองด้วยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองก็จะส่งผลให้มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง ระบุว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสามารถ แต่ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลนั้นไม่ได้รับการตอบสนองในการเห็นคุณค่าในตนเองก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นไม่มั่นใจในตนเอง รู้สึกด้อยค่า และจะส่งผลต่อพฤติกรรมปรับเปลี่ยนร่างกายในสังคมกับบุคคลนั้นด้วย เนื่องจากบุคคลนั้นจะรับรู้ว่าคุณค่าต่ำกว่าบุคคลอื่น ๆ โดยในปัจจุบันก็มีข้อพิพาท วิจัยเกี่ยวกับขั้นลำดับกระบวนการตอบสนองของ Maslow (1970) ว่าอาจไม่ได้เป็นไปตามขั้นในกระบวนการตอบสนองเสมอไปในทุกครั้ง (Neher, 1991) แต่ประเด็นที่เห็นร่วมกันคือ การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

ทฤษฎีการเห็นคุณค่าตนเองของ Rosenberg

การเห็นคุณค่าตนเองตามแนวคิดของ Rosenberg (1979) ซึ่งกล่าวว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมี 2 รูปแบบโดยที่เป็นภาพรวม ดังนี้

1) การเห็นคุณค่าตนเองในภาพรวม (Global self-esteem) คือการที่บุคคลมีทัศนคติต่อตนเองโดยรวม เกิดจากการพิจารณาตนเองในฐานะบุคคลหนึ่ง ไม่แยกในด้านใดด้านหนึ่ง หรือลักษณะเด่นในตนเองด้านใดด้านหนึ่ง

2) การเห็นคุณค่าในตนเองเฉพาะด้าน (Specific self-esteem) คือการที่บุคคลมีทัศนคติต่อตนเองในด้านใดด้านหนึ่ง หรือรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีลักษณะเด่นด้านใดด้านหนึ่ง

การที่บุคคลมีการเห็นคุณค่าตนเองด้านใดด้านหนึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีการเห็นคุณค่าในตนเองในภาพรวมที่สูงขึ้น หรือในทางตรงข้ามกัน ถ้าบุคคลนั้นมีการเห็นคุณค่าตนเองในด้านใดด้านหนึ่งที่ต่ำก็จะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าตนเองในภาพรวมต่ำลงไปด้วย (Rosenberg, 1981; นปภัชกันแพงศรี, 2556) และนอกจากนั้นยังมีการแบ่งออกเป็น 2 มิติคือ การตระหนักรู้ในตนเอง (Cognitive self) เป็นความรู้ ความเข้าใจที่บุคคลมีต่อตนเองจากการที่บุคคลมีเอกลักษณ์ในตนเอง รับรู้ในตนเองว่ามีจุดดีและจุดด้อยอย่างไร และมีมิติต่อมาคือ การประเมินตนเอง (Evaluation self) ซึ่งเป็นการอธิบายตนเองที่เกิดจากการที่บุคคลนำตนเองไปประเมินกับสิ่งอื่นหรือบุคคลอื่น เพื่อที่จะทำให้รู้ว่าตนเองมีคุณค่าหรือความภาคภูมิใจในตนเองมากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับการที่บุคคลจะรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองอย่างไรก็จะนำไปสู่พฤติกรรมนั้น ๆ

นอกจากนั้น Rosenberg (1979) ยังกล่าวว่า การรับรู้ตนเองที่เป็นปัจจัยทำให้แต่ละบุคคลเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันนั้นมีด้วยกัน 3 ประการดังนี้ คือ

1) หลักการประเมินสะท้อนกลับ คือ การที่บุคคลจะประเมินตนเองว่าการเห็นคุณค่าในตนเองสูงหรือต่ำ มาจากการที่รับรู้การตอบสนองที่มีต่อผู้อื่นแล้วเกิดเป็นอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ต่อตนเอง

2) หลักการเปรียบเทียบกับสังคม คือ การประเมินตนเอง ตามแนวคิดการประเมินทางสังคม ซึ่งต้องมีพื้นฐานของการเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น การประเมินตนเองทางด้านบวก กลาง ลบ

เป็นผลมาจากการเปรียบเทียบกับมาตรฐานค่านิยม ความเชื่อโดยรวม โดยที่บุคคลอาจมีการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มีลักษณะเดียวกันหรือที่แตกต่างกันออกไป

3) หลักคุณสมบัติส่วนบุคคล คือการวิเคราะห์ภายในจากผลของการกระทำในอดีต เช่น การประเมินตนเองว่าประสบความสำเร็จในงาน ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นตามไปด้วย

จากแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเองข้างต้น Rosenberg (1965) ได้พัฒนาแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Rosenberg's Self-Esteem Scale: RSE) ซึ่งเป็นการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นการวัดในด้านสมรรถภาพในตนเอง (self-competence) และความชอบในตนเอง (Self-liking) ในภาพรวมมีการแบ่งออกเป็นด้านบวก 5 ข้อ ด้านลบ 5 ข้อ และมีระดับการวัดทั้งหมด 4 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) จนไปถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง (4) (หนึ่งฤทัย มะลาไวย์, 2552) ซึ่งมาตรวัดนี้ได้มีการนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยแพร่หลายและได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพทางจิตมิติที่ดี

3.2) องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง

องค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง Coopersmith (1981; ปานชนก เวียงนาค, 2557) แบ่งออกเป็น 2 ด้านย่อยคือ องค์ประกอบภายในบุคคล และองค์ประกอบภายนอกของบุคคล ซึ่งเป็นการเห็นคุณค่าในตนเองโดยประเมินจากผู้อื่น ดังนี้

องค์ประกอบภายในบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่มีผลทำให้การเห็นคุณค่าต่างกัน ได้แก่

1) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attribute) คือ ลักษณะทางด้านภาพด้านนอกที่มีส่วนช่วยให้แต่ละบุคคลมีการเห็นค่าในตนเองมากเพิ่มขึ้น เช่น ความสวยงาม การมีรูปร่างหน้าตาดี เนื่องจากลักษณะทางกายภาพบางประเภทนั้นเอื้ออำนวยให้บุคคลประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่บุคคลให้คุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lerner, Karabenick, และ Stuart (1973) และ Thompson และ Thompson (1986) ที่พบว่า การรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงและผู้ชาย

2) ความสามารถในการดำเนินกิจกรรม (General Capacity, Ability and Performance) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในโรงเรียน ครอบครัว สังคม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีการเห็นคุณค่ามากขึ้น โดยถ้าบุคคลนั้นทำสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ จะทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าประสบความล้มเหลว ก็จะทำให้รู้สึกว่าคุณค่า

3) สภาวะทางอารมณ์ (Affective State) เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นความพึงพอใจ ความรู้สึก และสภาวะอารมณ์ ที่บุคคลแสดงออกและไม่แสดงออก โดยอาจเกิดมาจากการประเมินถึงสิ่งที่ตนเองประสบมาจากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น แล้วหลังจากนั้นจึงกระทบต่อการประเมินตนเอง

4) ค่านิยมส่วนตัว (Self-Value) บุคคลจะประเมินตนเองกับสิ่งที่ตนเองให้คุณค่าและการประเมินนี้จะสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมให้คุณค่า บุคคลมีแนวโน้มจะใช้เกณฑ์ของสังคมเป็นตัวตัดสินคุณค่าของตน ซึ่งหากค่านิยมของตนเองสอดคล้องกับสังคมก็ทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่สอดคล้องกันก็จะทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองลดลง

5) ประณิธาน (Aspiration) การประเมินตนเองของบุคคลเกิดจากการเปรียบเทียบผลการทำงานและความสามารถของตนกับระดับมาตรฐานที่ตนเองได้ตั้งเอาไว้ บุคคลที่มีผลงานหรือความสามารถตรงกับระดับที่ตนตั้งไว้จะนำไปสู่การมองว่าตนเองมีคุณค่า ในตรงกันข้ามกันถ้าผลงานไม่ดีพอกับระดับที่ตนเองตั้งไว้ ก็จะนำไปสู่การมองคุณค่าในตนเองต่ำลง

6) เพศ (Sex) ผลที่เกิดขึ้นอาจเกิดมาจากสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งค่านิยมส่วนใหญ่มักให้ค่านิยมต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปว่าจะมีการให้ค่านิยมแบบไหนในแต่ละเพศ

7) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ (Problem and Pathology) เนื่องจากสุขภาพจิตใจทั่วไปจะมีผลต่อร่างกายและจิตใจ

องค์ประกอบภายนอกบุคคล หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกบุคคลจะทำให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมดังกล่าวประกอบด้วยดังนี้

1) สัมพันธภาพกับครอบครัวหรือพ่อแม่ สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในวัยเด็ก อาจมีองค์ประกอบสัมพันธ์กับครอบครัวและพ่อแม่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กในการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

2) โรงเรียน ประสบการณ์ที่โรงเรียนจะช่วยให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น โดยถ้าโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำอะไรต่าง ๆ ได้จะส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก

3) สถานภาพสังคม การเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เช่น การงาน บทบาททางสังคม ฐานะเศรษฐกิจ โดยผู้ที่มีสภาพทางสังคมต่ำ อาจประกอบไปด้วยบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

4) สังคมในกลุ่มเพื่อน การเห็นคุณค่าในตนเองส่วนหนึ่งเกิดจากการรับรู้ตนตามสภาพที่เป็นจริงแล้วเทียบกับบุคคลอื่น ๆ เช่น เพื่อนของตนเอง ในด้านที่คล้ายคลึงกับตนเอง เช่น ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ พรสวรรค์ เป็นต้น

3.3) ผลกระทบของการเห็นคุณค่าในตนเอง

ในทฤษฎีของ Maslow (1970) นั้นได้มีการกล่าวว่า ความต้องการด้านการมีคุณค่า (Self-Esteem Needs) นั้นเป็นความต้องการพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องมี โดยถ้าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความพยายามในการเพิ่มการเห็นคุณค่าให้สูงมากขึ้น และเมื่อพิจารณาในประเด็นทางด้านรูปลักษณ์ สังคมมีการกำหนดและคาดหวังให้รูปลักษณ์ในอุดมคตินั้นเป็นรูปลักษณ์ที่ผอมบาง (Thin-ideal) โดยบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็จะใช้เกณฑ์ที่สังคมตั้งไว้เปรียบเทียบและประเมินตัวเอง ซึ่งเกณฑ์ที่สังคมได้ตั้งเอาไว้เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยากเลยทำให้เกิดเป็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นก็จะมีความพยายามในการดูแลรูปลักษณ์ของตนเองให้เป็นไปตามอุดมคติที่สังคมกำหนด (กนกกรณ์ ศรีศรีช่อ, 2551) และนอกจากนั้นก็จะมี ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ทางร่างกายไม่ว่าจะเป็น การอดอาหาร การลดน้ำหนัก การใช้ยาลดความอ้วน การทำศัลยกรรมเสริมความงาม เป็นต้น (Stice & Shaw, 2002)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นมีการศึกษามากในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง ซึ่งพบว่าผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็จะมี ความไม่พึงพอใจในร่างกายของตนเองมากขึ้นตามมา (Cash & Fleming, 2002; Cooley & Toray, 2001) ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ Silberstein, Striegel-Moore, Timko, และ Rodin (1988) ที่ระบุว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ และบุคคลกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะให้ตนเองมีรูปร่างที่ตรงตามอุดมคติ และต้องการให้รูปลักษณ์ตนเองเป็นที่ดึงดูด (Pipher, 1994) โดยภาพลักษณ์ในอุดมคติของผู้หญิงคือการมีรูปร่างที่ผอมบาง (Cash & Green, 1986; Garner, Garfinkel, Schwartz, & Thompson, 1980) ซึ่งส่งผลต่อความกังวลในรูปร่างของตนเองตามมาอีกด้วย (Jarry & Kossert, 2007)

นอกจากนั้นเมื่อศึกษาในกลุ่มตัวอย่างผู้ชายพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชาย และยังทำให้กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความพยายามเปลี่ยนแปลงน้ำหนักของตนเอง และพยายามเพิ่มความดึงดูดของรูปลักษณ์ และมีการออกกำลังกายเป็นต้น (Furnham & Calnan, 1998) เมื่อมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย พบผลการวิจัยที่สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง โดยพบว่า กลุ่มชายรักชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่ต่ำกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ แต่กลุ่มชายรักชายนั้นไม่แตกต่างกับกลุ่มหญิงรักต่างเพศ และเมื่อศึกษาในกลุ่มชายรักชายเพิ่มเติม พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มชายรักชายนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Yelland & Tiggemann, 2003)

การวิจัยของ Kousari-Rad และ McLaren (2013) ได้มีการศึกษาความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายในประเทศออสเตรเลียจำนวน 90 คนนั้น พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง การเห็นคุณค่าในตนเองกับความไม่พอใจในรูปลักษณ์ โดยมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชายรักชายเป็นตัวแปรส่งผ่าน (sense of belonging to the gay community) ($R^2 = .47$; adjusted $R^2 = .45$; $F(3, 86) = 24.90$, $p < .001$) โดยสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มชายรักชายที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมักพยายามเพิ่มคุณค่าของตนเองผ่านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชายรักชาย ส่งผลให้เกิดการรับเอาค่านิยมความเชื่อและการให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับรูปลักษณ์ทางร่างกายของสังคมนี้นี้มาด้วย ส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

3.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ในการศึกษาของ Grossbard, Lee, Neighbors, และ Larimer (2009) ได้มีการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองกับปัจจัยทางด้านการรับรู้ภาพลักษณ์ทางร่างกาย โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงจำนวน 212 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้ชายจำนวน 147 คน ซึ่งพบว่าในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง ($M = 3.38$, $SD = 0.54$) นั้นมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่ต่ำกว่ากลุ่มผู้ชาย ($M = 3.11$, $SD = 0.54$) และพบว่าในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง ($M = 3.69$, $SD = 1.36$) นั้นมีความกังวลในภาพลักษณ์ทางร่างกายมากกว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ชาย ($M = 1.40$, $SD = 1.36$) แต่ในกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย ($M = 1.52$, $SD = 0.53$) นั้นมีความต้องการในการมีกล้ามเนื้อมากกว่ากลุ่มตัวอย่างผู้หญิง ($M = 2.46$, $SD = 0.82$) โดยที่พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กับความกังวลในภาพลักษณ์ โดยที่มีความสัมพันธ์อย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง $t(352) = 12.32$, $p < .001$, $\beta = .58$ และในกลุ่มผู้ชาย $t(352) = 4.38$, $p < .001$, $\beta = .25$ โดยที่มีความสัมพันธ์ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กับความต้องการในการมีกล้ามเนื้อนั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างในกลุ่มผู้หญิง $t(351) = 1.08$, $p = ns$, $\beta = .06$ แต่มีความแตกต่างในกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย $t(351) = 5.73$, $p < .001$, $\beta = .39$

ในการศึกษาของ Yelland และ Tiggemann (2003) นั้นได้มีการศึกษาเปรียบเทียบระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองและการเห็นคุณค่าในร่างกาย (Body Esteem) และศึกษาความสัมพันธ์ที่การเห็นคุณค่าในตนเองมีกับการเห็นคุณค่าในร่างกาย (Body Esteem) ในกลุ่มชายรักชาย กลุ่มชายรักต่างเพศ และกลุ่มหญิงรักต่างเพศ โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายรักชาย 52 คน ชายรักต่างเพศจำนวน 51 คน และหญิงรักต่างเพศจำนวน 55 คน ซึ่งพบว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย ($M = 39.71$, $SD = 6.29$) นั้นมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ ($M = 42.46$, $SD = 5.53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(154) = 2.39$, $p < .05$) หากแต่ระดับความไม่พึงพอใจนี้ไม่แตกต่างไปจากระดับความไม่พึงพอใจที่รายงานโดยกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง ($M = 41.76$, $SD = 5.56$), $t(154) = 1.83$, $p > .05$) และการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในร่างกาย (Body Esteem) ในทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ($r_s = .50, .44, .38$, $p < .01$) โดยในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้น การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับบวกกับภาพลักษณ์ทางร่างกาย น้ำหนัก และการมีกล้ามเนื้อของร่างกาย ($r_s = .37, .34, .38$, $p < .01$) มากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศและกลุ่มผู้หญิง โดย

ที่กลุ่มชายรักชายนั้นจะให้ความสำคัญกับคุณค่าทางด้านการดึงดูดทางร่างกาย และรูปลักษณ์ที่เป็นอุดมคติในกลุ่มชายรักชายนั้นจะเป็นรูปลักษณ์ที่มีกล้ามเนื้อและมีรูปร่าง V-Shaped

4. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media Influence)

สื่อ คือ ช่องทางในการสื่อสารที่นำเสนอเนื้อหาของสารไม่ว่าจะเป็นข่าว ข้อมูลบันเทิงหรือโฆษณาไปสู่ผู้บริโภค ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของระบบเทคโนโลยีทำให้มีการพัฒนารูปแบบของสื่อ โดยมีการพัฒนาเป็นรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งสื่อตามระบบเทคโนโลยีออกเป็น 2 ประเภท คือ (รัชนิกร ทรัพย์ชื่นสุข, 2556)

1. สื่อดั้งเดิม (Traditional Media) คือสื่อที่ผู้ส่งสารทำหน้าที่ส่งสารไปยังผู้รับสารทางเดียว ผู้รับสารไม่สามารถติดต่อกลับไปยังผู้ส่งสารได้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ สื่อโทรเลข และสื่อวิทยุ เป็นต้น

2. สื่อใหม่ (New Media) หมายถึง สื่อที่เอื้อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารทำหน้าที่ส่งสารและรับสารได้พร้อมกันซึ่งเป็นการสื่อสารทั้งสองทาง และนอกจากนั้นสื่อก็ยังสามารถทำหน้าที่ส่งสารได้หลายอย่างรวมกัน คือ ภาพ เสียง และข้อความ เช่นเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) หรือบริการข้อมูลออนไลน์เชิงพาณิชย์ (Commercial on-line Service) เป็นต้น

การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อที่นั้นได้รับการศึกษาในหลายรูปแบบ ทั้งเนื้อหาของสื่อที่บริโภคนั้นมีผลทำให้ได้รับผลกระทบที่แตกต่างกัน โดยจากงานวิจัยของ Tiggemann และ Pickering (1996) พบว่าเนื้อหาของสื่อมีผลกระทบต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางกาย โดยที่การรับชมสื่อประเภทภาพยนตร์ และกีฬา นั้นมีผลทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา ในขณะที่สื่อประเภท เพลง วิดีโอ มีผลทำให้เกิดความต้องการที่จะมีรูปร่างผอม โดยที่ความถี่ในการบริโภคสื่อก็มีผลทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา ดังในงานวิจัยของ Harrison และ Cantor (1997) พบว่าความถี่ของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อประเภทรายการโทรทัศน์ และการอ่านนิตยสารนั้น มีผลทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อในปริมาณที่มากนั้นจะทำให้รับค่านิยมความผอมในอุดมคติ (Gerbner & Gross, 1976) และการเปิดรับเอาอิทธิพลจากสื่อที่บริโภคมาขึ้นนำความคิดความเชื่อของผู้ที่บริโภค และทำให้มีการเปรียบเทียบร่างกายตนเองกับรูปลักษณ์ในอุดมคติที่มีการรับมาจากสื่อ ซึ่งถ้ามีความ

แตกต่างกันก็ส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (P. N. Myers & Biocca, 1992; T. A. Myers & Crowther, 2007)

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของชายรักชายและชายรักต่างเพศ การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อในการศึกษาครั้งนี้จึงหมายถึง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อมาซึ่งนำความคิดความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย โดยสื่อที่นี้อาจอยู่ในรูปแบบของสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่

4.1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ

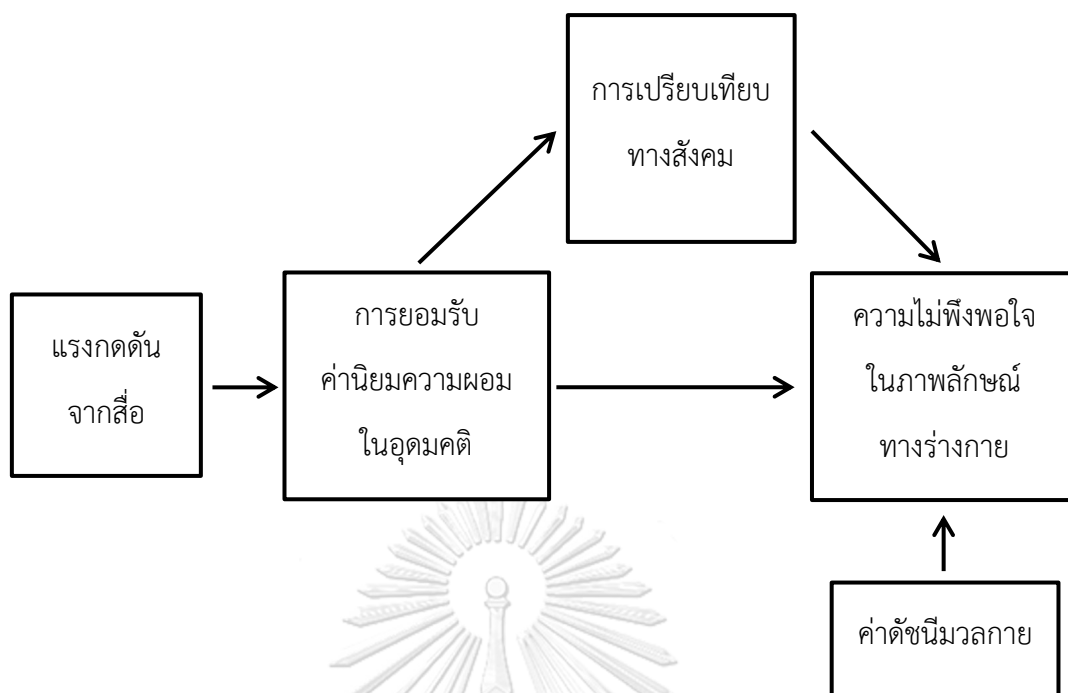
โดยทั่วไปบุคคลทั่วไปจะบริโภคสื่อในชีวิตประจำวัน ซึ่งการบริโภคสื่อโดยทั่วไปนั้นจะไม่ทำให้เกิดผลลัพธ์ทางลบต่อตัวบุคคล ถ้าบุคคลนั้นไม่ได้มีการนำอิทธิพลของสื่อเข้ามามีผลกระทบต่อตนเอง และรับค่านิยมที่สื่อนำเสนอขึ้นมาเป็นค่านิยมและอุดมคติของตนเอง อาจกล่าวได้ว่าชั่วโมงในการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อจะไม่ได้มีผลกระทบต่อโดยตรงกับตัวบุคคล ถ้าบุคคลนั้นไม่ได้รับนำอิทธิพลจากที่สื่อนำเสนอเข้ามาที่ตนเอง (Blowers, Loxton, Grady-Flessner, Occhipinti, & Dawe, 2003)

สื่อเป็นหนึ่งปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมนอกเหนือจาก ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่ออื่นที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง หรือความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (กรรณิการ์ ชื่นชูผล, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองเชิงปัญญาพฤติกรรมนิยม (Cognitive-Behavioral Perspective) ที่กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ส่งผ่านต่อกันและทำให้มีผลต่อรูปลักษณ์ทางร่างกายของมนุษย์ มีการตั้งมาตรฐานทางรูปลักษณ์ขึ้นมา และส่งผลทำให้เกิดปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดค่านิยมในการมีรูปร่างให้เป็นไปตามที่สังคมกำหนด แต่ถึงอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยว่าจะมีการรับอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาอย่างน้อยเพียงใด (Cash & Smolak, 2011)

ในปัจจุบันสื่อมีผลกระทบเป็นอย่างมากในทุกช่วงวัย ซึ่งสื่อได้เข้าถึงและได้ทำให้มีการรับข่าวสารเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในอุดมคติเข้ามา โดยสื่อมีการนำเสนอการพอมในอุดมคติ (Thin Ideal) ว่าผู้หญิงที่มีรูปร่างพอมบางนับเป็นผู้หญิงในอุดมคติ (Domil, 2003) ส่งผลให้ผู้หญิงมีค่านิยมทางบวกเกี่ยวกับรูปร่างที่พอมบาง การประเมินเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเองตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีรูปร่างที่พอมเพรียวอยู่ตลอดเวลา (Cash & Smolak, 2011) ความเป็นจริงรูปร่างของผู้หญิงไม่ได้สอดคล้องตามรูปลักษณ์ที่สื่อได้มีการนำเสนอจึงทำให้เกิดเป็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทาง

ร่างกายของตนเอง (Dunkley et al., 2001; O’Dea & Abraham, 1999) เนื่องจากภาพของผู้หญิงในอุดมคติที่นำเสนอโดยสื่อ นั้นมักจะมีน้ำหนักตัวเฉลี่ยต่ำกว่าผู้หญิงทั่วไปถึง 15% (Johnson, Tobin, & Steinberg, 1989)

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่าอิทธิพลจากสื่อ นั้นส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในอุดมคติของผู้หญิงและแรงจูงใจที่จะปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ตามภาพในอุดมคติ (Cash & Smolak, 2011) ซึ่งนำมาสู่ความเชื่อว่าการมีรูปร่างที่ผอมนั้นเป็นบรรทัดฐานที่ผู้หญิงควรจะทำตาม (Grabe, Ward, & Hyde, 2008) โดยการเปิดรับอิทธิพลของสื่ออาจนำมาซึ่งความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้จาก 4 องค์ประกอบ (Levine, Smolak, & Hayden, 1994) โดยที่องค์ประกอบแรกคือ น้ำหนักของผู้หญิงที่มีรูปลักษณ์ในอุดมคตินั้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของน้ำหนักตัวของผู้หญิงทั่วไป องค์ประกอบที่สองคือ การที่มีรูปร่างที่ผอมบางนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของบุคคล องค์ประกอบที่สามคือ ผู้หญิงนั้นมีความเชื่อว่าการที่จะมีรูปร่างผอมตามอุดมคตินั้นมีที่มาจาก การลดน้ำหนัก อดอาหาร ออกกำลังกาย และองค์ประกอบที่สี่คือ สังคมและวัฒนธรรมนั้นมีส่วนส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายและทำให้บุคคลเกิดภาพทางลบเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกาย โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังเสนอในโมเดลต่อไปนี้

ภาพที่ 4 โมเดลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงกดดันจากสื่อ, การยอมรับค่านิยมความพอมในอุดมคติ, การเปรียบเทียบทางสังคม, ค่าดัชนีมวลกาย และการเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Blowers et al., 2003)

สื่อเป็นหนึ่งปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมนอกเหนือจาก ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อ นั้นมีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง หรือความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (กรรณิการ์ ชื่นชูผล, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองเชิงปัญญาพฤติกรรมนิยม (Cognitive-Behavioral Perspective) ที่กล่าวว่าการขัดเกลาทางสังคมวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ส่งผ่านต่อกันและทำให้มีผลต่อรูปลักษณ์ทางร่างกายของมนุษย์ มีการตั้งมาตรฐานทางรูปลักษณ์ขึ้นมา และส่งผลทำให้เกิดปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดค่านิยมในการมีรูปร่างให้เป็นไปตามสังคมที่กำหนด แต่ถึงอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยว่าจะมีการรับอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาอย่างน้อยเพียงใด (Cash & Smolak, 2011)

Blowers และคณะ (2003) ได้มีการนำเสนอโมเดลดังกล่าวในภาพที่ 4 ว่าสื่อเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลอย่างมากในการทำให้เกิดเป็นทัศนคติที่มีการให้ความสำคัญของการมีรูปร่างพอมบางและรูปร่างในอุดมคติ เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น อิทธิพลจากครอบครัว เพื่อน หรือคนรัก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brownell (1991) พบว่าสื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่จะทำให้เกิดค่านิยมต่อการมีรูปลักษณ์ที่พอมบาง และพอมบางกว่าความเป็นจริงกับผู้หญิงทั่วไปและทำให้เกิด

ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง โดยที่โมเดลนี้เริ่มมาจากแรงกดดันจากสื่อ (Media pressure) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นต้นเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดความกดดันที่ทำให้บุคคลยอมรับถึงความสำคัญของการมีรูปร่างผอมบาง จนนำไปสู่ความเชื่อที่ว่าความผอม และความมีรูปลักษณ์ที่ดี สวยงาม เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการประสบความสำเร็จในชีวิต (Blowers et al., 2003; Smolak, Levine, & Schermer, 1999) เป็นสื่อที่ทำให้เกิดการยอมรับค่านิยมความผอมในอุดมคติ ซึ่งเมื่อบุคคลนั้นมีการยอมรับนำค่านิยมความผอมในอุดมคติเข้ามาในตนเองแล้วก็จะทำให้เกิดการประเมินรูปลักษณ์ของตนเอง เมื่อพบว่าไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างรูปลักษณ์ของตนเองกับรูปลักษณ์ในอุดมคติก็จะทำให้เกิดเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ผ่านทางการยอมรับถึงค่านิยมความผอม โดยมีการเปรียบเทียบทางสังคมเข้ามาเป็นตัวกลางระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับค่านิยมความผอมในอุดมคติและการเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นได้รับอิทธิพลมาจากการเปรียบเทียบทางสังคม เนื่องจากการเปรียบเทียบทางสังคมนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นได้รับเอาความเชื่อหรืออุดมคติทางด้านกรมีรูปร่างที่ผอมเข้าไปเป็นประสบการณ์ของตนเอง และทำให้นำไปประเมินตนเองกับสังคมซึ่งก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่ตามมาได้ (Cattarin, Thompson, Thomas, & Williams, 2000)

4.2) การวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ

การวัดผลกระทบของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อที่มีการวัดด้วยมาตรวัดของ Thompson และคณะ (1999) ซึ่งเรียกว่ามาตรวัดทัศนคติทางสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อรูปร่าง ชื่อว่า SATAQ (Sociocultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire-revised) มีการปรับแก้และนำไปใช้วัดประเมินในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง โดยเป็นมาตรวัดที่มีข้อกระทงทั้งหมด 21 ข้อกระทง โดยมีลักษณะเป็นมาตรอันดับ 5 ระดับ (5-point Likert-type scale) โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบมาตรโดยระบุว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อกระทงมากน้อยเพียงใด (จาก 1 ซึ่งหมายถึง “ไม่เห็นด้วยที่สุด” ไปถึง 5 ซึ่งหมายถึง “เห็นด้วยที่สุด”) ประกอบไปด้วยข้อคำถามทางบวกทั้งหมด 16 ข้อคำถาม ยกตัวอย่างเช่น “ฉันรู้สึกอยากให้รูปลักษณ์ของฉันคล้ายคลึงกับผู้หญิงในโทรทัศน์หรือภาพยนตร์” และประกอบไปด้วยข้อคำถามทางลบ 5 ข้อ เช่น “ในสังคมทั่วไป ผู้หญิงที่อ้วนก็น่าดึงดูดใจ” โดยในการให้คะแนนนั้นเป็นไปตามคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยในข้อคำถามทางบวกจะได้คะแนน 1

คะแนน หากตอบ 1 และได้ 5 คะแนนหากตอบ 5 ในทางกลับกันการคิดคะแนนในข้อคะแนนทางลบ ก็จะมีการกลับคะแนน เช่น ได้คะแนน 1 คะแนนหากตอบ 5 และได้ 5 คะแนนหากตอบ 1 ภายหลังจากที่ได้กลับคะแนนข้อคำถามทางลบเรียบร้อยแล้ว การคำนวณคะแนนมาตรวัดทัศนคติทางสังคม วัฒนธรรมที่มีต่อรูปร่าง จัดทำขึ้นโดยการรวมคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างได้รับการตอบข้อคำถามทุกข้อ เข้าด้วยกัน ซึ่งการแปลผลนั้นคือ คะแนนที่สูงนั้นจะแสดงถึงการไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์มากขึ้น และเป็นการวัดผลกระทบจากสื่อที่มีผลต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่าง ผู้หญิงไทย โดยมาตรวัดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .84

ในบริบทของประเทศไทยได้มีการใช้มาตรวัดอิทธิพลของสื่อ Sociocultural Attitude Toward Appearance Questionnaire (SATAQ- Internalization) ของ Heinberg และคณะ (1995) ซึ่งมีการแปลและเรียบเรียงโดย ชิน แด คิม และคณะ (2559) เพื่อใช้วัดการเปิดรับอิทธิพล จากสื่อที่มีผลต่อค่านิยมของความผอม มาตรวัดนี้ประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 7 ข้อ (ตัวอย่างเช่น “ฉันเชื่อว่าเสื้อผ้าจะดูดีขึ้น ถ้าคนที่สวมใส่มีรูปร่างผอม” หรือ “รูปร่างหน้าตาของ(ผู้ที่อยู่ในสื่อ) สะท้อนให้เห็นถึงรูปร่างหน้าตาที่ฉันอยากมี”) กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความถี่ในความรู้สึกใน 5 ระดับ (5-point Likert-type scale) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบมาตรฐานโดยระบุว่า “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จนถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

โดยเกณฑ์การให้คะแนนนั้นเป็นไปตามคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อกระทงทางบวกจะได้ คะแนน 1 คะแนน หากตอบ 1 และได้ 5 คะแนนหากตอบ 5 แต่ในทางกลับกันการคิดคะแนนใน ข้อกระทงทางลบ เช่น คะแนน 1 คะแนน หากตอบ 5 และได้ 5 คะแนนหากตอบ 1 ซึ่งหลังจากมีการ กลับคะแนนข้อกระทงทางลบเรียบร้อยแล้ว การคำนวณคะแนนจัดทำขึ้นโดยมีการรวมคะแนนที่กลุ่ม ตัวอย่างตอบข้อคำถามทุกข้อเข้าด้วยกัน โดยการแปลผลถ้ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนที่สูงจะสะท้อนให้ เห็นว่าบุคคลนั้นมีการรับค่านิยมความผอมจากสื่อมาก และคะแนนที่น้อยจะสะท้อนให้เห็นว่าบุคคล นั้นมีการรับค่านิยมความผอมจากสื่อ น้อย มาตรวัดอิทธิพลของสื่อ Sociocultural Attitude Toward Appearance Questionnaire (SATAQ- Internalization) มีความสอดคล้องภายในซึ่งวัดโดยค่า สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .74

4.3) ผลกระทบของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ

การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อนั้นก็มีส่วนที่ทำให้เพิ่มอัตราความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายและความต้องการที่จะผอม โดยที่ประเภทของสื่อที่ผู้บริโภคใช้ในการบริโภคสื่อนั้นก็พบว่ามีความสัมพันธ์ที่จะทำให้เกิดความเชื่อในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Derenne & Beresin, 2006) ในการศึกษาพบว่า สื่อประเภท โทรทัศน์ (Television) และสื่อประเภทนิตยสาร (Print media) นั้นมีผลกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อรูปร่างและหน้าตาได้ ดังที่ Thompson และคณะ (1999) ได้มีการกล่าวไว้ว่า การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ หรือนิตยสารนั้นสามารถนำไปสู่ให้เด็กผู้หญิงหรือผู้หญิงเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง รวมถึงมีอาการกินที่ผิดปกติได้ (Eating disorder symptomatology) แม้จะเป็นการเปิดรับในช่วงเวลาสั้น ๆ ก็จะมีผลทำให้ความไม่สบายใจได้ (Psychological distress) และไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์เกี่ยวกับรูปร่าง ซึ่งหากมีการเปิดรับสื่อในระยะยาวก็จะทำให้เกิดผลเสียมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบุคคลที่มีการยอมรับค่านิยมความผอมในอุดมคติสูง โดยถ้ามีการเปิดรับสูงก็จะส่งผลทางลบตามมา การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อนั้นมีผลทำให้ผู้หญิงเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองและพยายามเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ให้เป็นที่ตามอุดมคติของตนเอง โดยมีงานวิจัยของ Thompson และคณะ (1999) ได้มีรายงานว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอิทธิพลทางสังคมอื่น ๆ อาทิ ครอบครัว เพื่อน การรับอิทธิพลมาจากสื่อนี้มีผลต่อการที่การยอมรับค่านิยมความผอมสูงสุดในอุดมคติ และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของผู้หญิง และมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยเสี่ยงในโรคที่เกี่ยวกับการกิน (Eating pathology) รวมถึงการอดอาหาร (Dieting) และผลกระทบเชิงลบต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงระยะเริ่มต้นของการมีพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ (Thompson et al., 1999) และอาจส่งผลทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติอื่น ๆ เช่น โรคนอนเร็กเซีย (Anorexia Nervosa) โรคนบูลิเมีย (bulimia Nervosa) หรือการทานอาหารแบบยังไม่อยู่ (Binge eating disorder) เป็นต้น (Grabe et al., 2008)

นอกจากกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง กลุ่มตัวอย่างผู้ชายนั้นก็มีการรับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อเข้ามาส่งผลต่อรูปลักษณ์ของตนเองในอุดมคติเช่นกัน โดยมีความต้องการมีรูปลักษณ์ที่ผอม มีกล้ามเนื้อ มีความนิยมในการสร้างกล้ามเนื้อให้ตนเอง และก็ต้องการมีรูปร่างเป็นแบบ V-shaped เช่นกัน (Gettelman & Thompson, 1993; Siever, 1994) ทำให้มีความพยายามในการออกกำลังกาย

มีการชั่งน้ำหนักของร่างกายตนเองให้เป็นไปตามอุดมคติ หรือมีการใช้สารสเตรอยด์เพื่อที่จะทำให้รูปร่างตนเองใหญ่มากขึ้น (Cash & Smolak, 2011) ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายตามมา

ในงานวิจัยของกลุ่มชายรักชายนั้นพบว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีการนำอิทธิพลมาจากสื่อมาประเมินรูปลักษณ์ของตนเอง เนื่องจากกลุ่มชายรักชายนั้นมีการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อสูง และสื่อก็ได้มีความพยายามที่จะเข้าถึงในกลุ่มตัวอย่างนี้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง (Witeck & Combs, 2006) ซึ่งพบว่ากลุ่มชายรักชายนั้นมีความต้องการในการมีกล้ามเนื้อมากกว่าผู้ชายทั่วไป (Duggan & McCreary, 2004) หากแต่ต้องการมีรูปร่างที่บางกว่าผู้ชายทั่วไป (Williamson & Hartley, 1998) และในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีระดับในความไม่พึงพอใจในกล้ามเนื้อ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ความต้องการในการผอม หรือมีพฤติกรรมในการกินที่ผิดปกติมากกว่ากลุ่มผู้ชายรักต่างเพศ (Beren et al., 1996; Broughs & Thompson, 2002; Conner et al., 2004; Duggan & McCreary, 2004; Kaminski et al., 2005; Lakkis et al., 1999; M. A. Morrison et al., 2004; Russell & Keel, 2002; Siever, 1994; Yelland & Tiggemann, 2003) ซึ่งส่งผลให้กลุ่มชายรักชายนั้นมีความเสี่ยงในการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเองทางลบและมีพฤติกรรมในการกินที่ไม่ผิดปกติตามมา

4.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ

งานวิจัยของ Stice และ Shaw (1994) นั้นได้มีการศึกษาผลกระทบของสื่อที่มีการนำเสนอเรื่องความผอมในอุดมคติที่มีต่อผู้หญิง (Adverse effect of the media portrayed thin-ideal on women and linkages to bulimic symptomatology) โดยมีการใช้ตัวแปรการยอมรับค่านิยมความผอมในอุดมคติเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ และมีการแบ่งผู้เข้าร่วมวิจัยออกเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปิดรับภาพจากนิตยสาร 3 ชนิด ได้แก่ ภาพนางแบบรูปร่างผอมบาง, ภาพนางแบบรูปร่างมาตรฐาน, และภาพที่ไม่ได้ใช้ผู้แสดงแบบ ซึ่งจากผลการทดลองนั้นพบว่ากลุ่มที่เปิดรับภาพนางแบบรูปร่างผอมบางนั้นมีสภาพอารมณ์ในเชิงลบ และเกิดความไม่พึงพอใจในรูปร่างของตนเอง และการยอมรับค่านิยมความผอมในอุดมคติระดับสูงสามารถนำไปสู่การทำนายถึงการมีพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติได้ (Bulimic symptoms) (Cusumano & Thompson, 1997)

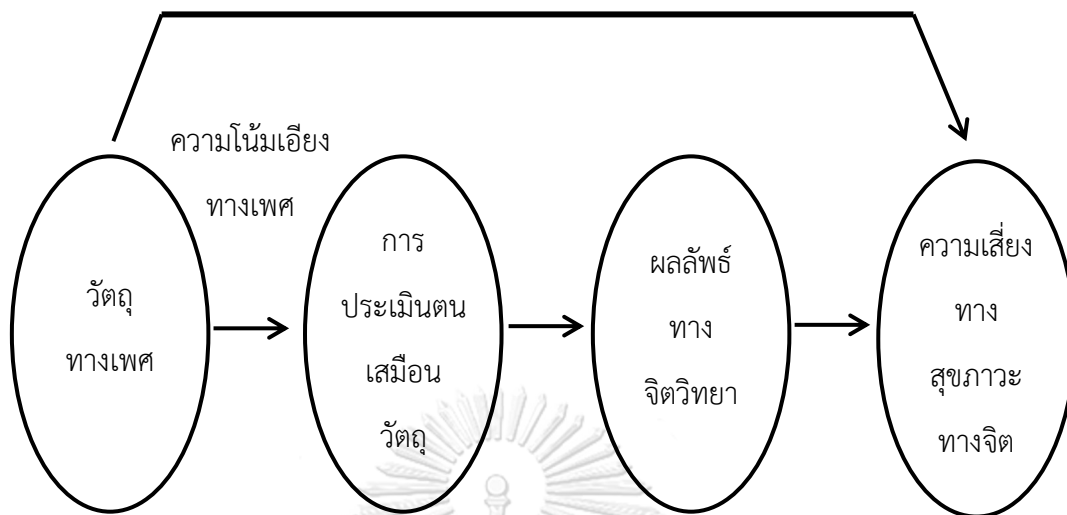
งานวิจัยของ Carper, Negy, และ Tantleff-Dunn (2010) ได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความโน้มเอียงทางเพศ การตั้งคืดทางสื่อ พฤติกรรมในการกิน และภาพลักษณ์ทางร่างกาย ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายจำนวน 39 คน และชายรักต่างเพศจำนวน 39 คน ซึ่งพบว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีความกระตือรือร้นของ ความต้องการที่จะผอม (Drive for thinness) ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และความวิตกกังวลในรูปลักษณ์ที่สูงกว่าชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่มีการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อสูงกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าความโน้มเอียงทางเพศนั้นยังเป็นตัวแปรกำกับถึงความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสื่อกับการให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ โดยพบความสัมพันธ์นี้ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายเท่านั้น

5. การประเมินตนเองเสมือนวัตถุ (Self-objectification)

Fredrickson และ Roberts (1997) นิยามว่าการประเมินตนเองเสมือนวัตถุนั้นเป็นการที่บุคคลนั้นมีการประเมินตนเองและตัดสินคุณค่าตนเองด้วยรูปลักษณ์เพียงเท่านั้น ละเลยความต้องการอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง โดยทำให้มีการมองรูปลักษณ์ของตนเองด้วยสายตาของคนนอก และมีการตัดสินรูปลักษณ์และประเมินคุณค่าของภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองเปรียบเสมือนวัตถุ ซึ่งทำให้ต้องมีความพยายามในการได้มาซึ่งภาพลักษณ์ทางร่างกาย เพียงเพื่อแลกมาซึ่งรูปลักษณ์ที่ตนเองต้องการ

ในงานวิจัยครั้งนี้จึงมีการให้คำนิยามของ การประเมินตนเองเสมือนวัตถุไว้ว่าเป็นการที่บุคคลใช้รูปลักษณ์ตัดสินคุณค่าของตนเอง จนมองคุณค่าด้านอื่นหรือปัจจัยภายในเช่น ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกหรือความต้องการทางร่างกายไป

5.1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ

ภาพที่ 5 ทฤษฎีการประเมินตนเองเหมือนวัตถุโดยการนำความโน้มเอียงทางเพศเป็นตัวแปรกำกับ (Fredrickson & Roberts, 1997)

โมเดลข้างต้นมาจากแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) โดย Fredrickson และ Roberts (1997) ได้มีการอธิบายโมเดลไว้ว่าการประเมินตนเองเหมือนวัตถุว่าเกิดจากกลุ่มผู้หญิงที่มีการประเมินตนเองโดยตัดสินตัวเองด้วยรูปลักษณ์เพียงเท่านั้น โดยมองข้ามคุณค่าของตนเองในด้านอื่น ๆ ไป โดยที่มีการละเลยอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง และมีการรับจากอิทธิพลจากสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาประเมินตนเองโดยที่มีการรับรู้ว่าคุณค่าตนเองเปรียบเสมือนวัตถุทางเพศ ซึ่งกลุ่มผู้หญิงนั้นก็มีการนำปัจจัยทางด้านความโน้มเอียงทางเพศเข้ามาในการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ โดยการที่แต่ละบุคคลนั้นจะมีการประเมินตนเองเปรียบเสมือนวัตถุแบบใดก็ขึ้นอยู่กับความรู้ตนเองของบุคคลนั้นว่ารับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความโน้มเอียงทางเพศแบบใด ในระดับของการรับรู้ในเรื่องความโน้มเอียงทางเพศที่แตกต่างกันนั้นก็จะทำให้มีการประเมินตนเองเหมือนวัตถุที่แตกต่างกันออกไป ทำให้กลุ่มผู้หญิงมีการให้คุณค่าตนเองที่ขึ้นอยู่กับรูปร่างเป็นพิเศษ เช่น มีการถามว่า “ฉันทรงรูปร่างเป็นอย่างไร” และเมื่อเกิดระดับของการประเมินตนเองเหมือนวัตถุมากขึ้นก็จะตามมาด้วยอาการด้านลบทางจิตวิทยา เช่น ความวิตกกังวล ความล้าใจ แรงจูงใจในตนเองลดน้อยลง ซึ่งทำให้มีความเสี่ยงทางสุขภาพทางจิต เช่น โรควิตกกังวล พฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาในข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าความโน้มเอียงทางเพศส่งผลทำให้แต่ละบุคคลมีการประเมินตนเองเหมือนวัตถุต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษามากเป็นพิเศษก็คือกลุ่มผู้หญิง เนื่องจากมีความเสี่ยงมากโดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิงวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงร่างกาย มีพัฒนาการทางด้านร่างกายโดยเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ โดยมีการเปลี่ยนแปลงในตนเองหลาย ๆ ด้าน ดังที่ Erikson (1963) ได้มีการอธิบายในทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมไว้ว่า ขั้นพัฒนาการของวัยรุ่น (อายุ 12-19 ปี) ซึ่งอยู่ในขั้นเข้าใจในเอกลักษณ์แห่งตนกับความรู้สึกลับสนในเอกลักษณ์และบทบาทแห่งตน (Identity VS Identity Confusion) ซึ่งระยะนี้จะมีร่างกายที่เจริญเติบโต มีสติปัญญาที่ส่งผลต่อการรับรู้และการคิดของตนเอง มีการชอบลองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ลองทำสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจ และจากทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget นั้นพบว่าอยู่ในช่วง Formal operation (อายุ 11 ปีขึ้นไป) โดยจะสามารถคิดเป็นนามธรรม มีการค้นหาอัตลักษณ์ในตนเอง (เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2550) ซึ่งในทางด้านรูปลักษณ์ทางร่างกายนั้นก็จะมีมารับอิทธิพลต่าง ๆ มาจากสังคมและวัฒนธรรม มีการอ้างอิงรูปลักษณ์ของตนเองจากสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นิตยสาร ป้ายโฆษณา โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งทำให้วัยรุ่นหญิงนั้นต้องมีการพยายามเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ของตนเองให้เป็นที่ไปตามสื่อโดยมีค่านิยมในอุดมคติก็คือการมีรูปร่างที่ผอมบาง หุ่นดีและน่าดึงดูด (Wiseman et al., Harrison, 2000; 1992) โดยถ้าไม่สามารถมีรูปลักษณ์ให้เป็นที่ไปตามความต้องการหรือในอุดมคติของตนเองนั้นก็ทำให้เกิดเป็นการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Cash & Fleming, 2002; Cooley & Toray, 2001) ทำให้มีพฤติกรรมเฝ้าสำรวจรูปลักษณ์ของตนเอง การอดอาหาร หรือการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ซึ่งส่งผลให้เกิดเป็นผลกระทบที่อันตรายต่อตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (Stice & Shaw, 2002)

ในปัจจุบันมีงานวิจัยที่มีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ ซึ่งพบว่ามีความความสัมพันธ์กับการประเมินตนเองเหมือนวัตถุและมีการให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ของตนเช่นกัน โดยที่จากงานวิจัยนั้นได้มีการอธิบายว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นจะมีความกังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเอง ขนาดของรูปลักษณ์ตนเอง และมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเอง ต้องการมีรูปลักษณ์ในอุดมคติที่ผอม ให้ความสำคัญกับการมีรูปร่างที่ผอมและมีกล้ามเนื้อ (Kaminski et al., 2005; Strong et al., 2000) โดยที่ชายรักชายที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นจะมีความเสี่ยงเป็นพิเศษมากกว่ากลุ่มอื่นตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยมีการสับสนในเอกลักษณ์ของตนเอง และการค้นหาอัตลักษณ์ให้ตนเอง มีการชอบลองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีร่างกายที่เจริญเติบโต ซึ่ง

ในทางด้านรูปลักษณ์ทางร่างกายนั้นก็จะมีการรับอิทธิพลต่าง ๆ มาจากสังคมและวัฒนธรรม มีการอ้างอิงรูปลักษณ์ของตนเองจากสื่อในรูปแบบต่าง ๆ นั้นจึงทำให้กลุ่มชายรักชายที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นก็มีโอกาสในการคำนึงถึงรูปลักษณ์มากเป็นพิเศษกว่าในช่วงวัยอื่น ๆ Ferreira, Pinto-Gouveia, และ Duarte (2013) ที่ระบุว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองเกิดขึ้นเมื่อเชื่อว่าตนเองต้องมีรูปร่างภาพลักษณ์ในอุดมคติ และเมื่อบุคคลนั้นไม่สามารถดูแลรูปลักษณ์ของตนเองให้เป็นไปตามอุดมคตินั้นได้ จะเกิดความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา พบว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีการนำอิทธิพลมาจากสื่อมาประเมินรูปลักษณ์ของตนเอง เนื่องจากกลุ่มชายรักชายนั้นเป็นกลุ่มที่มีการใช้สื่อโดยตรง และสื่อก็ได้มีความพยายามที่จะเข้าถึงในกลุ่มตัวอย่างนี้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีการบริโภคสื่อที่ค่อนข้างสูง (Witeck & Combs, 2006)

จากทฤษฎีพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของ McDonald (1982) นั้นได้กล่าวไว้ว่าช่วงอายุ 18-23 ปีของชายรักชายนั้นจะเป็นช่วงที่มีการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศที่อยู่ในขั้นต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นมีประสบการณ์ทางเพศกับบุคคลเพศเดียวกัน (Same-sex activities and experience) ขั้นเข้าใจความหมายของคำว่า “การรักเพศเดียวกัน” (Understanding of the meaning of the word “homosexual”) ขั้นระบุว่าตนเองเป็นชายรักชาย (Homosexual self-description) ขั้นมีความสัมพันธ์แบบคู่อรักเพศเดียวกัน (First homosexual Relationship) และขั้นเปิดเผยตนเองต่อบุคคลสำคัญที่ไม่ใช่คนรักเพศเดียวกัน (First Disclosure to nongay significant other) (Yarhouse & Beckstead, 2011) ซึ่งทำให้กลุ่มชายรักชายนั้นมีความต้องการอยากมีรูปลักษณ์ที่ดึงดูดเพื่อที่จะทำให้มีความดึงดูดจากเพศเดียวกัน และต้องการมีภาพลักษณ์ทางร่างกายภายนอกที่ดึงดูดจากเพศเดียวกัน (Gettelman & Thompson, 1993; Siever, 1994) เลยทำให้มีความสนใจในแฟชั่น ต้องการมีรูปร่างที่หอม มีกล้ามเนื้อ (Beren et al., 1996) ซึ่งอาจแตกต่างกับในกลุ่มชายรักต่างเพศนั้นที่จะมีการคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ด้วยนอกจากรูปลักษณ์ และในกลุ่มชายรักต่างเพศนั้นก็อาจไม่ได้คำนึงถึงรูปลักษณ์เป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต หรือมีการให้คุณค่ากับเรื่องรูปลักษณ์ของตนเองที่จะต้องมีการรูปร่างที่ดี หน้าตาที่ดีเท่ากับกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย (Fredrickson & Roberts, 1997; Roberts & Gettman, 2004)

5.2) การวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ

การประเมินตนเองเหมือนวัตถุมีการใช้มาตรวัด การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ (Objectified Body Consciousness Scale: OBS) ของ McKinley และ Hyde (1996) ซึ่งเป็นมาตรที่ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตรอันตรภาค 6 ระดับ (6-point Likert-type scale) โดยสามารถตอบมาตรโดยมีการระบุว่าเป็นด้วยกับแต่ละข้อกระทงมากน้อยเพียงใด (จาก 1 หมายถึง “ไม่เห็นด้วยที่สุด” ไปถึง 6 ซึ่งหมายถึง เห็นด้วยที่สุด) ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรย่อยทั้ง 3 ประการดังนี้ (พลอยชมพู อัครฉรัณย์, 2555)

1. การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) หมายถึง การเฝ้าตรวจตราทางภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองว่าเป็นไปตามค่านิยมของสังคมที่กำหนดหรือไม่ และมีการประเมินจากมุมมองของคนอื่น ซึ่งข้อกระทงก็จะประกอบไปด้วย 8 กระทงที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมกมุ่นที่บุคคลมีการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองว่ามีการดูดีเพียงใด เช่น “ฉันมักกังวลว่าเสื้อผ้าที่สวมใส่อยู่ว่าทำให้ฉันดูดีหรือไม่” และ “ฉันสนใจความแข็งแรงของร่างกายมากกว่าความดูดีของร่างกายภายนอก” (ข้อกระทงทางลบ) มาตรนี้ประกอบไปด้วยข้อกระทงที่ 1, 3, 7, 9, 14, 16, 18 และ 20 และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .89

2. ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) หมายถึง ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ของตนเองที่ภาพลักษณ์ของตนเองนั้นไม่ได้สวยงามและเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้วางเอาไว้ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อกระทงจำนวน 8 ข้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความรู้สึกในทางลบที่บุคคลประสบเมื่อไม่สามารถรักษาภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองให้ตรงกับภาพลักษณ์ในอุดมคติทางสังคม ดังตัวอย่างเช่น “ฉันรู้สึกอับอายกับรูปร่างที่ดูไม่ดี” และ “ฉันรู้สึกไม่พอใจตนเองเวลาที่ไม่ได้ดูแลภาพลักษณ์ทางร่างกายให้ดูดีที่สุดในสิ่งที่ทำได้” โดยมาตรย่อยนี้ประกอบไปด้วยข้อกระทงที่ 2, 5, 8, 11, 13, 15, 17 และ 22 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .75

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) หมายถึง ความเชื่อทางด้านภาพลักษณ์ในร่างกายของตนเองว่าตนเองนั้นสามารถควบคุมให้เป็นไปตามที่มาตรฐานของสังคมได้ตั้งไว้ได้ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง

ความเชื่อที่บุคคลมีว่าภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองนั้นอยู่ในการควบคุมและความรู้สึกผิดชอบของตนเอง ดังตัวอย่างเช่น “รูปร่างของคนเราขึ้นอยู่กับพันธุกรรมเป็นส่วนใหญ่” (ข้อกระทงทางลบ) และ “ฉันอาจมีน้ำหนักที่ต้องการได้ ถ้าฉันมีความพยายามมากพอ” โดยมาตรบอยนี้ประกอบไปด้วยข้อกระทงที่ 4, 6, 10, 12, 19, 21, 23 และ 24 และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .72

5.3) ผลกระทบของการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ

การประเมินตนเองเสมือนวัตถุที่มีความเชื่อมโยงกับตัวแปรในด้านลบในภาพกว้าง ได้แก่ การรับรู้ภาพลักษณ์ร่างกายของตนเองด้านลบ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย พฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ หรือโรคซึมเศร้า เป็นต้น (Fredrickson & Roberts, 1997; Moradi & Huang, 2008) โดยเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่มีการคำนึงถึงรูปลักษณ์มากเป็นพิเศษก็มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุมากขึ้นเท่านั้น ส่งผลต่อพฤติกรรมทางลบ โดยมีการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ทางด้านรูปลักษณ์ที่มากจนเกินไป และในแต่ละมาตรฐานของแต่ละวัฒนธรรมจะเห็นได้ว่าในกลุ่มผู้หญิงนั้นก็จะมีประสบการณ์และอารมณ์ทางลบเกี่ยวกับเรื่องรูปลักษณ์ เกิดความรู้สึก วิตกกังวล ละอายใจ ในรูปลักษณ์และน้ำหนักของตนเองมากจนเกินไป (ประภาพิมพ์ ลิปิพัลลภ, 2558)

เมื่อมีการพิจารณาจากประสบการณ์ทางอารมณ์ทางลบก็จะพบว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) นั้นทำให้เกิดประสบการณ์ทางลบในระดับความวิตกกังวล (Fredrickson & Roberts, 1997) และทำให้มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์และน้ำหนักของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยทำให้บุคคลนั้นมีความพยายามที่จะควบคุมน้ำหนักและรูปร่างของตนเองให้เป็นไปตามอุดมคติ ซึ่งทำให้เกิดเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ (ประภาพิมพ์ ลิปิพัลลภ, 2558) ดังงานวิจัยของ Kozak, Frankenhauser, และ Roberts (2009) ที่กล่าวว่าในกลุ่มชายรักชายนั้นความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเองสามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้ และพบว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองทั้งส่วนบนและส่วนล่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับ ($r = .59$, $r = .48$, $p < 0.01$) และ

ยังพบว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองนั้นเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการประเมินตนเองเสมือนวัตถุกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Szymanski & Mikorski, 2017)

ในด้านของพฤติกรรมในการเฝ้าสำรวจรูปลักษณ์ของตนเอง (Body surveillance) บุคคลที่มีการเฝ้าสำรวจตนเองทางรูปลักษณ์มากเท่าไรก็จะทำให้มีโอกาสเห็นข้อจำกัดทางด้านรูปลักษณ์ของตนเองมากขึ้น บุคคลนั้นจะมีการให้ความสนใจในรูปลักษณ์ของตนเองเป็นพิเศษและนำมาตั้งเป็นมาตรฐานของรูปลักษณ์ตนเองนั้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงที่จะทำให้เกิดความซึมเศร้าที่สูงขึ้น (Muehlenkamp & Saris-Baglama, 2002; Peat & Muehlenkamp, 2011; Szymanski & Henning, 2007) และในด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) นั้นก็พบว่าส่งผลทำให้เกิดสภาวะทางจิตที่ไม่ดี (Cromwell, Butterfield, Brayfield, & Curry, 1977; Gatchel & Proctor, 1976; Glass, Singer, & Friedman, 1969; Taylor, 1989) เกิดเป็นความเครียด (Taylor, 1989) เนื่องจากบุคคลนั้นจะมีการควบคุมภาพลักษณ์ร่างกายของตนเองให้เป็นไปตามมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดพฤติกรรมในการควบคุมการกินอาหารของตนเองมากเกินไป ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดเป็นพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติตามมาได้ (Brumberg, 1988)

5.4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ

งานวิจัยของ Tiggemann และ Kuring (2004) นั้นได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินตนเองเสมือนวัตถุในกลุ่มตัวอย่างชายและหญิงซึ่งพบว่าในกลุ่มชายและหญิงนั้นมีคะแนนที่แตกต่างกันโดยที่ผู้หญิงนั้นมีคะแนนสูงกว่าผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญ ในปัจจัยดังนี้ การประเมินตนเองเสมือนวัตถุ ($t(274) = 5.02$, $p < .001$) คะแนนการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ($t(284) = 5.27$, $p < .01$) คะแนนความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ($t(274) = 3.45$, $p < .01$) และคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเอง (Appearance anxiety) ($t(283) = 3.80$, $p < .01$) โดยที่คะแนนการประเมินตนเองเสมือนวัตถุของกลุ่มตัวอย่างผู้ชายนั้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -9.59 ($SD = 10.65$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.55 ($SD = 6.97$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.79 ($SD = 6.55$) และคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเอง (Appearance anxiety) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.94 ($SD = 9.65$) และมีการศึกษาต่อพบว่าในกลุ่ม

ตัวอย่างผู้หญิงนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในการกินที่ผิดปกติและอารมณ์ซึมเศร้าที่สัมพันธ์กับปัจจัยการประเมินตนเองเสมือนวัตถุในสองด้าน กล่าวคือด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) และความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเอง (Appearance anxiety) แต่ในกลุ่มผู้ชายนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติและอารมณ์ซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กับปัจจัยความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) และความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์ของตนเอง (Appearance anxiety) เนื่องจากในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงนั้นมีแนวโน้มที่จะมีการประเมินตนเองเสมือนวัตถุที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ชาย และในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงนั้นก็มีการคำนึงถึงรูปลักษณ์ที่มากกว่ากลุ่มผู้ชายและทำให้กลุ่มผู้หญิงนั้นมีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ทำให้เกิดพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติและโรคซึมเศร้าตามมา

งานวิจัยของ Martins และคณะ (2007) นั้นได้นำนักศึกษาระดับปริญญาตรีไปศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ และพบว่าผลการศึกษาดังนี้ โดยที่กลุ่มชายรักชายมีคะแนนของปัจจัยดังต่อไปนี้แตกต่างกับกลุ่มชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปัจจัยดังนี้ ปัจจัยการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ ($t = 6.05, p < .01$) ปัจจัยการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ($t = 3.36, p < .01$) และความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ($t = 2.80, p < .01$) และหลังจากนั้นได้มีการศึกษาในตัวแปรความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ในกลุ่มชายรักชายและกลุ่มชายรักต่างเพศ ซึ่งมีการเปรียบเทียบโดยให้ทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างมีการใส่ชุดว่ายน้ำ (Swimsuit) และเสื้อกันหนาว (Sweater) ซึ่งพบว่าในกลุ่มชายรักชายที่ใส่ชุดว่ายน้ำ (Swimsuit) และเสื้อกันหนาว (Sweater) นั้นมีความแตกต่างกันด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F(1,52) = 5.30, p < .05$) ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศนั้นไม่มีความแตกต่างกันในความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) เมื่อเทียบกับการใส่ชุดว่ายน้ำ (Swimsuit) กับเสื้อกันหนาว (Sweater) ($F(1,61) = 0.00$) เนื่องจากกลุ่มชายรักชายนั้นมีความรู้สึกอับอายใจในรูปลักษณ์ของตนเองมากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ (Martins et al., 2007) มีการให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ของร่างกายมากกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าความโน้มเอียงทางเพศหน้าที่จะส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ทั้งในระดับความไม่พึงพอใจนี้และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเห็นคุณค่าในตนเอง อิทธิพลของสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ ซึ่งอาจมีผลในการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มชายรักชายและชายรักต่างเพศต่างกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาที่มีความโน้มเอียงทางเพศเป็นชายรักชายและชายรักต่างเพศ และศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต่างในระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาที่มีความโน้มเอียงทางเพศแบบชายรักชายและชายรักต่างเพศ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ และศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายถึงความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนี้ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยปัจจัยที่มุ่งเน้นศึกษาเป็นตัวแปรอิสระได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ และด้านต่าง ๆ ของการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ อันได้แก่ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่มุ่งเน้นในการศึกษาครั้งนี้คือ นิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศชาวไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ นิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient sampling) จำนวน 223 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มชายรักชายจำนวน 114 คน ชายรักต่างเพศจำนวน 119 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยอ้างอิงข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ของ Hair, Black, Babin, และ Anderson (2010) ซึ่งได้กล่าวว่า ที่ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ควรจะมีกลุ่มตัวอย่าง 20 คนต่อหนึ่งตัวแปรอิสระ ในงานวิจัยนี้มีตัวแปรอิสระที่สนใจจะศึกษา 5 ตัวแปร ดังนั้น จึงควรมีกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 100 คน เมื่อได้เก็บข้อมูลในการทดลองพบว่าได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 223 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม

ชายรักชายจำนวน 114 คน ชายรักต่างเพศจำนวน 119 คน โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีการตอบแบบสอบถามผ่านเกณฑ์จากแบบสอบถามความโน้มเอียงทางเพศ โดยกลุ่มชายรักชายนั้นจะต้องตอบแบบสอบถามว่าตนเองมีพฤติกรรมสนใจในเพศเดียวกัน มีความรู้สึกดึงดูดใจกับเพศเดียวกัน รับรู้ตนเองว่ามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นชายรักชาย และมีความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกัน จึงเข้าเกณฑ์ได้ว่าเป็นชายรักชาย และในกลุ่มชายรักต่างเพศกลุ่มตัวอย่างต้องตอบแบบสอบถามว่าตนเองมีพฤติกรรมสนใจในเพศตรงข้าม มีความรู้สึกดึงดูดใจกับเพศตรงข้าม รับรู้ตนเองว่ามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นชายรักต่างเพศ และมีความต้องการทางเพศกับเพศตรงข้าม จึงเข้าเกณฑ์ได้ว่าเป็นชายรักต่างเพศ

ผู้วิจัยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient sampling) อันหมายถึงกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ระบุไว้

ในงานวิจัยครั้งนี้มี เกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นนิสิตนักศึกษาชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา
2. มีความโน้มเอียงทางเพศเป็นแบบชายรักชายในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย
3. มีความโน้มเอียงทางเพศเป็นชายรักต่างเพศในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ
4. มีความยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัย และสะดวกใจในการตอบแบบสอบถามได้อย่างครบถ้วน ส่วน เกณฑ์การคัดออก ได้แก่

1. เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการรักษาอาการทางจิตเวชหรือการรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเท่านั้น
2. ประสบความเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย
3. ไม่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมการวิจัย และไม่สะดวกใจในการตอบแบบสอบถามได้อย่าง

ครบถ้วน

3. การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นผ่านการตอบแบบสอบถามแบบถามออนไลน์ ผู้วิจัยจะเผยแพร่ลิงก์เว็บไซต์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผ่านเว็บไซต์ที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีแนวโน้มจะเข้าเยี่ยมชมสูง และขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถาม

แล้วได้เผยแพร่ส่งลิงก์เว็บไซต์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้ที่มีแนวโน้มที่เข้าเกณฑ์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ต่อไป ดังปรากฏในแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยอ้างอิงเกณฑ์ที่ระบุความโน้มเอียงทางเพศของ Sell (1996) โดยที่กลุ่มตัวอย่างนั้นมีการตอบเกณฑ์คัดเข้า กล่าวคือโน้มเอียงทางเพศเป็นชายรักชาย ดังปรากฏโดยที่กลุ่มชายรักชายนั้นจะต้องมีพฤติกรรมสนใจในเพศเดียวกัน มีความรู้สึกดึงดูดใจกับเพศเดียวกัน รับรู้ตนเองว่ามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นชายรักชาย และมีความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกัน หากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ตอบปัจจัยดังกล่าวนั้นก็ไม่สามารถระบุได้ว่ากลุ่มตัวอย่างนี้เป็นชายรักชาย และในกลุ่มชายรักต่างเพศกลุ่มตัวอย่างต้องมีพฤติกรรมสนใจในเพศตรงข้าม มีความรู้สึกดึงดูดใจกับเพศตรงข้าม รับรู้ตนเองว่ามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นชายรักต่างเพศ และมีความต้องการทางเพศกับเพศตรงข้าม จึงเข้าเกณฑ์ได้ว่าเป็นชายรักต่างเพศ

4. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำโครงการวิจัยไปขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจาก คณะกรรมการจริยธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอันดับแรก และเมื่อได้รับการอนุมัติ จึงเข้าสู่ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ระยะเวลา รวมทั้งจะชี้แจงให้ทราบสิทธิการตอบหรือไม่ตอบคำถามใด ๆ ที่รู้สึกไม่สะดวกใจ หรือสิทธิในการขอยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนของการวิจัยใด ๆ ก็ได้ โดยการชี้แจงแสดงไว้ในหน้าแรกของเว็บไซต์ โดยผู้ให้ข้อมูลประสงค์ที่จะเข้าร่วมการวิจัยสามารถกดปุ่มแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมตอบแบบสอบถาม และถ้าผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์จะเข้าร่วมการวิจัย สามารถกดปุ่มเพื่อออกจากการทำแบบสอบถามออนไลน์ได้ทันที

ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผ่านทางการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยเผยแพร่ลิงก์เว็บไซต์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผ่านเว็บไซต์ที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีแนวโน้มจะเข้าเยี่ยมชมสูง (เช่น เว็บไซต์สมาคมฟ้าสีรุ้ง หรือกลุ่ม Facebook ชายรักชาย เป็นต้น) โดยคลิกลิงก์ที่นำไปสู่ google document เพื่อทำแบบสอบถาม

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าร่วมวิจัยเก็บเป็นความลับ ข้อมูลออนไลน์มีการเก็บโดยที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล ไม่มีการเปิดเผยตัวผู้ทำแบบสอบถาม และไม่มี การเปิดเผยคะแนน ไม่มีการขอชื่อและอีเมล

ของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยที่ข้อมูลที่ได้ไม่มีการเปิดเผยให้คนอื่น ๆ เห็น มีเพียงผู้วิจัยเท่านั้นที่ทราบข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้และได้ทำลายข้อมูลในทันทีที่เสร็จสิ้นการวิเคราะห์ ข้อมูลการเสนอผลการวิจัยเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้เข้าร่วมวิจัยไม่ปรากฏในรายงาน ข้อมูลที่ได้ใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จ ข้อมูลดิบของกลุ่มตัวอย่างได้นำไปถูกทำลายทันที และหากผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดความรู้สึกมีความไม่สบายใจเกี่ยวกับประสบการณ์ทางลบของผู้เข้าร่วมวิจัยที่สะท้อนผ่านข้อกระทงที่ใช้ในการศึกษา ตลอดจนผู้เข้าร่วมวิจัยคิดว่าตนเองกำลังอยู่ในภาวะที่มีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงและมีประสบการณ์ทางลบเกี่ยวกับความโน้มเอียงทางเพศของผู้เข้าร่วมวิจัย ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถติดต่อกับศูนย์สุขภาพทางจิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทันทีที่เบอร์โทรศัพท์ 02-218-1171 หรืออีเมล wellness.chula@gmail.com

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลเกี่ยวกับความโน้มเอียงทางเพศ และส่วนที่ 2 ได้แก่ มาตรการวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มาตรการวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ มาตรการวัดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ ซึ่งประกอบด้วยด้านย่อย 3 ด้าน คือ ด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง โดยรายละเอียดของเครื่องมือและขั้นตอนการพัฒนามาตรวัดมีดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปนี้ประกอบไปด้วยคำถามข้อมูลด้านคุณสมบัติทางประชากร (demographic data) ของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ อายุ สถาบันการศึกษา คณะ ชั้นปีการศึกษา น้ำหนัก ส่วนสูง กิจกรรมที่ทำเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์ ระยะเวลาที่เปิดรับสื่อ/วัน

แบบวัดความโน้มเอียงทางเพศ (The Sell Assessment of Sexual Orientation) (Sell, 1996)

แบบวัดนี้ใช้วัดความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างในด้านพฤติกรรมทางเพศ ความดึงดูดทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ (ตัวอย่างเช่น ในช่วงปีที่ผ่านมา ฉันรู้สึกได้ว่าฉันมีความดึงดูดใจทางเพศกับกลุ่มตัวอย่างใด เป็นต้น) โดยที่มีการตอบโดยใช้ตัวเลือกที่แสดงถึงความโน้มเอียงทางเพศทั้งหมด 8 ข้อ เช่น (ในช่วงปีที่ผ่านมา ฉันไม่เกิดความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศเลย จนถึง ฉันรู้สึกดึงดูดใจทางเพศกับเพศตรงข้ามเท่านั้น) โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่มีความโน้มเอียงทางเพศแบบชายรักชายจะตอบตัวเลือกทั้ง 3 ข้อว่า ตนเองรู้สึกดึงดูดใจทางเพศกับเพศเดียวกันเท่านั้น และกลุ่มตัวอย่างที่มีความโน้มเอียงทางเพศแบบรักต่างเพศจะมีการตอบตัวเลือกทั้ง 3 ข้อว่า ตนเองรู้สึกดึงดูดใจทางเพศกับเพศตรงข้ามเท่านั้น

ส่วนที่ 2 มาตรวัดเฉพาะด้าน

มาตรวัดเฉพาะด้านจะแบ่งออกเป็นรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1. มาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body Dissatisfaction Scale)

มาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body Dissatisfaction Scale) ของ Mazzeo (1999) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย กุลยา เดชชิตธิรัตน์ และ อานนท์ ศักดิ์วีระวิญญู (2547) เพื่อใช้วัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ (ตัวอย่างเช่น “ฉันรู้สึกไม่พอใจกับรูปร่างตัวเองที่ปรากฏในกระจกเงา” หรือ “ฉันไม่พอใจรูปร่างที่มีฉันรู้สึกว่าควรเปลี่ยนแปลงตัวเอง”) กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความถี่ในความรู้สึกใน 5 ระดับ (5-point Likert-type scale) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบมาตราโดยระบุว่า “ไม่รู้สึกเลย” จนถึง “รู้สึกตลอดเวลา”

สำหรับมาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย มีแนวทางการให้คะแนนมาตรวัดซึ่งมีลักษณะการให้คะแนนเป็นทางบวกทั้งหมด ดังปรากฏในตารางดังนี้

ตารางที่ 1

แนวทางการให้คะแนนมาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

คำตอบ	คะแนน
ไม่รู้สักเลย	1
รู้สึกนาน ๆ ครั้ง	2
รู้สึกบางครั้ง	3
รู้สึกบ่อยครั้ง	4
รู้สึกตลอดเวลา	5

การแปลผล

จากเกณฑ์การให้คะแนนในข้างต้น คะแนนที่สูงจะสะท้อนให้เห็นว่ามีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูง และคะแนนที่ต่ำจะสะท้อนให้เห็นว่ามีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายต่ำ

มาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพทางจิตมิติดี โดยมีความสอดคล้องภายในซึ่งวัดโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .94 และเมื่อ อมรศรี โภคทรัพย์ไพบูลย์ (2549) ได้มีการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha ของมาตรวัดเท่ากับ .90

2. มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ของ Rosenberg (1965) ซึ่งมีการแปลและเรียบเรียงโดย ทินกร วงศ์ปการันย์ และ ณหทัย วงศ์ปการันย์ (2554) เป็นมาตรที่ใช้ในการประเมินความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเอง มาตรนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตรอันตรภาค 4 ระดับ (4-point Likert-type scale) โดยกลุ่มตัวอย่างตอบมาตรโดยระบุว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด (จาก 1 ซึ่งหมายถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ไปถึง 4 ซึ่งหมายถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”) ข้อกระทงในมาตรวัดนี้ประกอบไปด้วยข้อกระทงทางบวกและทางลบ ดังนี้

1. ข้อกระทงทางบวก มีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อกระทงที่ 1, 2, 4, 6 และ 7
2. ข้อกระทงทางลบ มีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ ข้อกระทงที่ 3, 5, 8, 9 และ 10

โดยเกณฑ์การให้คะแนนนั้นเป็นไปตามคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อกระทงทางบวกจะได้คะแนน 1 คะแนน หากตอบ 1 และได้ 4 คะแนนหากตอบ 4 แต่ในทางกลับกันการคิดคะแนนในข้อกระทงทางลบ เช่น คะแนน 1 คะแนน หากตอบ 4 และได้ 4 คะแนนหากตอบ 1 ซึ่งหลังจากมีการกลับคะแนนข้อกระทงทางลบเรียบร้อยแล้ว การคำนวณคะแนนมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจัดทำขึ้นโดยมีการรวมคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างตอบข้อคำถามทุกข้อเข้าด้วยกัน

การแปลผล

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสูงขึ้น ก็ยิ่งแสดงว่ามีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นตามไปด้วย มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg (1965) ซึ่งมีการแปลและเรียบเรียงโดย ทินกร วงศ์ปการันย์ และ ณัททัย วงศ์ปการันย์ (2554) มีความสอดคล้องภายใน ซึ่งวัดโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.86

3. มาตรวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ Sociocultural Attitude Toward Appearance Questionnaire (SATAQ- Internalization)

มาตรวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ Sociocultural Attitude Toward Appearance Questionnaire (SATAQ- Internalization) ของ Heinberg และคณะ (1995) แปลและเรียบเรียงโดย ชิน แท คิม และคณะ (2559) ใช้วัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อที่มีผลต่อค่านิยมของความพอมมาตรวัดนี้ประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 7 ข้อ (ตัวอย่างเช่น “ฉันเชื่อว่าเสื้อผ้าจะดูดีขึ้น ถ้าคนที่สวมใส่มีรูปร่างพอม” หรือ “รูปร่างหน้าตาของ (ผู้ที่อยู่ในสื่อ) สื่อสะท้อนให้เห็นถึงรูปร่างหน้าตาที่ฉันอยากมี”) กลุ่มตัวอย่างตอบโดยแสดงความถี่ในความรู้สึกใน 5 ระดับ (5-point Likert-type scale) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบมาตรโดยระบุว่า “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จนถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

เกณฑ์การให้คะแนนนั้นเป็นไปตามคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ข้อกระทงทางบวกจะได้คะแนน 1 คะแนน หากตอบ 1 และได้ 5 คะแนนหากตอบ 5 แต่ในทางกลับกันการคิดคะแนนในข้อกระทงทางลบ เช่น คะแนน 1 คะแนน หากตอบ 5 และได้ 5 คะแนนหากตอบ 1 หลังจากมีการกลับคะแนนข้อกระทง

ทางลบเรียบร้อยแล้ว การคำนวณคะแนนจัดทำขึ้นโดยมีการรวมคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างตอบข้อคำถามทุกข้อเข้าด้วยกัน

การแปลผล

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนที่สูงจะสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีการรับค่านิยมความพอมจากสื่อมาก และคะแนนที่น้อยจะสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีการรับค่านิยมความพอมจากสื่อที่น้อย

มาตรวัดอิทธิพลของสื่อ Sociocultural Attitude Toward Appearance Questionnaire (SATAQ- Internalization) มีความสอดคล้องภายในซึ่งวัดโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .74

4. มาตรวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ (Objectified Body Consciousness Scale: OBS)

มาตรวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ (Objectified Body Consciousness Scale: OBS) ของ McKinley และ Hyde (1996) แปลและเรียบเรียงโดย พลอยชมพู อัครรัมย์ (2555) ประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรอันตรภาค 6 ระดับ (6-point Likert-type scale) โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบมาตราโดยระบุว่าเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อกระทงมากน้อยเพียงใด (จาก 1 ซึ่งหมายถึง “ไม่เห็นด้วยที่สุด” ไปถึง 6 ซึ่งหมายถึง “เห็นด้วยที่สุด”) ซึ่งในมาตรนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 มาตรย่อย ดังนี้

4.1) มาตรย่อยด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body Surveillance) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อกระทง 8 ข้อ โดยสะท้อนให้เห็นถึงความหมกมุ่นของแต่ละบุคคลที่มีในการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองว่าดีเพียงใด มาตรย่อยนี้ประกอบไปด้วยข้อกระทง 1, 3, 7, 9, 14, 16, 18 และ 20

4.2) มาตรย่อยด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อกระทงจำนวน 8 ข้อ โดยมีการสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกทางลบที่บุคคลประสบเมื่อไม่สามารถรักษาภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนให้ตรงกับ

ภาพลักษณ์ในอุดมคติทางสังคม มาตรการย่อยนี้ประกอบไปด้วยข้อกระทงที่ 2, 5, 8, 11, 13, 15, 17 และ 22

4.3) มาตรการย่อยด้านความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของบุคคลว่ามีภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองอยู่ในการควบคุมและความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเอง มาตรการย่อยนี้ประกอบไปด้วยข้อกระทงที่ 4, 6, 10, 12, 19, 21, 23, 24

ในมาตรการประเมินตนเองเหมือนวัตถุนั้นจะประกอบไปด้วยข้อกระทงทางบวกและทางลบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อกระทงทางบวก 14 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 21 และ 24

ข้อกระทงทางลบ มีทั้งหมด 10 ข้อ ได้แก่ 2, 5, 8, 10, 11, 14, 16, 17, 22 และ 23

การให้คะแนนนั้น เป็นไปตามคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยในข้อกระทงทางบวกจะได้คะแนน 1 คะแนน หากตอบ 1 และได้ 6 คะแนนหากตอบ 6 ในทางกลับกัน การคิดคะแนนในข้อกระทงทางลบก็ จะมีการกลับคะแนน เช่น ได้คะแนน 1 คะแนนหากตอบ 6 และได้ 6 คะแนนหากตอบ 1 ภายหลังจากที่ได้กลับคะแนนข้อกระทงทางลบเรียบร้อยแล้ว การคำนวณคะแนนมาตรวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ นั้นจัดทำขึ้นโดยการรวมคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างได้รับการตอบข้อคำถามทุกข้อเข้าด้วยกัน

การแปลผล

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนในมาตรการย่อยสูง ก็ยิ่งแสดงว่ามีการประเมินตนเองเหมือนวัตถุสูงขึ้นตามไปด้วย

มาตรวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ ของ McKinley และ Hyde (1996) มีคุณสมบัติทางด้านจิตมิติที่น่าพอใจ โดยมีการรายงานโดยค่าความสอดคล้องภายในซึ่งวัดโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ในส่วนของมาตรการย่อยด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ด้านความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง เท่ากับ .89, .75 และ .72 ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อมีการทดสอบ Test-retest reliability ในระยะเวลาสองสัปดาห์ พบว่าค่าความเที่ยงของมาตรการย่อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ .79, .79 และ .73 ตามลำดับ และเมื่อมีการแปลเป็นภาษาไทยและนำไปใช้โดย พลอยชมพู อัครธัญญ์ (2555)

พบว่ามีความสอดคล้องภายในซึ่งวัดโดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) .78, .78 และ .62 ตามลำดับ

ขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด และการตรวจสอบประสิทธิภาพของมาตรวัดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้มีขั้นตอนการพัฒนามาตรวัดทั้งหมด 5 ขั้นตอน ซึ่งเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย 4 มาตรวัด โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดการพัฒนามาตรวัด และการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของมาตรวัดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ผู้วิจัยค้นคว้าและศึกษางานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับ มาตรวัดความไม่พึงพอใจใน ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body Dissatisfaction Scale) ของ Mazzeo (1999) ซึ่งแปลและเรียบเรียง โดย กุลยา เดชอิทธิรัตน์ และ อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547) มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem Scale) ของ Rosenberg (1965) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย ทินกร วงศ์ปการันย์ และ ณททัย วงศ์ปการันย์ (2554) มาตรวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Sociocultural Attitude Toward Appearance Questionnaire: SATAQ-Internalization) ของ Heinberg และคณะ (1995) ซึ่งแปล และเรียบเรียงโดย ชิน เต คิม และคณะ (2559) และมาตรวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ (Objectified Body Consciousness Scale: OBS) ของ McKinley และ Hyde (1996) ซึ่งแปลและ เรียบเรียงโดยพลอยชมพู อัครศรีณย์ (2555)

1. ผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามของแต่ละมาตรวัดที่คาดว่าจะอาจได้รับผลกระทบจากความโน้มเอียง ทางเพศ อันได้แก่ มาตรวัดมาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย มาตรวัดการเปิดรับ อิทธิพลจากสื่อ และมาตรวัดการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับการ ตอบของทั้งกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ แล้วจึงนำข้อคำถามมาเรียบเรียง เพื่อไปรับ การตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษาและความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

2. จากนั้นผู้วิจัยนำผลการประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามมาวิเคราะห์ โดยใช้ กระบวนการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน คือ ผลการประเมินมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.6 ขึ้นไป จึงจะผ่านการประเมิน หลังจากนั้นผู้วิจัย ดำเนินการปรับแก้มาตรวัดตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. ผู้วิจัยนำมาตรที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศ ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง หากแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 62 คน เพื่อประเมินคุณภาพของข้อคำถาม โดยมีกระบวนการวิเคราะห์และคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพเชิงจิตมิติสำหรับการนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจริง

4. จากนั้นนำข้อคำถามในแต่ละมาตรวัดมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำรายข้อ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t -test) ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้อจากมาตรวัดทั้ง 3 ฉบับ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งชุด (CITC) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก คือ ข้อคำถามจะต้องมีความสัมพันธ์กับข้อกระทงที่เหลืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ การวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal consistence reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ของมาตรวัดทั้ง 3 ฉบับ

6. ในกรณีที่มาตรวัดที่เรียบเรียงและพัฒนาขึ้นไม่ผ่านการทดสอบขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใด ผู้วิจัยจะนำมาตรวัดกลับไปพิจารณาปรับปรุงร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปทดสอบคุณภาพอีกครั้ง โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง (หากแต่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้) จำนวน 60 คน แล้วพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือวัดอีกครั้งจนผ่านเกณฑ์คุณภาพทางจิตมิติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

สรุปขั้นตอนการพัฒนามาตรวัดและคุณภาพของเครื่องมือวัด

มาตร/ขั้นตอน	ความไม่ พึงพอใจใน ภาพลักษณ์ ทางร่างกาย	การเห็น คุณค่าใน ตนเอง	การ เปิดรับ อิทธิพล จากสื่อ	การเฝ้า สำรวจ ภาพลักษณ์ ทางร่างกาย	ความรู้สึกล ้อบายใน ภาพลักษณ์ ทางร่างกาย	ความเชื่อ เกี่ยวกับ การควบคุม ภาพลักษณ์ ทางร่างกาย
ขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด						
1. ปรับมาตรวัดให้เหมาะสมกับ กลุ่มตัวอย่าง	ปรับ	ปรับ	ปรับ	ปรับ	ปรับ	ปรับ
2. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
3. ทดสอบเครื่องมือ						
3.1 อำนาจจำแนกรายชื่อ	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้อ กระทงที่เหลือในแบบวัด						
ครั้งที่ 1 (N = 62)	ผ่าน	ไม่ผ่าน*	ไม่ผ่าน*	ผ่าน	ไม่ผ่าน*	ไม่ผ่าน*
ครั้งที่ 2 (N = 60)	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
คุณภาพทางจิตมิติของมาตรวัดในการเก็บข้อมูลจริง (N = 223)						
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวม ของข้อกระทงที่เหลือในแบบวัด	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค	$\alpha = .93$	$\alpha = .83$	$\alpha = .85$	$\alpha = .69$	$\alpha = .76$	$\alpha = .67$

*ไม่ผ่าน 1 ข้อ (บททวนเพิ่มเติมร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและได้มีการปรับข้อกระทงให้เหมาะสมมากขึ้น
ก่อนนำมาเก็บข้อมูลในครั้งที่ 2)

7. นำแบบวัดที่ตรวจสอบตามขั้นตอนข้างต้นแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอการอนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรหัสโครงการวิจัยที่ 144.1/60

2. ผู้วิจัยพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดแล้วใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อเตรียมการเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ โดยมีการเก็บในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีรวมจำนวน 233 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มชายรักชายจำนวน 114 คน และชายรักต่างเพศจำนวน 119 คน

3. ผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผ่านทางการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยจะเผยแพร่ลิงก์เว็บไซต์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผ่านเว็บไซต์ที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีแนวโน้มจะเข้าเยี่ยมชมสูง (เช่น สมาคม เว็บไซต์สมาคมฟ้าสีรุ้ง หรือกลุ่ม Facebook ชายรักชาย เป็นต้น) โดยคลิกลิงก์ที่นำไปสู่ google document แบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศมีการตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ชุด ต่อ 1 ครั้งในแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 65 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปจำนวน 17 ข้อ และส่วนที่ 2 ได้แก่ มาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย จำนวน 10 ข้อ มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 10 ข้อ มาตรวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ จำนวน 7 ข้อ มาตรวัดการประเมินตนเองมีนวัตถุ 3 ด้าน จำนวน 24 ข้อ คือ ด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ซึ่งเลือกวิธีการเก็บแบบสอบถามออนไลน์เนื่องจากจะสามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะได้ง่ายขึ้นและหลากหลายมากยิ่งขึ้น แต่มีข้อจำกัดที่ผู้เข้าร่วมวิจัยต้องมีการใช้อินเทอร์เน็ตเท่านั้นในการตอบข้อมูลการวิจัย โดยในงานวิจัยนี้ไม่ได้มีการขอชื่อและ Email Address ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย เนื่องจากให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีการตอบแบบ Anonymouse โดยคลิกลิงก์ที่นำไปสู่ google document แบบสอบถามออนไลน์

4. ผู้วิจัยนำผลข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและอภิปรายการสรุปผลวิจัยต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล และหลังจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่อคำนวณค่ามัธยฐาน (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของตัวแปรที่ศึกษาด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (percentage) ของข้อมูลด้านคุณสมบัติทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน เพื่อเปรียบเทียบระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศโดยใช้สถิติ Independent sample *t*-test และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายกับตัวแปรอิสระอันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ และด้านต่าง ๆ ของการประเมินตนเองอันได้แก่ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ ก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการใส่ตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าไปในสมการ (Enter method) เพื่อศึกษาการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายจากตัวแปรอิสระในข้างต้น ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีความแตกต่างในระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศหรือไม่ และความไม่พึงพอใจในนี้มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ และด้านต่าง ๆ ของการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ อย่างไรก็ตามในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ นำเสนอเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติบรรยาย (descriptive statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (percentage) ของข้อมูลทางด้านคุณสมบัติทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) การถดถอยพหุคูณ (MRA) ด้วยวิธีใส่ตัวแปรอิสระเข้าสมการทุกตัวพร้อมกัน (enter) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์สำหรับการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลแทนตัวแปรในงานวิจัย และสัญลักษณ์สถิติต่าง ๆ ดังนี้

สัญลักษณ์ของตัวแปร

BD	คือ	คะแนนเฉลี่ยของมาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction) รวมทั้งหมด 10 ข้อ
SE	คือ	คะแนนเฉลี่ยของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) รวมทั้งหมด 10 ข้อ
MI	คือ	คะแนนเฉลี่ยของมาตรวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) รวมทั้งหมด 7 ข้อ
BS	คือ	คะแนนเฉลี่ยของมาตรวัดการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) รวมทั้งหมด 8 ข้อ

- BH คือ คะแนนเฉลี่ยของมาตรวัดความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) รวมทั้งหมด 8 ข้อ
- BC คือ คะแนนเฉลี่ยของมาตรวัดความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) รวมทั้งหมด 8 ข้อ

สัญลักษณ์สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

- N คือ จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในงานวิจัย หรือในขั้นสร้างมาตรวัด
- n คือ จำนวนตัวอย่างของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำในการทดสอบอำนาจจำแนกของข้อกระทงในมาตรวัดหรือของมาตรวัดในขั้นตรวจสอบความตรง
- M คือ ค่ามัธยฐานเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean)
- SD คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
- t คือ ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
- r คือ ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันแบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)
- B คือ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย หรือความชันของสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้น (regression coefficient)
- β คือ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (standardized regression coefficient)
- R คือ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlations)
- R^2 คือ ค่ากำลังสองของสหสัมพันธ์พหุคูณ หรือความแปรปรวนที่สามารถทำนายตัวแปรตามได้ ด้วยตัวแปรอิสระ (square of multiple correlations)
- Z_i คือ ค่าคะแนนมาตรฐาน (standard score) ของตัวแปร i
- p คือ ค่าความน่าจะเป็น (probability) ของค่าสถิติทดสอบ
- ns คือ การไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (non-significant)
- χ^2 คือ ค่าสถิติการทดสอบไคสแควร์

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ของข้อมูลทางด้านคุณสมบัติทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 3

จากผลการวิเคราะห์สถิติบรรยายในข้างต้นพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั่วไปมีทั้งหมด 233 คน เป็นชายรักชายจำนวน 114 คน (ร้อยละ 48.93) เป็นชายรักต่างเพศจำนวน 119 คน (ร้อยละ 51.07) ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาล (ร้อยละ 83.3) ศึกษาอยู่ในคณะกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ร้อยละ 60.9) มีน้ำหนักตัวอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน BMI (18.5-24.9) (ร้อยละ 59.7) มีการนิยมออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์ (ร้อยละ 64.4)

เมื่อพิจารณาข้อมูลในแต่ละกลุ่มพบว่า สำหรับกลุ่มตัวอย่างชายรักชายจำนวน 114 คน นั้น ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาล (ร้อยละ 79.8) โดยศึกษาอยู่ในคณะกลุ่มวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 71.1) มีน้ำหนักตัวอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน BMI (18.5-24.9) (ร้อยละ 58.8) และนิยมออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์ (ร้อยละ 66.7)

ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ จำนวน 119 คน นั้นส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาล (ร้อยละ 79.8) ศึกษาอยู่ในคณะกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ร้อยละ 51.3) มีน้ำหนักตัวมาตรฐาน BMI (18.5-24.9) (ร้อยละ 60.5) นิยมออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์ (ร้อยละ 62.2)

เมื่อพิจารณาน้ำหนักตัวของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายกับชายรักต่างเพศ ไม่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t(231) = 0.69, p = .491$ โดยที่กลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 67.67 ($SD = 14.69$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศมีค่าเฉลี่ยน้ำหนัก เท่ากับ 69.06 ($SD = 16.13$) จากการพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย และชายรักต่างเพศด้วย t -test และสัดส่วนของค่าดัชนีมวลกายระหว่างกลุ่มด้วย Chi-Square ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(231) = -0.57, p = .98$ และ $\chi^2(3, N = 233) = 0.96, p = .81$)

เมื่อเทียบเคียงส่วนสูงของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายกับชายรักต่างเพศพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับ $t(231) = 0.41, p = .686$ กลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีค่าเฉลี่ยความสูงเท่ากับ 172.37 ($SD = 6.27$) และกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศมีค่าเฉลี่ยความสูงเท่ากับ 172.72 ($SD = 6.89$)

พิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระยะเวลาที่เปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศด้วย Chi-Square ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $\chi^2 (6, N = 233) = 6.67$, $p = .35$ ดังแสดงในตารางที่ 3

จากการพิจารณาตามเกณฑ์คัดเข้าของกลุ่มตัวอย่างนั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบไม่ตรงเกณฑ์คัดเข้าความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศนั้นมีจำนวนทั้งหมด 60 คน (ร้อยละ 20.48)

ตารางที่ 3

ข้อมูลทางด้านคุณสมบัติทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ (N = 223)

ตัวแปร	ชายรักชาย		ชายรักต่างเพศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	114	48.93	119	51.07	233	100
มหาวิทยาลัย						
มหาวิทยาลัยรัฐบาล	91	79.8	95	79.8	194	83.3
มหาวิทยาลัยเอกชน	23	20.2	24	20.2	39	16.7
อายุ						
18 ปี	10	8.8	10	8.4	20	8.6
19 ปี	25	21.9	29	24.4	54	23.2
20 ปี	21	18.4	28	23.5	49	21.0
21 ปี	22	19.3	22	18.5	44	18.9
22 ปี	9	7.9	18	15.1	27	11.6
23 ปี	12	10.5	3	2.5	15	6.4
24 ปี	6	5.3	4	3.4	10	4.3
25 ปี	9	7.9	5	4.2	14	6.0
กลุ่มตัวอย่างชายรักชาย ($M = 20.88$, $SD = 2.03$)						
กลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ ($M = 20.50$, $SD = 1.72$)						

ตัวแปร	ชายรักชาย		ชายรักต่างเพศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีการศึกษา						
ปี 1	36	31.6	42	35.3	78	33.5
ปี 2	21	18.4	24	20.2	45	19.3
ปี 3	19	16.7	24	20.2	43	18.5
ปี 4	31	27.2	23	19.3	54	23.2
ปี 5	5	4.4	1	0.8	6	2.6
ปี 6	2	1.8	3	2.5	5	2.1
ปี 8	-	-	2	1.7	2	0.9
คณะ						
กลุ่มวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี	1	0.9	3	2.5	4	1.7
กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ	81	71.1	61	51.3	142	60.9
กลุ่มสังคมศาสตร์	19	16.7	34	28.6	53	22.7
กลุ่มมนุษยศาสตร์	10	8.8	15	12.6	25	10.7
อื่น ๆ	3	2.6	6	5.0	9	3.9
ค่าดัชนีมวลกาย						
น้ำหนักตัวต่ำกว่ามาตรฐาน (< 18.5)	19	16.7	15	12.6	34	14.6
น้ำหนักตัวมาตรฐาน (18.5-24.9)	67	58.8	72	60.5	139	59.7
น้ำหนักเกินมาตรฐาน (25.0-29.9)	17	14.9	21	17.6	38	16.3
น้ำหนักตัวอยู่ในเกณฑ์โรคอ้วน (> 30.0)	11	9.6	11	9.2	22	9.4
$\chi^2 (3, N = 233) = 0.96, p = .81$						
ค่าเฉลี่ยของดัชนีมวลกาย $t(231) = -0.57, p = .98$						

ตัวแปร	ชายรักชาย		ชายรักต่างเพศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมที่ทำเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์						
ควบคุมน้ำหนัก	22	19.3	23	19.3	45	19.3
รับประทานอาหารเสริม	9	7.9	13	10.9	22	9.4
ทำศัลยกรรม	-	-	2	1.7	2	0.9
ออกกำลังกาย	76	66.7	74	62.2	150	64.4
อื่น ๆ	7	6.1	7	5.9	14	6.0
ระยะเวลาที่เปิดรับสื่อ/วัน						
น้อยกว่า 30 นาที/วัน	9	7.9	8	6.7	17	7.3
30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง/วัน	9	7.9	19	16.0	28	12.0
1 ชั่วโมงถึง 2 ชั่วโมง/วัน	24	21.1	20	16.8	44	18.9
2 ชั่วโมงถึง 3 ชั่วโมง/วัน	23	20.2	16	13.4	39	16.7
3 ชั่วโมงถึง 4 ชั่วโมง/วัน	15	13.2	15	12.6	30	12.9
4 ชั่วโมงถึง 5 ชั่วโมง/วัน	32	28.1	36	30.3	68	29.2
มากกว่า 5 ชั่วโมง	2	1.8	5	4.2	7	3.0
$\chi^2 (6, N = 233) = 6.67, p = .35$						

สมมติฐานที่ 1

1. กลุ่มตัวอย่างชายรักชายจะมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ

สมมติฐานนี้ได้รับการสนับสนุน ดังปรากฏในตารางที่ 4 ที่แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ (BD) สูงกว่าชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t(231) = 6.65, p < .001$ โดยที่กลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีค่าเฉลี่ยความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ (BD) เท่ากับ 33.78

($SD = 9.28$) และกลุ่มชายรักต่างเพศค่าเฉลี่ยความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ (BD) เท่ากับ 25.67 ($SD = 9.33$)

นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีระดับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) $t(231) = 8.4$, $p < .00$ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) $t(231) = 403$, $p < .00$ ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) $t(231) = 7.03$, $p < .00$ สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญ แต่ชายรักต่างเพศมีระดับความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t(231) = -3.54$, $p < .00$ และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดัการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง ($t(231) = -0.15$, $p = .88$)

ตารางที่ 4

ข้อมูลค่าพิสัย มัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การกระจายแบบโค้ง และการวิเคราะห์ t -test ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ ($N = 223$)

ตัวแปร	Possible range (min-max)	Actual Range	ชายรักชาย				ชายรักต่างเพศ				Independent t-test	
			M	SD	Skewness	Kurtosis	M	SD	Skewness	Kurtosis	t-test	Sig
1. ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD)	10-50	40	33.78	9.29	-.11	-.84	25.67	9.33	.32	-.49	6.65***	.00
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE)	10-40	29	29.09	5.16	-.56	.57	29.19	5.72	-.57	.42	-.15	.88
3. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI)	7-35	27	24.99	5.32	-.54	.14	19.01	5.55	.50	.07	8.4***	.00

ตัวแปร	Possible range (min-max)	Actual Range	ชายรักชาย				ชายรักต่างเพศ				Independen t-test	
			<i>M</i>	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis	<i>M</i>	<i>SD</i>	Skewness	Kurtosis	<i>t-test</i>	<i>Sig</i>
4. การเฝ้า สำรวจ ภาพลักษณ์ ทางร่างกาย ของตนเอง (BS)	8-48	36	28.51	6.18	.31	.37	25.29	6.04	-.11	-.20	4.03***	.00
5. ความรู้สึก อับอายใน ภาพลักษณ์ ทางร่างกาย ของตนเอง (BH)	8-48	32	29.28	6.57	.18	-.53	23.34	6.31	.45	.33	7.03***	.00
6. ความเชื่อ เรื่องการ ควบคุม ภาพลักษณ์ ทางร่างกาย ของตนเอง (BC)	8-48	30	31.96	6.24	.18	-.88	34.80	5.96	-.07	.23	-3.54***	.00

*** $p < .001$.

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) การถดถอยพหุคูณ (MRA) ด้วยวิธีใส่ตัวแปรอิสระเข้าสมการทุกตัวพร้อมกัน (enter) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

ตารางที่ 5

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย ($N = 114$)

ตัวแปร	ตัวแปร					
	1	2	3	4	5	6
1. ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD)	-					
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE)	-.32***	-				
3. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI)	.46***	.03	-			
4. การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS)	.53***	-.08	.51***	-		
5. ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH)	.70***	-.22*	.43***	.40***	-	
6. ความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC)	-.050	.24***	.19*	.31***	-.18	-

* $p < .05$, *** $p < .001$.

จากตารางที่ 5 พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้น พบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) นั้นมีค่าสหสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) ($r = -.32, p < .001$, หนึ่งหาง) หากแต่มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) ($r = .46, p < .001$, หนึ่งหาง) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ($r = .53, p < .001$, หนึ่งหาง) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) ($r = .70, p < .001$, หนึ่งหาง) ทั้งนี้ไม่พบสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายกับความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) ($r = -.50, ns$)

ตารางที่ 6

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ (N = 119)

ตัวแปร	ตัวแปร					
	1	2	3	4	5	6
1. ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD)	-					
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE)	-.11	-				
3. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI)	.42***	.07	-			
4. การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS)	.29***	.05	.53***	-		
5. ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH)	.49***	-.04	.45***	.30***	-	
6. ความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC)	-.06	.21*	-.02	.04	-.23***	-

* $p < .05$, *** $p < .001$.

จากตารางที่ 6 พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศนั้น พบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) นั้น มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) ($r = .42, p < .001$, หนึ่งทาง) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ($r = .29, p < .001$, หนึ่งทาง) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) ($r = .49, p < .001$, หนึ่งทาง) ทั้งนี้ไม่พบค่าสหสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) ($r = -.11, ns$) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) ($r = -.06, ns$)

สมมติฐานที่ 2

2. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) จะร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD)

จากผลการวิจัยพบว่าสนับสนุนสมมติฐานในบางส่วนกล่าวคือตัวแปรอิสระทั้งห้าร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .60, p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) ($\beta = -0.19, p < .001$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.27, p < .001$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.48, p < .001$) จะสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.13, ns$) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = -0.03, ns$) นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณซึ่งเป็นสถิติที่มีข้อตกลงเบื้องต้น (assumptions) ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นนี้ โดยอ้างอิงแนวคิดของ Hair และคณะ (2010) ที่ระบุว่า ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ต้องไม่ถึง .90 ค่าความคลาดเคลื่อนยินยอม (tolerance) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .10 และปัจจัยความแปรปรวนเพื่อ (variance inflation factor หรือ VIF) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 จากการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว มีค่าสหสัมพันธ์ไม่ถึง .90 ดังเสนอในตารางที่ 5 มีค่าความคลาดเคลื่อนยินยอมมากกว่า .10 และมีค่าปัจจัยความแปรปรวนเพื่อน้อยกว่า 10 ดังเสนอในตารางที่ 4 แสดงว่าผ่านข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ จากนั้นจึงนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณต่อไป

หลังจากตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณซึ่งมีตัวแปรอิสระ คือการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง

(BH) ความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) ร่วมกันทำนายตัวแปรตาม คือ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ด้วยวิธีใส่ตัวแปรอิสระเข้าสมการทุกตัวพร้อมกัน (enter) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณถูกแสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA) ในการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ของกลุ่มตัวอย่างชายรักรักชาย ด้วยวิธีใส่ตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการทุกตัวพร้อมกัน (Enter, $N = 114$)

ตัวแปรอิสระ	B	SE	β	Tolerance	VIF
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE)	-0.34	0.12	-0.19***	.89	1.13
2. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI)	0.23	0.13	0.13	.65	1.54
3. การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS)	0.40	0.12	0.27***	.60	1.65
4. ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH)	0.68	0.11	0.48***	.64	1.55
5. ความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC)	-0.04	0.11	-0.03	.74	1.35
ค่าคงที่	7.76	5.38			

หมายเหตุ $R^2 = .60$, $F = 32.17***$

* $p < .05$, *** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 7 พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) จะสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรอิสระทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้ ร้อยละ 60 ($R^2 = .60$, $p < .001$) โดยแสดงออกผ่านสมการถดถอยพหุคูณในหน่วยมาตรฐาน (ใช้สัญลักษณ์ Z_i เมื่อ i คือ ตัวแปร i) ได้สมการดังนี้

$$\hat{Z}_{BD} = 7.76 - 0.19^{***} Z_{SE} + 0.13 Z_{MI} + 0.27^{***} Z_{BS} + 0.48^{***} Z_{BH} - 0.03 Z_{BC} + 7.76$$

*** $p < .001$.

จากสมการทำนายที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถแปลความหมายได้ดังนี้ เมื่อการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ลดลง 0.19 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ เมื่อการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) เพิ่มขึ้น 0.13 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ เมื่อคะแนนการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) เพิ่มขึ้น 0.27 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ และเมื่อความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) เพิ่มขึ้น 0.48 หน่วยมาตรฐาน และเมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ และเมื่อความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ลดลง 0.03 หน่วยมาตรฐาน ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) จะสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD)

ดังนั้นผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ในบางส่วน สมการการถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระทั้ง 6 สามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หากแต่เมื่อพิจารณาน้ำหนักในการทำนายของตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่ามีเฉพาะการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) ที่สามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการวิจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานวิจัยได้ถูกรวบรวมไว้ในตารางที่ 9

สมมติฐานที่ 3

3. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) จะร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD)

จากผลการวิจัยพบว่าสนับสนุนสมมติฐานในบางส่วนกล่าวคือตัวแปรอิสระทั้งห้าร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .31, p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.23, p < .05$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.38, p < .001$) จะสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) ($\beta = -0.13, ns$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.06, ns$) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = 0.06, ns$) นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 8

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA) ในการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ ด้วยวิธีใส่ตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการทุกตัวพร้อมกัน (Enter, $N = 119$)

ตัวแปรอิสระ	B	SE	β	Tolerance	VIF
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE)	-0.21	0.13	-0.13	.96	1.05
2. การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI)	0.39	0.17	0.23*	.63	1.60
3. การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกาย ของตนเอง (BS)	0.09	0.14	0.06	.71	1.40
4. ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทาง ร่างกายของตนเอง (BH)	0.56	0.14	0.38***	.74	1.36

ตัวแปรอิสระ	B	SE	β	Tolerance	VIF
5. ความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC)	0.09	0.13	0.06	.89	1.12
ค่าคงที่	5.87	6.65			

หมายเหตุ $R^2 = .31$, $F = 10.24^{***}$

* $p < .05$, *** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 8 พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) จะสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรอิสระทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้ ร้อยละ 31 ($R^2 = .31$, $p < .001$) โดยแสดงออกผ่านสมการถดถอยพหุคูณในหน่วยมาตรฐาน (ใช้สัญลักษณ์ Z_i เมื่อ i คือ ตัวแปร) ได้สมการดังนี้

$$\hat{Z}_{BD} = 5.87 - 0.13 Z_{SE} + 0.23^* Z_{MI} + 0.06 Z_{BS} + 0.38^{***} Z_{BH} + 0.06 Z_{BC} + 5.87$$

* $p < .05$, *** $p < .001$.

จากสมการทำนายที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถแปลความหมายได้ดังนี้ เมื่อการเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ลดลง 0.13 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ เมื่อการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) เพิ่มขึ้น 0.23 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ เมื่อคะแนนการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) เพิ่มขึ้น 0.06 หน่วยมาตรฐาน เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ และเมื่อความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) เพิ่มขึ้น 0.38 หน่วยมาตรฐาน และเมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ เมื่อความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยมาตรฐาน ทำให้ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) เพิ่มขึ้น 0.06 หน่วยมาตรฐาน ดังนั้น

การเห็นคุณค่าในตนเอง (SE) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BS) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BC) จะสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD)

ดังนั้นผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ในบางส่วน สมการการถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระทั้ง 6 สามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หากแต่เมื่อพิจารณาน้ำหนักในการทำนายของตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่ามี การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (MI) และความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (BH) ที่สามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (BD) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการวิจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานวิจัยได้ถูกสรุปไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานวิจัยที่ทดสอบ

สมมติฐานวิจัย	ผลการวิจัย
1 กลุ่มตัวอย่างชายรักชายจะมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ	สนับสนุนสมมติฐาน โดยที่กลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t(231) = 6.65, p < .001$
2 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame)	สนับสนุนสมมติฐานในบางส่วน กล่าวคือตัวแปรอิสระทั้งห้าร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .60, p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) ($\beta = -0.19, p < .001$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.27, p < .001$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.48, p < .001$) จะสามารถร่วมกันทำนาย

สมมติฐานวิจัย	ผลการวิจัย
ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) จะร่วมกันทำนาย ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทาง ร่างกาย (Body dissatisfaction)	ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.13, ns$) และความเชื่อเรื่องการควบคุม ภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = -0.03, ns$) นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานที่ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ
3 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self- esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจ ภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึก อับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ของตนเอง (Body shame) ความ เชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) จะร่วมกันทำนายความ ไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทาง ร่างกาย (Body dissatisfaction)	สนับสนุนสมมติฐานในบางส่วน กล่าวคือตัวแปรอิสระ ทั้งห้าร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทาง ร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .31, p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.23, p < .05$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.38, p < .001$) จะสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจใน ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ในส่วนของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกาย ของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.06, ns$) และความเชื่อเรื่อง การควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = 0.06, ns$) นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย มาตรฐานที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีความแตกต่างในระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มนิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศหรือไม่ และความไม่พึงพอใจนี้มีความสัมพันธ์กับ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ และด้านต่าง ๆ ของการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ อย่างไร

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 233 คน แบ่งเป็นชายรักชายจำนวน 114 คน (ร้อยละ 48.93) และชายรักต่างเพศจำนวน 119 คน (ร้อยละ 51.07) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลจำนวนร้อยละ 83.3 ศึกษาอยู่ในคณะกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพร้อยละ 60.9 มีน้ำหนักตัวอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน BMI (18.5-24.9) ร้อยละ 59.7 และใช้การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์ร้อยละ 64.4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามข้อมูลด้านคุณสมบัติทางประชากร (demographic data) ของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อายุ สถาบันการศึกษา คณะชั้นปีการศึกษา น้ำหนัก ส่วนสูง กิจกรรมที่ทำเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์ ระยะเวลาที่เปิดรับสื่อ/วัน และแบบวัดความโน้มเอียงทางเพศ (The Sell Assessment of Sexual Orientation) (Sell, 1996) ซึ่งใช้วัดความโน้มเอียงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างในด้านพฤติกรรมทางเพศ ความดึงดูดทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ มาตรฐานเฉพาะด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body Dissatisfaction Scale) ของ Mazzeo (1999) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย กุลยา เดชอิทธิรัตน์ และ อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย (2547) เพื่อใช้วัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายการศึกษาครั้งนี้ (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .91 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .93

2. มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ของ Rosenberg (1965) ซึ่งมีการแปลและเรียบเรียงโดย ทินกร วงศ์ปการันย์ และ ณหทัย วงศ์ปการันย์ (2554) เป็นมาตรที่ใช้ในการประเมินความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเอง มาตรการนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายการศึกษาคครั้งนี้ (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .81 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .80

3. มาตรการวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ Sociocultural Attitude Toward Appearance Questionnaire (SATAQ- Internalization) ของ Heinberg และคณะ (1995) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย ชิน แท คิม และคณะ (2559) เพื่อใช้วัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อที่มีผลต่อค่านิยมของรูปลักษณ์ มาตรการนี้ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 7 ข้อ ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) กลุ่มตัวอย่างชายรักชายในการศึกษาคครั้งนี้ เท่ากับ .82 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .84

4. มาตรการวัดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ (Objectified Body Consciousness Scale: OBS) ของ McKinley และ Hyde (1996) แปลและเรียบเรียงโดย พลอยชมพู อัครธัญญ์ (2555) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตรอันตรภาค 6 ระดับ (6-point Likert-type scale) ซึ่งในมาตรนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 มาตรย่อย ดังนี้

4.1) มาตรย่อยด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body Surveillance) ประกอบด้วยข้อกระทง 8 ข้อ โดยสะท้อนให้เห็นถึงความหมกมุ่นของแต่ละบุคคลที่มีในการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองว่าดูดีเพียงใด ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายในการศึกษาคครั้งนี้ เท่ากับ .71 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .64

4.2) มาตรย่อยด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 8 ข้อ โดยมีการสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกทางลบที่บุคคลประสบเมื่อไม่สามารถรักษาภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนให้ตรงกับภาพลักษณ์ในอุดมคติทางสังคม ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's

Alpha) กลุ่มตัวอย่างชายรักชายเท่ากับ .61 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .60

4.3) มาตรการย่อยด้านความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่บุคคลมีภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองนั้นอยู่ในการควบคุมและความรู้สึกที่พึงพอใจของตนเอง ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายเท่ากับ .72 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .62

ภายหลังจากได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมแล้ว ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ โดยเผยแพร่ลิงค์เว็บไซต์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผ่านเว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีแนวโน้มเข้าเยี่ยมชมสูง (เช่น เว็บไซต์สมาคมฟ้าสีรุ้ง หรือกลุ่ม Facebook ชายรักชาย เป็นต้น)

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล และหลังจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่อคำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของตัวแปรที่ศึกษา
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน เพื่อเปรียบเทียบระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศโดยใช้สถิติ Independent sample *t*-test และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายมีการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุ กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แล้วดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการใส่ตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าไปในสมการ (Enter method) เพื่อทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย จากตัวแปรอิสระในข้างต้นในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองต่อไป

เมื่อได้ตรวจสอบผลการทดลองตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบผลดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(231) = 6.65, p < .001$)

2. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) และด้านต่าง ๆ ของการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ ได้แก่ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) ร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .60, p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่ามีเฉพาะค่าสัมประสิทธิ์ของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) ($\beta = -0.19, p < .001$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.27, p < .001$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.48, p < .001$) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.13, ns$) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = -0.03, ns$) นั้น ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) ร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction) ($R^2 = .31, p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่ามีเฉพาะค่าสัมประสิทธิ์การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.23, p < .05$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.38, p < .001$) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) ($\beta = -0.13, ns$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.06, ns$) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = 0.06, ns$) นั้น ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานที่พบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ในส่วนของการอภิปรายผลการวิจัย มีจุดประสงค์เพื่ออภิปรายถึงสมมติฐานตามที่ได้ตั้งไว้ทั้ง 3 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กลุ่มตัวอย่างชายรักชายจะมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ

ผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐาน

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(231) = 6.65, p < .001$) ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศนั้นมีระดับของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีระดับของความไม่พึงพอใจนี้สูงกว่าชายรักต่างเพศ

ผลการวิจัยของงานวิจัยนี้สามารถอธิบายได้ด้วยงานวิจัยของ Chaney (2008) ที่ระบุว่าสาเหตุที่ทำให้ชายรักชายเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายนั้นเกิดจากการที่ชายรักชายมักได้รับการปลุกฝังให้เห็นความสำคัญกับภาพลักษณ์ทางร่างกาย และในกลุ่มชายรักชายประสบการณ์ของแต่ละบุคคลนั้นหล่อหลอมให้เกิดอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้าง (self-schema) ที่ให้ความสำคัญกับการดึงดูดทางกายภาพและกล้ามเนื้อทางร่างกาย (Elder et al., 2015) ด้วยเหตุนี้ชายรักชายจึงมักเฝ้าสำรวจรูปลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง เพื่อปรับปรุงให้เป็นไปตามรูปลักษณ์ทางอุดมคติที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งสำหรับชายรักชายนั้นมาตรฐานของรูปลักษณ์นี้ครอบคลุมทั้งการมีกล้ามเนื้อ หากแต่มีรูปร่างที่กระชับและทันสมัยตรงตามความนิยม (Beren et al., 1996) ซึ่งเป็นการยากที่จะได้มาซึ่งรูปลักษณ์ในอุดมคตินี้ อันก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ตามมา (Gettelman & Thompson, 1993; Siever, 1994)

ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมาของ McArdle และ Hill (2009) ซึ่งเปรียบเทียบระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายจำนวน 82 คนและชายรักต่างเพศจำนวน 54 คน ผลการเปรียบเทียบระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ในร่างกายของทั้งสอง

กลุ่มโดยใช้สถิติแบบ Independent *t*-test พบว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่สูงกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t(134) = -3.34$, $p < .001$) โดยมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ($SD = 0.91$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศนั้นมีระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ($SD = 0.79$) ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยว่ากลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้นมักมีความเชื่อว่าเป็นตัวเองจำเป็นต้องดูแลรักษารูปลักษณ์ให้เป็นไปตามอุดมคติ และเมื่อไม่สามารถทำตามอุดมคติได้ก็ทำให้เกิดเป็นความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา (Herzog et al., 1991)

ความแตกต่างในระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์นี้ได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาของ Martins และคณะ (2007) ซึ่งได้เปรียบเทียบระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ โดยแบ่งการวัดระดับความไม่พึงพอใจนี้เป็นของสองส่วน ทั้งต่อส่วนบนของร่างกาย เช่น แขน ไหล่ หน้าอก และส่วนล่างของร่างกาย เช่น ขา ต้นขา โดยเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว กลุ่มตัวอย่างชายรักชายมีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงกว่าชายรักต่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในส่วนบน ($t(201) = 3.36$, $p < .001$) และส่วนล่างของร่างกาย ($t(201) = 3.76$, $p < .001$) (Kaminski et al., 2005; Strong et al., 2000) ความต้องการในการมีกล้ามเนื้อ (Kaminski et al., 2005; Yelland & Tiggemann, 2003) และความต้องการในการพอมที่มากกว่าชายรักต่างเพศ (Brand et al., 1992; Herzog et al., 1991; Siever, 1994)

ผลการวิจัยในข้างต้นสอดคล้องกับการวิจัยของ Gettelman และ Thompson (1993) และ Siever (1994) ที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายรักชาย แล้วพบว่าในกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะมีรูปร่างพอม มีกล้ามเนื้อ (McCabe & Ricciardelli, 2004) มีรูปร่างโดยรวมที่ดีและทันสมัยในแบบของแฟชั่น (Beren et al., 1996) สูงกว่ากลุ่มชายรักต่างเพศ และเมื่อเปรียบเทียบเพิ่มเติม พบว่ากลุ่มชายรักชายจะมีความกังวลเกี่ยวกับความดึงดูดทางรูปลักษณ์ใกล้เคียงกับกลุ่มหญิงรักต่างเพศ (Siever, 1994)

สมมติฐานที่ 2 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) จะร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction)

ผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานในบางส่วน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ในบางส่วน กล่าวคือตัวแปรอิสระทั้งห้าร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .60$, $p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่ามีตัวแปรอิสระเพียงสามตัว อันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) ($\beta = -0.19$, $p < .001$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.27$, $p < .001$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.48$, $p < .001$) ที่สามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.13$, ns) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = -0.03$, ns) นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการทดลองพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเองนั้นสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้ 60% ซึ่งจัดเป็นระดับการอธิบายความแปรปรวนของที่ค่อนข้างสูง (Hair et al., 2010) ผู้วิจัยจึงอภิปรายแต่ละตัวแปรดังนี้

การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นสะท้อนถึงการที่บุคคลประเมินคุณค่าตัวเอง ในประเด็นที่ตนเองให้ความสำคัญ ซึ่งการประเมินนี้เกิดจากการเปรียบเทียบตนเองกับสังคม และส่งผลต่ออารมณ์ ความคิด พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลผลของการวิจัยนี้พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Z_{SE}) ($\beta = -0.19$, $p < .001$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Silberstein และคณะ (1988) ที่ระบุว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ มีความเป็นไปได้ว่าในการตอบสนอง ความต้องการการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem Needs; Maslow, 1970) ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนอาจส่งผลให้บุคคลเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองผ่านการส่งเสริมรูปลักษณ์ที่มีโดยอ้างอิงพัฒนารูปลักษณ์ไปตามเกณฑ์ที่สังคมได้ตั้งเอาไว้ ซึ่งอาจทำได้ยาก ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายขึ้น (กนกกรณ์ ศรีศรีช่อ, 2551)

การวิจัยของ Kousari-Rad และ McLaren (2013) ได้มีการศึกษาความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายในประเทศออสเตรเลียจำนวน 90 คนนั้น พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์ โดยมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชายรักชายเป็นตัวแปรส่งผ่าน (sense of belonging to the gay community) ($R^2 = .47$; adjusted $R^2 = .45$; $F(3, 86) = 24.90$, $p < .001$) โดยสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มชายรักชายที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมักพยายามเพิ่มคุณค่าของตนเองผ่านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชายรักชาย ส่งผลให้เกิดการรับเอาค่านิยมความเชื่อและการให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับรูปลักษณ์ทางร่างกายของสังคมนี้มาด้วย ส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

นอกเหนือจากการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงว่าการประเมินตนเองมีความสัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายด้วย ทั้งนี้กลุ่มชายรักชายซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นจะมีความเสี่ยงกับการประเมินตนเองในลักษณะนี้เป็นพิเศษ เนื่องจากอยู่ในช่วงวัยที่จำเป็นต้องค้นหาอัตลักษณ์ของตนในด้านต่าง ๆ ดังที่ Erikson (1963) ได้ระบุไว้ในทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมไว้ว่า ขั้นพัฒนาการวัยรุ่น (อายุ 12-19 ปี) มีหน้าที่หลักในการทำความเข้าใจในเอกลักษณ์แห่งตนนี้ซึ่งหากทำหน้าที่ไม่สำเร็จก็จะเกิดความรู้สึกสับสนในอัตลักษณ์และบทบาทแห่งตนได้ (Identity VS Identity Confusion)

สำหรับวัยรุ่นชายรักชายนั้น นอกเหนือจากการค้นหาอัตลักษณ์ด้านต่างแล้ว ยังจำเป็นต้องค้นหาเอกลักษณ์ทางเพศและรูปลักษณ์ทางร่างกายที่เกี่ยวข้องด้วย จึงมีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ของตนเป็นพิเศษ เมื่อไม่สามารถพัฒนารูปลักษณ์ของตนให้สอดคล้องกับรูปลักษณ์ในอุดมคติได้ก็อาจก่อให้เกิด ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อภาพลักษณ์ของตนเองนั้นไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้วางเอาไว้ (McKinley & Hyde, 1996; พลอยชมพู อัครธัญย์, 2555) ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.48$, $p < .001$) สามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kozak และคณะ (2009) ที่กล่าวว่าในกลุ่มชายรักชายนั้น ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเองสามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายได้ และ

พบว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองทั้งส่วนบนและส่วนล่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับ ($r = .59, r = .48, p < 0.01$) และยังพบว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองนั้นเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการประเมินตนเองเสมือนวัตถุกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Szymanski & Mikorski, 2017)

นอกจากนั้น การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) หรือการเฝ้าตรวจตราทางภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองว่าเป็นไปตามค่านิยมของสังคมที่กำหนดหรือไม่ก็ยังมีส่วนทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในการศึกษาครั้งนี้ (Z_{BS}) ($\beta = 0.27, p < .001$) ทั้งนี้เนื่องจากยิ่งบุคคลเฝ้าสำรวจรูปลักษณ์ของตนเองมากขึ้นเพียงไรก็จะมีโอกาสเห็นข้อจำกัดทางด้านรูปลักษณ์ของตนเองมากขึ้นเพียงนั้น ส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเอง (Muehlenkamp & Saris-Baglama, 2002; Peat & Muehlenkamp, 2011; Szymanski & Henning, 2007) ดังผลการวิจัยของ Martins และคณะ (2007) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างชายรักชายนั้น พบสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายส่วนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .25, p < 0.05$)

จากการวิจัยในครั้งนี้ไม่พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.13, ns$) และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = -0.03, ns$) ช่วยทำนายความไม่พึงพอใจภาพลักษณ์ทางร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 3 ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body surveillance) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Control belief) จะร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body dissatisfaction)

ผลการวิจัย สนับสนุนสมมติฐานในบางส่วน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานในบางส่วน กล่าวคือตัวแปรอิสระทั้งห้าร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .31, p < .001$) หากแต่เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน พบว่ามีเฉพาะค่าสัมประสิทธิ์การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.23, p < .05$) ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BH}) ($\beta = 0.38, p < .001$) ที่ทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Z_{SE}) ($\beta = -0.13, ns$) การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BS}) ($\beta = 0.06, ns$) และความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Z_{BC}) ($\beta = 0.06, ns$) นั้น ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังที่กล่าวไปข้างต้นการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Internalization of media influence) สะท้อนถึง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อมาซึ่งนำความคิดความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ทางร่างกาย โดยสื่อเหล่านั้นอาจอยู่ในรูปแบบของสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ จากงานวิจัยนี้ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ (Z_{MI}) ($\beta = 0.23, p < .05$) สามารถทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Thompson และ Heinberg (1999) ที่กล่าวไว้ว่า การเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ หรือนิตยสารนั้นสามารถนำไปสู่การเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง โดยเฉพาะเมื่อบุคคลยอมรับค่านิยมของภาพลักษณ์ในอุดมคติ อันจะส่งผลให้บุคคลเปรียบเทียบภาพลักษณ์ที่มีกับภาพลักษณ์ในอุดมคตินี้ ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองตามมา ดังปรากฏในการวิเคราะห์อนุमानของ Ferguson (2013) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ชายรักต่างเพศที่เปิดรับสื่อสูง มีแนวโน้มที่จะพัฒนาค่านิยมความผอมในอุดมคติ อันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา

ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body shame) (McKinley & Hyde, 1996; พลอยชมพู อัครินทร์, 2555) นับเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์ทางกาย (Z_{BH}) ($\beta = 0.38, p < .001$) โดยผลการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากแนวคิดของ Ferreira และคณะ (2013) ที่ระบุว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองเกิดขึ้นเมื่อเชื่อว่าตนเองต้องมีรูปร่างภาพลักษณ์ในอุดมคติ และเมื่อบุคคลนั้นไม่สามารถดูแลรูปลักษณ์

ของตนเองให้เป็นไปตามอุดมคตินั้นได้ จะเกิดความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายตามมา ดังปรากฏในงานวิจัยของ Martins และคณะ (2007) ที่ได้นำทฤษฎีการประเมินตนเองเสมือนวัตถุไปศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศจำนวน 103 คน พบว่าความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองนั้นก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างความสัมพันธ์ของประเมินตนเองเสมือนวัตถุ และความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

ในส่วนของตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Z_{BD}) ($\beta = -0.13, ns$) สอดคล้องกับผลการวิจัยบางชิ้น อาทิ Silberstein, Mishkind, Striegel-Moore, Timko, และ Rodin (1989) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย ในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศจำนวน 71 คน และไม่พบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้

อภิปรายผลเพิ่มเติม

จากผลการทดลองการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA) ในการทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย พบว่าตัวแปรอิสระที่ศึกษา อันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองและความเชื่อเรื่องการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองสามารถร่วมกันทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ตัวแปรอิสระเหล่านี้สามารถทำนายและอธิบายความแปรปรวนของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย มีค่าเท่ากับ $R^2 = .60, p < .001$ และชายรักต่างเพศมีค่าเท่ากับ $R^2 = .31, p < .001$ ดังนั้น จึงอาจความเป็นไปได้ว่า แม้ตัวแปรอิสระที่ศึกษาครั้งนี้จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายมากกว่าในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ

เพิ่มเติมต่อไป อาทิ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายในการเข้าสังคม (กรกช ความเจริญ และคณะ, 2556)

ข้อจำกัดในงานวิจัย

1. แม้ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นจะใช้มาตราวัดความโน้มเอียงทางเพศ (The Sell Assessment of Sexual Orientation) (Sell, 1996) ประกอบการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างว่ามีความโน้มเอียงทางเพศเช่นไร แต่มาตราวัดนี้ไม่ได้แบ่งแยกชัดเจนว่ากลุ่มที่มีความโน้มเอียงพึงพอใจเพศเดียวกัน ดังตัวอย่างของกลุ่มชายรักชายนั้น มีความโน้มเอียงประเภทอย่างไร อาทิ คนข้ามเพศ และกลุ่มชายรักชายซึ่งแต่ละประเภทอาจมีค่านิยมทางรูปลักษณ์แตกต่างกัน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมอาจจะไม่สะท้อนให้เห็นถึงระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่แต่ละกลุ่มนั้นมีได้

2. ในการวิจัยเชิงสำรวจอาจมีข้อจำกัดของงานวิจัยเช่น กลุ่มตัวอย่างอาจเกิดความลำเอียงในการตอบแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงสำรวจนั้นไม่สามารถอนุมานหาสาเหตุที่มาในการเกิดของปัจจัยต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยในอนาคต ควรจำแนกประเภทของชายรักชายที่เข้าร่วมการศึกษา ว่ามีความโน้มเอียงทางเพศโดยละเอียดอย่างไร โดยแยกศึกษาพิจารณาระดับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในแต่ละกลุ่มพร้อมปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ งานวิจัยนี้มีระดับความสามารถการอธิบายความแปรปรวนของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูงในกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย แต่มีระดับความสามารถอธิบายความแปรปรวนของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายปานกลางในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ ซึ่งการวิจัยในอนาคตน่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการอธิบายความแปรปรวนของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศต่อไป

2. ในอนาคตอาจมีการศึกษาวิจัยแบบทดลองซึ่งนำมาซึ่งข้อมูลที่สามารถอนุมานหาสาเหตุในที่มาในการเกิดของปัจจัยต่าง ๆ ได้ อันทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ของนักจิตวิทยาการปรึกษาในการทำ ความเข้าใจระดับที่แตกต่างกันของความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและ ชายรักต่างเพศ อันจะนำมาซึ่งการลำดับความสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรในการป้องกันความเสี่ยง ที่เกี่ยวข้องนี้ นอกจากนี้ ผลการศึกษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่การเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับ อธิติพลจากสื่อ การประเมินตนเองเสมือนวัตถุ มีกับความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่ม ตัวอย่างแต่ละกลุ่ม อาจถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันหรือลดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกกรณ์ ศรีศรีช่อ. (2551). ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์ของสตรีวัยรุ่นตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรกช ความเจริญ, จิราวัฒน์ เหล่าสุภาพ, และ นภทร จิระรังสี. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย กับความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายในการเข้าสังคมในวัยรุ่นชาย โดยมีความเมตตากรุณาต่อตนเองเป็นตัวแปรกำกับ. โครงการงานวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรรณิการ์ ชื่นชุมพล. (2549). อิทธิพลของการยอมรับค่านิยมความผอมในอุดมคติ และขนาดรูปร่างของนางแบบในงานโฆษณาต่อการเกิดความไม่พึงพอใจในรูปร่าง, ความภาคภูมิใจในรูปร่างตนเอง และการมีพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลยา เดชอริรัตน, และ อานนท์ ศักดิ์วรวิญญู. (2547). Disordered eating: An initial study in Thai female undergraduates. การประชุมทางวิชาการครั้งที่ 4: เด็กกับการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยา ตะวันออก-ตะวันตก คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จูลณี เทียนไทย. (2549). การเติบโตของวัยรุ่นไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม: กรณีศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างทางเพศ ในการมองภาพลักษณ์รูปร่างในอุดมคติ ความไม่พึงพอใจในรูปร่าง และวิธีการให้ได้มาซึ่งภาพลักษณ์รูปร่าง อันเป็นผลเสียต่อสุขภาพของวัยรุ่นไทยอายุ 16-19 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชิน เต คิม, ณัฐชา นาราฤทธิ์, และ ราวีณา ปาวา. (2559). *The relationship between body dissatisfaction, self-esteem, thin media-ideal internalization, and parasocial relationships in Thai female undergraduates.* โครงการงานวิทยาศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์จิตวิทยา (หลักสูตรนานาชาติ) คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทินกร วงศ์ปการันย์, และ ณัททัย วงศ์ปการันย์. (2554). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก: การศึกษาในนักศึกษาไทย. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 56(1), 59-70.

ไทยโพสต์. (2555, พฤษภาคม 29). ข้อมูลชี้!! ความนิยมทำศัลยกรรมของคนไทย ทำให้เกิดคลินิกเถื่อน เกือบในเมือง. *ไทยโพสต์*. คัดมาจาก <https://goo.gl/D76uR5>

นปภัช กันแพงศรี. (2556). ผลของโปรแกรมกิจกรรมศิลปะต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมระยะแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพลิตธี สิริจรูญชัย. (2555). ประสบการณ์ทางจิตใจของชายรักชายที่ไม่เปิดเผยความโน้มเอียงทางเพศของตนเองต่อครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาพิมพ์ ลิปตพัลลภ. (2558). ผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวปัญญาพฤติกรรมนิยมต่อความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย การประเมินตนเองเสมือนวัตถุ และความเมตตา กรุณาต่อตนเองในสตรีวัยรุ่นไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปานชนก เวียงนาค. (2557). ประสบการณ์ทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมกลุ่มพัฒนาตนร่วมกับการทำสวน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พลอยชมพู อัครธัญย์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองความเมตตากรุณาต่อตนเอง ค่าดัชนีมวลกาย การประเมินตนเองเสมือนวัตถุ และความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในสตรีวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัฐปณิตา จันกลิ่น, วันวิสา พิทักษ์พินิจนันท์, และ ศิวนาถ รักการงาน. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการออกกำลังกาย การซึมซับจากวัฒนธรรมสังคมและความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์กับเจตนาที่จะออกกำลังกาย*. โครงการงานวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์. (2550). *พัฒนาการมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.

รัชนิกร ทรัพย์ชื่นสุข. (2556). *การผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย*. โครงการงานสหกิจศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.

วีราพร วัชรพงศ์ชัย. (2550). *อุดมการณ์ต่อสู้ทางเพศในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นสำหรับผู้หญิงกับการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นหญิงไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนึ่งฤทัย มะลาไวย์. (2552). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อดิศร ทองรักษ์. (2549). *ปัจจัยคัตสรรที่สัมพันธ์กับอคติของวัยรุ่นต่อบุคคลรักเพศเดียวกัน ชายและหญิง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนรรักษ์ บัณฑิตยชาติ. (2542). *ความตระหนักในคุณค่าของตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*, 7(2), 77-84.

อมรศรี โภคทรัพย์ไพบูลย์. (2549). *การเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์และการประเมินตนเองเหมือนวัตถุของนักศึกษาปริญญาตรีเพศชายและหญิง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Washington, DC: Author.
- Beren, S. E., Hayden, H. A., Wilfley, D. E., & Grilo, C. M. (1996). The influence of sexual orientation on body dissatisfaction in adult men and women. *International Journal of Eating Disorders, 20*(2), 135–141.
- Blowers, L. C., Loxton, N. J., Grady-Flessler, M., Occhipinti, S., & Dawe, S. (2003). The relationship between sociocultural pressure to be thin and body dissatisfaction in preadolescent girls. *Eating Behaviors, 4*(3), 229-244.
- Blyth, D. A., Simmons, R. G., & Zakin, D. F. (1985). Satisfaction with body image for early adolescent females: The impact of pubertal timing within different school environments. *Journal of Youth and Adolescence, 14*(3), 207-225.
- Boroughs, M., & Thompson, J. K. (2002). Exercise status and sexual orientation as moderators of body image disturbance and eating disorders in males. *International Journal of Eating Disorders, 31*(3), 307-311.
- Brand, P. A., Rothblum, E. D., & Solomon, L. J. (1992). A comparison of lesbians, gay men, and heterosexuals on weight and restrained eating. *International Journal of Eating Disorders, 11*(3), 253–259.
- Brausch, A. M., & Gutierrez, P. M. (2009). The role of body image and disordered eating as risk factors for depression and suicidal ideation in adolescents. *Suicide and Life-Threatening Behavior, 39*(1), 58-71.
- Brownell, K. D. (1991). Personal responsibility and control over our bodies: When expectation exceeds reality. *Health Psychology, 10*(5), 303-310.

- Brumberg, J. J. (1988). *Fasting girls: The emergence of anorexia nervosa as a modern disease*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Carper, T. L. M., Negy, C., & Tantleff-Dunn, S. (2010). Relations among media influence, body image, eating concerns, and sexual orientation in men: A preliminary investigation. *Body Image, 7*(4), 301-309.
- Cash, T. F. (2011). Cognitive-behavioral perspectives on body image. In T. F. Cash & L. Smolak (Eds.), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (2nd ed., pp. 39-47). NY: Guilford Press.
- Cash, T. F. (2012). *Encyclopedia of body image and human appearance*. Amsterdam: Academic Press.
- Cash, T. F., & Fleming, E. C. (2002). Body image and social relations. In T. F. Cash & T. Pruzinsky (Eds.), *Body images: A handbook of theory, research, and clinical practice* (pp. 277-286). NY: Guilford Press.
- Cash, T. F., & Green, G. K. (1986). Body weight and body image among college women: Perception, cognition, and affect. *Journal of Personality Assessment, 50*(2), 290-301.
- Cash, T. F., Melnyk, S. E., & Hrabosky, J. I. (2004). The assessment of body image investment: An extensive revision of the Appearance Schemas Inventory. *International Journal of Eating Disorders, 35*, 305-316.
- Cash, T. F., & Smolak, L. (Eds.). (2011). *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (2nd ed.). NY: Guilford Press.
- Cash, T. F., & Szymanski, M. L. (1995). The development and validation of the body-image ideals questionnaire. *Journal of Personality Assessment, 64*(3), 466-477.

- Cattarin, J. A., Thompson, J. K., Thomas, C., & Williams, R. (2000). Body image, mood, and televised images of attractiveness: The role of social comparison. *Journal of Social and Clinical Psychology, 19*(2), 220–239.
- Chaney, M. P. (2008). Muscle dysmorphia, self-esteem, and loneliness among gay and bisexual men. *International Journal of Men's Health, 7*(2), 157-170.
- Choate, L. H. (2005). Toward a theoretical model of women's body image resilience. *Journal of Counseling and Development, 83*(3), 320-330.
- Conner, M., Johnson, C., & Grogan, S. (2004). Gender, sexuality, body image and eating behaviours. *Journal of Health Psychology, 9*(4), 505-515.
- Cooley, E., & Toray, T. (2001). Body image and personality predictors of eating disorder symptoms during the college years. *International Journal of Eating Disorders, 30*(1), 28-36.
- Cooper, P. J., & Fairburn, C. G. (1983). Binge-eating and self-induced vomiting in the community: A preliminary study. *British Journal of Psychiatry, 142*(2), 139-144.
- Coopersmith, S. (1981). *SEI, Self-Esteem Inventories*. Washington, DC: Consulting Psychologist Press.
- Cromwell, R. L., Butterfield, E. C., Brayfield, F. M., & Curry, J. J. (1977). *Acute myocardial infarction: Reaction and recovery*. St. Louis, MO: Mosby.
- Cusumano, D. L., & Thompson, J. K. (1997). Body image and body shape ideals in magazines: Exposure, awareness, and internalization. *Sex Roles, 37*(9), 701-721.
- Derenne, J. L., & Beresin, E. V. (2006). Body image, media, and eating disorders. *Academic Psychiatry, 30*(3), 257-261.

- Domil, T. (2003). The Influence of media images upon body esteem. *National Undergraduate Research Clearinghouse*, 6.
- Duggan, S. J., & McCreary, D. R. (2004). Body image, eating disorders, and the drive for muscularity in gay and heterosexual men: The influence of media images. *Journal of Homosexuality*, 47(3-4), 45-58.
- Dunkley, T. L., Wertheim, E. H., & Paxton, S. J. (2001). Examination of a model of multiple sociocultural influences on adolescent girls' body dissatisfaction and dietary restraint. *Adolescence*, 36, 265-279.
- Elder, W. B., Morrow, S. L., & Brooks, G. R. (2015). Sexual self-schemas of gay men: A qualitative investigation. *The Counseling Psychologist*, 43(7), 942-969.
- Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society* (Rev. ed.). NY: Norton.
- Fallon, A. E., & Rozin, P. (1985). Sex differences in perceptions of desirable body shape. *Journal of Abnormal Psychology*, 94(1), 102-105.
- Ferguson, C. J. (2013). In the eye of the beholder: Thin-ideal media affects some, but not most, viewers in a meta-analytic review of body dissatisfaction in women and men. *Psychology of Popular Media Culture*, 2(1), 20-37.
- Ferreira, C., Pinto-Gouveia, J., & Duarte, C. (2013). Self-compassion in the face of shame and body image dissatisfaction: Implications for eating disorders. *Eating Behaviors*, 14(2), 207-210.
- Ferreiro, F., Seoane, G., & Senra, C. (2011). A prospective study of risk factors for the development of depression and disordered eating in adolescents. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 40(3), 500-505.

- Fredrickson, B. L., & Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly, 21*(2), 173-206.
- French, S. A., Story, M., Remafedi, G., Resnick, M. D., & Blum, R. W. (1996). Sexual orientation and prevalence of body dissatisfaction and eating disordered behaviors: A populationbased study of adolescents. *International Journal of Eating Disorders, 19*(2), 119-126.
- Furnham, A., Badmin, N., & Sneade, I. (2002). Body image dissatisfaction: Gender differences in eating attitudes, self-esteem, and reasons for exercise. *Journal of Psychology, 136*(6), 581-596.
- Furnham, A., & Calnan, A. (1998). Eating disturbance, self-esteem, reasons for exercising and body weight dissatisfaction in adolescent males. *European Eating Disorders Review, 6*(1), 58-72.
- Gaesser, G. (1996). *Big fat lies: The truth about your weight and your health*. NY: Fawcett Columbine.
- Garner, D. M. (1997). The 1997 body image survey results. *Psychology Today, 30*, 30-46.
- Garner, D. M., Garfinkel, P. E., Schwartz, D., & Thompson, M. (1980). Cultural expectations of thinness in women. *Psychological Reports, 47*(2), 483-491.
- Gatchel, R. J., & Proctor, J. D. (1976). Physiological correlates of learned helplessness in man. *Journal of Abnormal Psychology, 85*(1), 27-34.
- Gerbner, G., & Gross, L. (1976). Living with television: The violence profile. *Journal of Communication, 26*(2), 172-194.

- Gettelman, T. E., & Thompson, J. K. (1993). Actual differences and stereotypical perceptions in body image and eating disturbance: A comparison of male and female heterosexual and homosexual samples. *Sex Roles, 29*(7-8), 545–562.
- Glass, D. C., Singer, J. E., & Friedman, L. N. (1969). Psychic cost of adaptation to an environmental stressor. *Journal of Personality and Social Psychology, 12*(3), 200-210.
- Grabe, S., Ward, L. M., & Hyde, J. S. (2008). The role of the media in body image concerns among women: A meta-analysis of experimental and correlational studies. *Psychological Bulletin, 134*(3), 460-476.
- Grogan, S. (1999). *Body image: Understanding body dissatisfaction in men, women and children*. London: Routledge.
- Grogan, S. (2006). Body image and health: Contemporary perspectives. *Journal of Health Psychology, 11*(4), 523-530.
- Grossbard, J. R., Lee, C. M., Neighbors, C., & Larimer, M. E. (2009). Body image concerns and contingent self-esteem in male and female college students. *Sex Roles, 60*(3-4), 198-207.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper saddle River, NJ: Pearson Education International.
- Harrison, K. (2000). The body electric: Thin-ideal media and eating disorders in adolescents. *Journal of Communication, 50*(3), 119-143.
- Harrison, K., & Cantor, J. (1997). The relationship between media consumption and eating disorders. *Journal of Communication, 47*(1), 40-67.

- Heinberg, L. J., Thompson, J. K., & Stormer, S. (1995). Development and validation of the Sociocultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire (SATAQ). *International Journal of Eating Disorders, 17*, 81–89.
- Herzog, D. B., Newman, K. L., & Warsaw, M. (1991). Body image dissatisfaction in homosexual and heterosexual males. *Journal of Nervous and Mental Disease, 179*, 356–359.
- Hoffman, J. M., & Brownell, K. D. (1997). Sex differences in the relationship of body fat distribution with psychosocial variables. *International Journal of Eating Disorders, 22*(2), 139–145.
- Jarry, J. L., & Kossert, A. L. (2007). Self-esteem threat combined with exposure to thin media images leads to body image compensatory self-enhancement. *Body Image, 4*(1), 39-50.
- Johnson, C. L., Tobin, D. L., & Steinberg, S. L. (1989). Etiological, developmental and treatment considerations for bulimia. Special issue: The bulimic college student: Evaluation, treatment and prevention. *Journal of College Student Psychotherapy, 3*(2-4), 57-73.
- Kaminski, P. L., Chapman, B. P., Haynes, S. D., & Own, L. (2005). Body image, eating behaviors, and attitudes toward exercise among gay and straight men. *Eating Behaviors, 6*(3), 179-187.
- Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., & Martin, C. E. (1948). Age and sexual outlet. In A. C. Kinsey, W. B. Pomeroy, & C. E. Martin (Eds.), *Sexual behavior in the human male* (pp. 218-262). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Klein, F. (1978). *The bisexual option: A concept of one hundred percent intimacy*. NY: Arbor House.

- Klein, F., Sepekoff, B., & Wolf, T. J. (1985). Sexual orientation: A multi-variable dynamic process. *Journal of Homosexuality, 11*(1-2), 35-49.
- Kousari-Rad, P., & McLaren, S. (2013). The relationships between sense of belonging to the gay community, body image dissatisfaction, and self-esteem among Australian gay men. *Journal of Homosexuality, 60*(6), 927-943.
- Kozak, M., Frankenhauser, H., & Roberts, T. A. (2009). Objects of desire: Objectification as a function of male sexual orientation. *Psychology of Men and Masculinity, 10*(3), 225-230.
- Lakkis, J., Ricciardelli, L. A., & Williams, R. J. (1999). Role of sexual orientation and gender-related traits in disordered eating. *Sex Roles, 41*(1-2), 1-16.
- Lawrence, D. (1987). *Enhancing self-esteem in the classroom*. London: Paul Chapman.
- Lerner, R. M., Karabenick, S. A., & Stuart, J. L. (1973). Relations among physical attractiveness, body attitudes, and self-concept in male and female college students. *Journal of Psychology, 85*(1), 119-129.
- Levine, M. P., Smolak, L., & Hayden, H. (1994). The relation of sociocultural factors to eating attitudes and behaviors among middle school girls. *Journal of Early Adolescence, 14*, 471-490.
- Levitt, D. H. (2003). Drive for thinness and fear of fat: Separate yet related constructs? *Eating Disorders, 11*(3), 221-234.
- Martins, Y., Tiggemann, M., & Kirkbride, A. (2007). Those speedos become them: The role of self-objectification in gay and heterosexual men's body image. *Personality and Social Psychology Bulletin, 33*(5), 634-647.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. NY: Harper and Row.

- Maxwell, M. A., & Cole, D. A. (2012). Development and initial validation of the adolescent responses to body dissatisfaction measure. *Psychological Assessment, 24*(3), 721-737.
- Mazzeo, S. E. (1999). Modification of an existing measure of body image preoccupation and its relationship to disordered eating in female college students. *Journal of Counseling Psychology, 46*, 42-50.
- McArdle, K. A., & Hill, M. S. (2009). Understanding body dissatisfaction in gay and heterosexual men: The roles of self-esteem, media, and peer influence. *Men and Masculinities, 11*(5), 511-532.
- McCabe, M. P., & Ricciardelli, L. A. (2004). Body image dissatisfaction among males across the lifespan: A review of past literature. *Journal of Psychosomatic Research, 56*(6), 675-685.
- McDonald, G. J. (1982). Individual differences in the coming out process for gay men: Implications for theoretical models. *Journal of Homosexuality, 8*(1), 47-60.
- McKinley, N. M., & Hyde, J. S. (1996). The objectified body consciousness scale: Development and validation. *Psychology of Women Quarterly, 20*(2), 181-215.
- Menzel, J. E., Krawczyk, R., & Thompson, J. K. (2011). Attitudinal assessment of body image for adolescents and adults. In T. F. Cash & L. Smolak (Eds.), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (2nd ed., pp. 154-169). NY: Guilford Press.
- Moore, D. C. (1993). Body image and eating behavior in adolescents. *Journal of the American College of Nutrition, 12*(5), 505-510.
- Moradi, B., & Huang, Y.-P. (2008). Objectification theory and psychology of women: A decade of advances and future directions. *Psychology of Women Quarterly, 32*(4), 377-398.

- Morrison, M. A., Morrison, T. G., & Sager, C. L. (2004). Does body satisfaction differ between gay men and lesbian women and heterosexual men and women?: A meta-analytic review. *Body Image, 1*(2), 127-138.
- Morrison, T. G., Morrison, M. A., Hopkins, C., & Rowan, E. T. (2004). Muscle mania: Development of a new scale examining the drive for muscularity in Canadian males. *Psychology of Men and Masculinity, 5*(1), 30-39.
- Muehlenkamp, J. J., & Saris-Baglama, R. N. (2002). Self-objectification and its psychological outcomes for college women. *Psychology of Women Quarterly, 26*(4), 371-379.
- Muris, P., Meesters, C., van de Blom, W., & Mayer, B. (2005). Biological, psychological, and sociocultural correlates of body change strategies and eating problems in adolescent boys and girls. *Eating Behaviors, 6*(1), 11-22.
- Mussell, M. P., Binford, R. B., & Fulkerson, J. A. (2000). Eating disorders: Summary of risk factors, prevention programming, and prevention research. *The Counseling Psychologist, 28*(6), 764-796.
- Muth, J. L., & Cash, T. F. (1997). Body-image attitudes: What difference does gender make? *Journal of Applied Social Psychology, 27*(16), 1438-1452.
- Myers, P. N., & Biocca, F. A. (1992). The elastic body image: The effect of television advertising and programming on body image distortions in young women. *Journal of Communication, 42*(3), 108-133.
- Myers, T. A., & Crowther, J. H. (2007). Sociocultural pressures, thin-ideal internalization, self-objectification, and body dissatisfaction: Could feminist beliefs be a moderating factor? *Body Image, 4*(3), 296-308.
- Neher, A. (1991). Maslow's theory of motivation: A critique. *Journal of Humanistic Psychology, 31*(3), 89-112.

- Newman, B. M., & Newman, P. R. (2014). *Development through life: A psychosocial approach*. Boston, MA: Cengage Learning.
- O’Dea, J. A., & Abraham, S. (1999). Onset of disordered eating attitudes and behaviors in early adolescence: Interplay of pubertal status, gender, weight, and age. *Adolescence, 34*(136), 671-679.
- Paxton, S. J., Neumark-Sztainer, D., Hannan, P. J., & Eisenberg, M. E. (2006). Body dissatisfaction prospectively predicts depressive mood and low self-esteem in adolescent girls and boys. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 35*(4), 539-549.
- Peat, C. M., & Muehlenkamp, J. J. (2011). Self-objectification, disordered eating, and depression: A test of mediational pathways. *Psychology of Women Quarterly, 35*(3), 441-450.
- Pipher, M. (1994). *Reviving ophelia: Saving the selves of adolescent girls*. NY: Ballantine.
- Pruis, T. A., & Janowsky, J. S. (2010). Assessment of body image in younger and older women. *Journal of General Psychology, 137*(3), 225–238.
- Roberts, T. A., & Gettman, J. Y. (2004). Mere exposure: Gender differences in the negative effects of priming a state of self-objectification. *Sex Roles, 51*(1), 17-27.
- Rogers, C. R. (1979). The foundations of the person-centered approach. *Education, 100*(2), 98–107.
- Rogers, C. R. (1980). *A way of being*. Boston: Houghton.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image* (Vol. 11, p. 326). Princeton, NJ: Princeton University Press.

- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. NY: Basic.
- Rosenberg, M. (1981). The self-concept: Social product and social force. In M. Rosenberg & R. H. Turner (Eds.), *Social psychology: Sociological perspectives* (pp. 593-624). NY: Basic.
- Russell, C. J., & Keel, P. K. (2002). Homosexuality as a specific risk factor for eating disorders in men. *International Journal of Eating Disorders*, 31(3), 300-306.
- Sell, R. L. (1996). The sell assessment of sexual orientation: Background and scoring. *Journal of Gay, Lesbian, and Bisexual Identity*, 1(4), 295-310.
- Siever, M. D. (1994). Sexual orientation and gender as factors in socioculturally acquired vulnerability to body dissatisfaction and eating disorders. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62(2), 252-260.
- Silberstein, L. R., Mishkind, M. E., Striegel-Moore, R. H., Timko, C., & Rodin, J. (1989). Men and their bodies: A comparison of homosexual and heterosexual men. *Psychosomatic Medicine*, 51(3), 337-346.
- Silberstein, L. R., Striegel-Moore, R. H., Timko, C., & Rodin, J. (1988). Behavioral and psychological implications of body dissatisfaction: Do men and women differ? *Sex Roles*, 19(3-4), 219-232.
- Smolak, L., Levine, M. P., & Schermer, F. (1999). Parental input and weight concerns among elementary school children. *International Journal of Eating Disorders*, 25(3), 263-271.
- Stice, E., & Hoffman, E. (2004). Eating disorder prevention programs. In J. K. Thompson (Ed.), *Handbook of eating disorders and obesity* (pp. 33-57). Hoboken, NJ: Wiley.

- Stice, E., & Shaw, H. E. (1994). Adverse effects of the media portrayed thin-ideal on women and linkages to bulimic symptomatology. *Journal of Social and Clinical Psychology, 13*(3), 288-308.
- Stice, E., & Shaw, H. E. (2002). Role of body dissatisfaction in the onset and maintenance of eating pathology: A synthesis of research findings. *Journal of Psychosomatic Research, 53*(5), 985-993.
- Stice, E., & Whitenton, K. (2002). Risk factors for body dissatisfaction in adolescent girls: A longitudinal investigation. *Developmental Psychology, 38*(5), 669-678.
- Strong, S. M., Williamson, D. A., Netemeyer, R. G., & Geer, J. H. (2000). Eating disorder symptoms and concerns about body differ as a function of gender and sexual orientation. *Journal of Social and Clinical Psychology, 19*(2), 240-255.
- Szymanski, D. M., & Henning, S. L. (2007). The role of self-objectification in women's depression: A test of objectification theory. *Sex Roles, 56*(1-2), 45-53.
- Szymanski, D. M., & Mikorski, R. (2017). Does the work environment matter? Sexual objectification and waitresses' body dissatisfaction. *Body Image, 23*, 9-12.
- Taylor, S. E. (1989). *Positive illusions: Creative self-deception and the healthy mind*. NY: Basic.
- Thompson, J. K., & Heinberg, L. J. (1999). The media's influence on body image disturbance and eating disorders: We've reviled them, now can we rehabilitate them? *Journal of Social Issues, 55*(2), 339-353.
- Thompson, J. K., Heinberg, L. J., Altabe, M., & Tantleff-Dunn, S. (1999). *Exacting beauty: Theory, assessment, and treatment of body image disturbance*. Washington, DC: American Psychological Association.

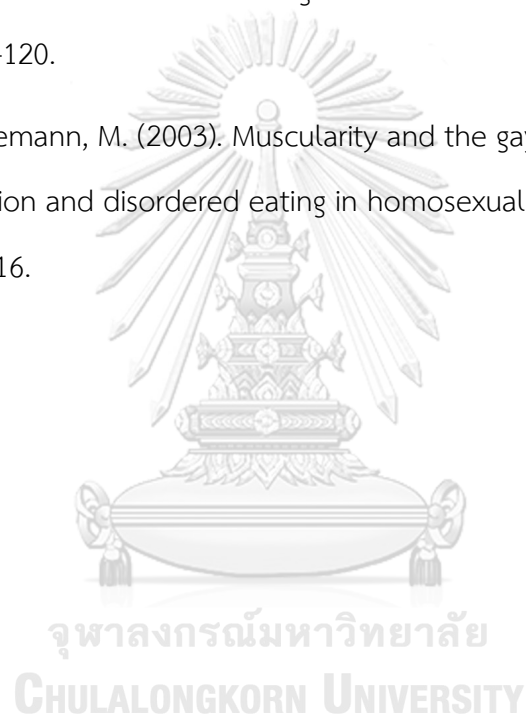
- Thompson, J. K., & Thompson, C. M. (1986). Body size distortion and self-esteem in asymptomatic, normal weight males and females. *International Journal of Eating Disorders*, 5(6), 1061-1068.
- Thompson, J. K., van den Berg, P., Roehrig, M., Guarda, A. S., & Heinberg, L. J. (2004). The sociocultural attitudes towards appearance scale-3 (SATAQ-3): Development and validation. *International Journal of Eating Disorders*, 35(3), 293-304.
- Tiggemann, M. (2011). Sociocultural perspectives on human appearance and body image. In T. F. Cash & L. Smolak (Eds.), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (2nd ed., pp. 154-169). NY: Guilford Press.
- Tiggemann, M. (2012). Sociocultural perspectives on body image. In T. F. Cash (Ed.), *Encyclopedia of body image and human appearance* (pp. 758-765). Burlington, MA: Elsevier Science.
- Tiggemann, M., & Kuring, J. K. (2004). The role of body objectification in disordered eating and depressed mood. *British Journal of Clinical Psychology*, 43(3), 299-311.
- Tiggemann, M., & Pickering, A. S. (1996). Role of television in adolescent women's body dissatisfaction and drive for thinness. *International Journal of Eating Disorders*, 20(2), 199-203.
- Williams, E. F., Cash, T. F., & Santos, M. T. (2004). *Positive and negative body image: Precursors, correlates, and consequences*. Paper presented at the the Association for Advancement of Behavior Therapy, New Orleans, LA.
- Williamson, I., & Hartley, P. (1998). British research into the increased vulnerability of young gay men to eating disturbance and body dissatisfaction. *European Eating Disorders Review*, 6(3), 160-170.

Wiseman, C. V., Gray, J. J., Mosimann, J. E., & Ahrens, A. H. (1992). Cultural expectations of thinness in women: An update. *International Journal of Eating Disorders*, 11(1), 85-89.

Witeck, R., & Combs, W. (2006). *Business inside out: Capturing millions of brand-loyal gay consumers*. Chicago, IL: Kaplan Pub.

Yarhouse, M. A., & Beckstead, A. L. (2011). Utilizing group therapy to navigate and resolve sexual orientation and religious conflicts. *Counseling and Values*, 56(1-2), 96-120.

Yelland, C., & Tiggemann, M. (2003). Muscularity and the gay ideal: Body dissatisfaction and disordered eating in homosexual men. *Eating Behaviors*, 4(2), 107-116.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของมาตรวัดความไม่พึงพอใจ
ในภาพลักษณ์ทางร่างกายการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ
และมาตรวัดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ ดร. สมบุญ จารุเกษมทวี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. อาจารย์ ภาณุ สหัสสานนท์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

เอกสารรับรองคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์/โทรสาร: 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

AF 01-12

COA No. 218/2560

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 144.1/60 : ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ
การประเมินตนเองเสมือนวัตถุและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ที่ทาง
ร่างกายในชายรักชายและชายรักต่างเพศ

ผู้วิจัยหลัก : นางสาวพรณทิพา ปัทมอารักษ์

หน่วยงาน : คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
(ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม.....
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริดา ทศนประดิษฐ)

ประธาน

ลงนาม.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)

กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 14 พฤศจิกายน 2560

วันหมดอายุ : 13 พฤศจิกายน 2561

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
- 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
- 3) ผู้วิจัย
- 4) แบบสอบถาม

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-12) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

AF 04-07

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในชายรักชายและชายรักต่างเพศ

ชื่อผู้วิจัย นางสาวพรรณทิพา ปัทมอารักษ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย 1048/1 ถ.สังฆราช ต.บางพุทธา อ.เมือง จ.สิงห์บุรี 16000

โทรศัพท์มือถือ 0892400019

E-mail Phantipa.Pa@student.chula.ac.th

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัย ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย ขอให้ท่านกรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้ และท่านสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือสอบถามข้อมูลที่ไม่ชัดเจนจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. โครงการนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในชายรักชายและชายรักต่างเพศ โดยมีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาเปรียบเทียบความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ และศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในกลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศ

3. ผู้ให้ข้อมูลเป็นนิสิตนักศึกษาชายรักชายและชายรักต่างเพศวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มตัวอย่างชายรักชาย 110 คน และกลุ่มตัวอย่างชายรักต่างเพศ 110 คน รวมทั้งหมด 220 คน โดยต้องตอบแบบสอบถามผ่านเกณฑ์คัดเข้า ดังนี้ เกณฑ์คัดเข้า

1. เป็นนิสิตนักศึกษาชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา
 2. มีความโน้มเอียงทางเพศเป็นแบบชายรักชายในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างชายรักชายโดยผ่านเกณฑ์ตามการตอบแบบสอบถามความโน้มเอียงทางเพศโดยใช้มาตรวัดของ The Sell Assessment of Sexual Orientation (SASO) จำนวน 3 ข้อ
 3. มีความยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัย และสะดวกใจในการตอบแบบสอบถามได้อย่างครบถ้วน
- เกณฑ์การคัดออก

1. เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการรักษาอาการทางจิตเวชและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
2. ประสบความเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านร่างกาย
3. ไม่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมการวิจัย และไม่สะดวกใจในการตอบแบบสอบถามได้อย่างครบถ้วน

ครบถ้วน

4. กระบวนการวิจัย เลขที่โครงการวิจัย..... 144-1/60

4.1 ขั้นตอนในการวิจัย วันที่รับรอง..... 14 พ.ย. 2560

วันที่มอบ..... 13 พ.ย. 2561

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผ่านทางการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยจะเผยแพร่ลิงค์เว็บไซต์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผ่านเว็บไซต์ที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีแนวโน้มจะเข้าเยี่ยมชมสูง (เช่น สมาคม เว็บไซต์สมาคมฟ้าสีรุ้ง หรือกลุ่ม Facebook ชายรักชาย เป็นต้น) โดยคลิกลิงค์ที่นำไปสู่ google document แบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างชายรักชายและชายรักต่างเพศมีการตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ชุด ต่อ 1 ครั้งในแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 65 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปจำนวน 17 ข้อกลุ่มตัวอย่างและส่วนที่ 2

AF 04-07

ได้แก่ มาตรฐานความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย จำนวน 10 ข้อ มาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 10 ข้อ มาตรฐานการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ จำนวน 7 ข้อ มาตรฐานการประเมินตนเองเหมือนวัตถุสามด้าน จำนวน 24 ข้อ คือ ด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง ด้านความรู้สึกรับอภัยในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยและเขียนเป็นรายงาน ซึ่งจะเป็นการแสดงผลโดยรวม ชื่อและข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกปกปิดเป็นความลับ ไม่มีข้อมูลใดในรายงานจะเชื่อมโยงผลการวิจัยกับตัวท่าน หรือนำไปสู่การระบุตัวตนของท่านได้

4.2 ผู้ดำเนินการวิจัย

ผู้ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้คือผู้วิจัยที่ระบุในข้างต้น ซึ่งได้รับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขั้นตอนการเก็บข้อมูล และระเบียบจรรยาบรรณการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะควบคุมดูแลให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามจรรยาบรรณการวิจัยอย่างเคร่งครัด

4.3 สถานที่ ระยะเวลาในการเข้าร่วมการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถตอบแบบสอบถามได้บนเว็บไซต์ออนไลน์ ส่วนระยะเวลาในการเข้าร่วมการวิจัยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม ประมาณ 20-30 นาที

5. กระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

กระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปผ่าน “ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย” นี้ หากท่านมีข้อคำถามใดๆ เกี่ยวกับการวิจัย โปรดสอบถามผู้เก็บข้อมูล หรือติดต่อผู้วิจัยตามข้อมูลที่ปรากฏในด้านบน

6. การสนับสนุนทางจิตวิทยา

หากผู้เข้าร่วมการวิจัยรู้สึกไม่สบายใจในการตอบคำถามการวิจัย ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล รวมถึงหากท่านมีความไม่สบายใจเกี่ยวกับประสบการณ์ทางลบของท่านที่สะท้อนผ่านข้อกระทงที่ใช้ในการศึกษา ตลอดจนหากท่านคิดว่าตนเองกำลังอยู่ในภาวะที่มีความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายสูง ท่านสามารถติดต่อศูนย์สุขภาพทางจิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 02-218-1171 หรืออีเมล wellness.chula@gmail.com

7. ความเสี่ยงในการเข้าร่วมการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่มีความเสี่ยงต่ำอาจส่งผลกระทบต่อท่านอยู่บ้าง กล่าวคือท่านอาจรู้สึกไม่สบายใจเมื่อนึกทบทวนถึงประสบการณ์ของตนเอง หากท่านรู้สึกเช่นนั้น ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการตัดสินใจถอนตัวออกจากการวิจัยนั้นจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน

8. ประโยชน์ที่ได้รับในการเข้าร่วมการวิจัย

ท่านอาจไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมการวิจัยนี้ แต่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะมีส่วนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นคุณค่าใน

เลขที่โครงการวิจัย..... 144-1/60
 วันที่รับรอง..... 14 พ.ย. 2560
 วันหมดอายุ..... 13 พ.ย. 2561

AF 04-07

ตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตนเองเหมือนวัตถุและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย
ในชายรักชายและชายรักต่างเพศ

9. การเข้าร่วมการวิจัยของท่านเป็นโดยความสมัครใจ ท่านสามารถที่จะปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอด โดยไม่ต้องให้เหตุผลหรือสูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับทางการศึกษาแต่อย่างใด

10. หากมีข้อสงสัย ท่านสามารถสอบถามเพิ่มเติมจากผู้วิจัยได้ ตามสถานที่และเบอร์โทรศัพท์ที่ระบุไว้ข้างต้น และหากผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์หรือโทษเกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบอย่างรวดเร็วเพื่อให้ ท่านได้ทบทวนว่ายังสมัครใจจะอยู่ในงานวิจัยต่อไปหรือไม่

11. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท่านจะเก็บเป็นความลับ ถ้าหากผู้เข้าร่วมวิจัยไม่ประสงค์จะเข้าร่วมการวิจัยสามารถกดปุ่มเพื่อออกจากการทำแบบสอบถามออนไลน์ได้ทันที ข้อมูลออนไลน์จะมีการเก็บโดยที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล ไม่มีการเปิดเผยตัวผู้ทำแบบสอบถาม และไม่มีการเปิดเผยคะแนน ไม่มีการขอชื่อและอีเมลของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยที่ข้อมูลที่ได้จะไม่มีการเปิดเผยให้คนอื่น ๆ เห็น มีเพียงผู้วิจัยเท่านั้นที่ทราบข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้และจะทำลายข้อมูลในทันทีที่เสร็จสิ้นการวิเคราะห์ ข้อมูลการเสนอผลการวิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวท่านได้จะไม่ปรากฏในรายงาน ข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว ข้อมูลดิบของกลุ่มตัวอย่างจะถูกทำลายลงทันที และหากผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดความรู้สึกไม่สบายใจในการตอบคำถามการวิจัย ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากกรวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล

12. การเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ไม่มีค่าชดเชยการเสียเวลา

13. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 254 อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330 โทรศัพท์/โทรสาร 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย..... 144.1/60
วันที่รับรอง..... 14 พ.ย. 2560
วันหมดอายุ..... 13 พ.ย. 2561

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

AF05-07

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....

ข้าพเจ้า ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ การประเมินตน
 เสมือนวัตถุ และความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายในชายรักชายและชายรักต่างเพศ

ชื่อผู้วิจัย นางสาวพรรณทิพา ปัทมอารักษ์

ที่อยู่ติดต่อ 1048/1 ถ.สังฆราช ต.บางพุทธา อ.เมือง จ.สิงห์บุรี 16000

โทรศัพท์ 0892400019

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดขั้นตอน
 ต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ความเสี่ยง/อันตราย และประโยชน์ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่อง
 นี้ โดยได้อ่านรายละเอียดในข้อมูลแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับ
 คำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในข้อมูลออนไลน์ชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
 โดยข้าพเจ้ายินยอมปฏิบัติตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ข้าพเจ้ายินยอม ทำแบบสอบถามจำนวนออนไลน์จำนวน 5 ชุด การตอบแบบสอบถามจำนวน
 ทั้งหมด 67 ข้อ มีการตอบจำนวน 1 ครั้ง โดยระยะเวลาการทำแบบทดสอบประมาณ 20-30 นาที ได้แก่
 1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 16 ข้อ
 2. มาตรการวัดความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์ จำนวน 10 ข้อ
 3. มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 10 ข้อ
 4. มาตรการวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ จำนวน 7 ข้อ
 5. มาตรการวัดการประเมินตนเสมือนวัตถุ จำนวน 24 ข้อ

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากกรวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการ
 ถอนตัวออกจากกรวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อข้าพเจ้าทั้งสิ้น เป็นต้นว่า ผลต่อการเรียนของ
 ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติตามข้อที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วม
 การวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการ
 วิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้า
 สามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 254 อาคารจามจรี 1 ชั้น 2 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์/โทรสาร
 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

หากข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมการวิจัยโปรดคลิกไปที่แบบสอบถามออนไลน์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม
 หากข้าพเจ้าไม่ยินดี สามารถกดออกจากแบบสอบถามออนไลน์ได้ทันที

เลขที่โครงการวิจัย..... 144.1/60
 วันที่รับรอง..... 14 พ.ย. 2560
 วันหมดอายุ..... 13 พ.ย. 2561

V.2.4/2558

ภาคผนวก ค

คุณภาพทางจิตมิติของเครื่องมือวัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์ข้อกระทรายข้อของคุณภาพทางจิตมิติ
ของมาตรวัดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

ข้อ ที่	ทิศทาง	ค่า <i>t</i>	ค่า CITC		ค่า CITC		ค่า CITC		
			ในการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ	ข้อที่ ผ่านการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก (<i>N</i> =62)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ครั้งที่ 1 (<i>N</i> =60)	ข้อที่ผ่าน การ try out ครั้งที่ 2 (<i>N</i> =60)	ข้อที่ผ่าน การ เก็บ ข้อมูล จริง (<i>N</i> =233)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์	
1	+	-7.279***	✓	.753	✓	.796	✓	.729	✓
2	+	-10.242***	✓	.747	✓	.758	✓	.657	✓
3	+	-9.865***	✓	.835	✓	.835	✓	.719	✓
4	+	-4.167***	✓	.320	✓	.494	✓	.501	✓
5	+	-6.701***	✓	.766	✓	.659	✓	.735	✓
6	+	-7.633***	✓	.879	✓	.807	✓	.814	✓
7	+	-8.577***	✓	.853	✓	.864	✓	.838	✓
8	+	-10.301***	✓	.853	✓	.764	✓	.786	✓
9	+	-9.562***	✓	.913	✓	.833	✓	.862	✓
10	+	-8.232***	✓	.773	✓	.678	✓	.678	✓
			$\alpha = .95$		$\alpha = .94$		$\alpha = .93$		

*** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์ข้อกระทรายข้อของคุณภาพทางจิตมิติ

ของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อ ที่	ทิศทาง	ค่า <i>t</i>	✓	ค่า CITC		ค่า CITC		ค่า CITC	
				ในการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ	ข้อที่ ผ่านการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก (<i>N</i> =62)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ครั้งที่ 1 (<i>N</i> =60)	ข้อที่ผ่าน การ try out ครั้งที่ 2 (<i>N</i> =60)	ข้อที่ผ่าน การ เก็บ ข้อมูล จริง (<i>N</i> =233)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์
1	+	-3.628 ^{***}	✓	.023	✓	.463	✓	.316	✓
2	+	-5.495 ^{***}	✓	.553	✓	.734	✓	.626	✓
3	-	-5.701 ^{***}	✓	.696	✓	.550	✓	.598	✓
4	+	-3.044 ^{***}	✓	.542	✓	.661	✓	.503	✓
5	-	-5.434 ^{***}	✓	.762	✓	.611	✓	.682	✓
6	+	-3.359 ^{***}	✓	.557	✓	.625	✓	.581	✓
7	+	-3.964 ^{***}	✓	.562	✓	.588	✓	.620	✓
8	-	-3.070 ^{***}	✓	-.078	✗	.313	✓	.212	✓
9	-	-6.847 ^{***}	✓	.657	✓	.641	✓	.624	✓
10	-	-10.552 ^{***}	✓	.601	✓	.703	✓	.646	✓
				$\alpha = .80$		$\alpha = .87$		$\alpha = .83$	

*** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์ข้อกระทรายข้อของคุณภาพทางจิตมิติ
ของมาตรวัดการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ

ข้อ ที่	ทิศทาง	ค่า <i>t</i>	ค่า CITC		ค่า CITC		ค่า CITC		
			ในการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ	ข้อที่ ผ่านการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก (<i>N</i> =62)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ครั้งที่ 1 (<i>N</i> =60)	ข้อที่ผ่าน การ try out ครั้งที่ 2 (<i>N</i> =60)	ข้อที่ผ่าน การ เก็บ ข้อมูล จริง (<i>N</i> =233)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์	
1	+	-6.574 ^{***}	✓	.815	✓	.607	✓	.732	✓
2	+	-3.603 ^{***}	✓	.395	✓	.471	✓	.364	✓
3	-	-11.183 ^{***}	✓	.058	✗	.775	✓	.764	✓
4	+	-2.047 [*]	✓	.772	✓	.263	✓	.325	✓
5	-	-8.036 ^{***}	✓	.762	✓	.688	✓	.697	✓
6	+	-11.279 ^{***}	✓	.760	✓	.790	✓	.772	✓
7	+	-3.763 ^{***}	✓	.477	✓	.345	✓	.585	✓
			$\alpha = .83$		$\alpha = .80$		$\alpha = .85$		

* $p < .05$, *** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์ข้อกระทรายข้อของคุณภาพทางจิตมิติ
ของมาตรวัดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ
ด้านการเฝ้าสำรวจภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง

ข้อ ที่	ทิศทาง	ค่า <i>t</i>	✓	ค่า CITC	✓	ค่า CITC	✓	ค่า CITC	✓
		ในการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ		ข้อที่ ผ่านการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก		ค่า CITC การ try out ครั้งที่ 1 (N=62)		ข้อที่ผ่าน การ try out ครั้งที่ 2 (N=60)	
1	+	-2.737*	✓	.366	✓	.366	✓	.319	✓
3	+	-2.212*	✓	.228	✓	.228	✓	.448	✓
7	+	-6.070***	✓	.521	✓	.521	✓	.415	✓
9	+	-8.224***	✓	.696	✓	.696	✓	.471	✓
14	-	-3.561***	✓	.260	✓	.260	✓	.203	✓
16	-	-3.784***	✓	.320	✓	.320	✓	.290	✓
18	+	-3.342***	✓	.388	✓	.388	✓	.418	✓
20	+	-5.193***	✓	.408	✓	.408	✓	.483	✓
				$\alpha = .70$		$\alpha = .70$		$\alpha = .69$	

* $p < .05$, *** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายชื่อของคุณภาพทางจิตมิติ
ของมาตรวัดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ
ด้านความรู้สึกอับอายในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง

ข้อ ที่	ทิศทาง	ค่า <i>t</i> ในการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ	ข้อที่ ผ่านการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก	ค่า CITC		ค่า CITC		ค่า CITC	
				การ try out ครั้งที่ 1 (N=62)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ (N=60)	การ try out ครั้งที่ 2 วิเคราะห์ (N=233)	ข้อที่ผ่าน การเก็บ ข้อมูล จริง (N=233)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์	
2	-	-7.280 ^{***}	✓	.595	✓	.523	✓	.640	✓
5	-	-5.962 ^{***}	✓	.597	✓	.622	✓	.683	✓
8	+	-2.673 [*]	✓	.640	✓	.592	✓	.660	✓
11	-	-2.244 ^{***}	✓	.659	✓	.669	✓	.473	✓
13	+	-5.099 ^{***}	✓	.112	✗	.355	✓	.290	✓
15	+	-8.320 ^{***}	✓	.145	✗	.626	✓	.552	✓
17	-	-5.547 ^{***}	✓	.343	✓	.553	✓	.218	✓
22	-	-5.529 ^{***}	✓	.664	✓	.403	✓	.733	✓
				$\alpha = .78$	$\alpha = .82$	$\alpha = .76$			

* $p < .05$, *** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายชื่อของคุณภาพทางจิตมิติ
ของมาตรวัดการประเมินตนเองเสมือนวัตถุ
ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง

ข้อ ที่	ทิศ ทาง	ค่า <i>t</i> ในการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก กลุ่มสูง- กลุ่มต่ำ	ข้อที่ ผ่านการ ทดสอบ อำนาจ จำแนก	ค่า CITC		ค่า CITC		ค่า CITC	
				การ try out ครั้งที่ 1 (N=62)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ (N=60)	การ try out ครั้งที่ 2 วิเคราะห์ (N=233)	ข้อที่ผ่าน การ เก็บ ข้อมูล จริง วิเคราะห์	ข้อที่ผ่าน การ	
4	+	-6.581***	✓	.254	✓	.611	✓	.446	✓
6	+	-5.463***	✓	.391	✓	.590	✓	.488	✓
10	-	-2.543*	✓	.176	✗	.200	✓	.271	✓
12	+	-4.020***	✓	.318	✓	.268	✓	.399	✓
19	+	-5.110***	✓	.484	✓	.466	✓	.493	✓
21	+	-8.730***	✓	.263	✓	.640	✓	.477	✓
23	-	-4.260***	✓	.273	✓	.309	✓	.314	✓
24	+	-7.502***	✓	.416	✓	.476	✓	.526	✓
				α = .83	α = .74	α = .67			

* $p < .05$, *** $p < .001$.

**ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อกระทงไปพิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการพิจารณานี้สอดคล้องกับการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่านที่ประเมินว่าข้อกระทงดังกล่าวผ่านเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง พร้อมทั้งทำการหาค่า CITC ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ

2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ผู้วิจัยขอความร่วมมือ โปรดตอบแบบสอบถามนี้ทุกข้อตามความเป็นจริง ทั้งนี้ไม่มีคำตอบใดที่ ถูกหรือผิด คำตอบที่ได้จากคุณจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวของท่าน ผลการวิจัยที่ได้รับจะถูกแสดงเป็นภาพรวม ไม่เชื่อมโยงถึงตัวท่าน และจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

1. ขณะนี้ ท่านอยู่ระหว่างการเข้ารับบริการทางจิตเวชหรือการปรึกษาทางจิตวิทยาหรือไม่

 ใช่

 ไม่ใช่

2. ขณะนี้ ท่านประสบความเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านร่างกายหรือไม่

 ใช่

 ไม่ใช่

หากตอบ “ใช่” ในข้อใดข้อหนึ่งข้างต้น ขอให้ท่านยุติการทำแบบสอบถาม

3. ท่านยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้หรือไม่ * (หากท่านไม่ยินดีหรือรู้สึกไม่สบายใจในการตอบแบบสอบถาม ท่านสามารถยกเลิกการทำแบบสอบถามได้ทุกเมื่อ)

 ข้าพเจ้ายินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

 ข้าพเจ้าไม่ยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความด้านล่างและขอให้ท่านเลือกข้อความและเติมข้อมูลที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

2. อายุ ปี

3. ชั้นปี

4. สถาบันการศึกษา

5. กลุ่มคณะวิชา

กลุ่มวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี (เช่น คณะวิทยาศาสตร์, วิศวกรรมศาสตร์, สถาปัตยกรรม)

กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ (เช่น คณะแพทยศาสตร์, ทันตแพทยศาสตร์, เภสัชศาสตร์, สหเวชศาสตร์, สัตวแพทยศาสตร์, จิตวิทยา, วิทยาศาสตร์การกีฬา, พยาบาลศาสตร์)

กลุ่มสังคมศาสตร์ (เช่น คณะรัฐศาสตร์, ครุศาสตร์, นิเทศศาสตร์, นิติศาสตร์, เศรษฐศาสตร์, พาณิชยศาสตร์และการบัญชี)

กลุ่มมนุษยศาสตร์ (เช่น คณะอักษรศาสตร์, ศิลปกรรมศาสตร์)

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. คณะ

7. ส่วนสูง เซนติเมตร

8. น้ำหนัก กิโลกรัม

9. กิจกรรมที่ทำเพื่อเสริมสร้างรูปลักษณ์ (รูปร่าง หน้าตา)

- ควบคุมน้ำหนัก
- ทานอาหารเสริม
- ทำศัลยกรรม
- ออกกำลังกาย
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

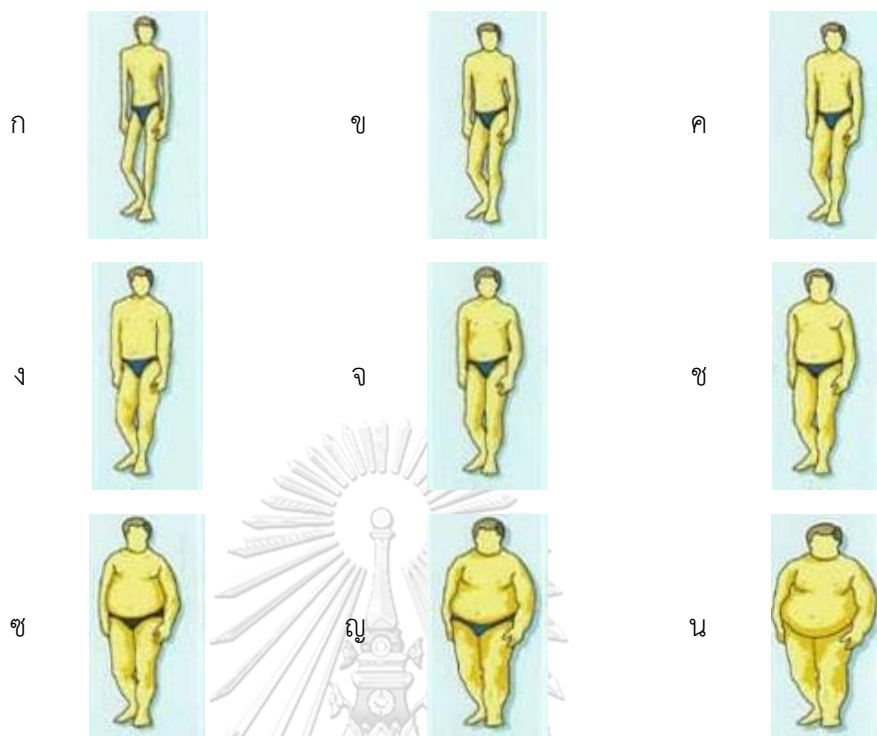
10. คุณได้รับข้อมูลเกี่ยวกับรูปลักษณ์ (รูปร่าง หน้าตา) ที่ต้องการ และการดูแลรูปลักษณ์ทางช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- โทรทัศน์
- นิตยสาร
- โฆษณา
- ภาพยนตร์
- อินเทอร์เน็ต
- Facebook
- Instagram
- Twitter
- Youtube
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

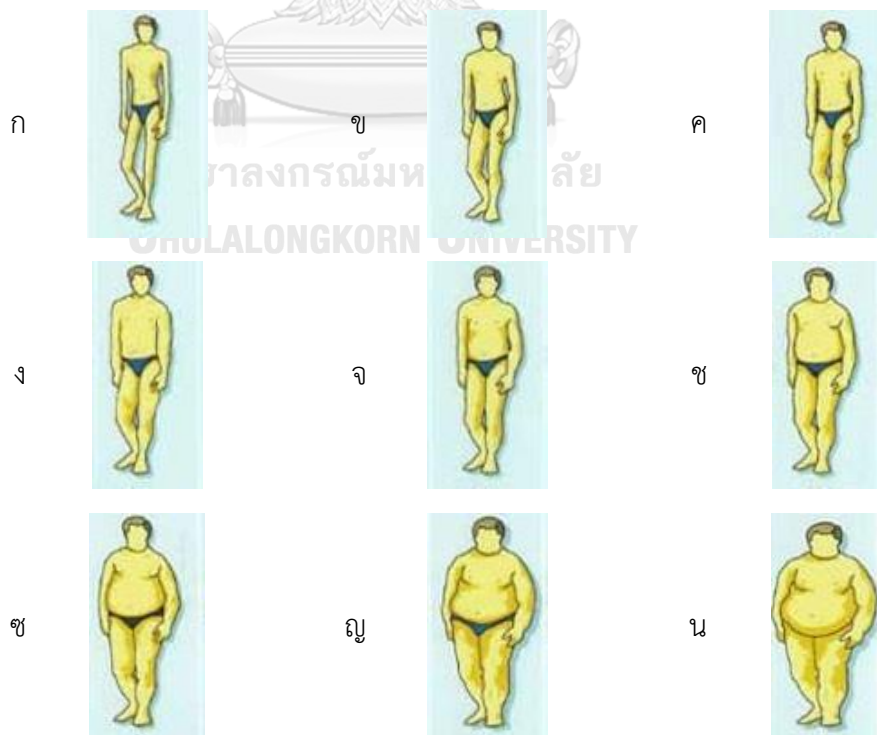
11. ระยะเวลาที่คุณเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับรูปลักษณ์ (ยกตัวอย่างเช่น โทรทัศน์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น)

- น้อยกว่า 30 นาที/วัน
- 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง/วัน
- 1 ชั่วโมงถึง 2 ชั่วโมง/วัน
- 2 ชั่วโมงถึง 3 ชั่วโมง/วัน
- 3 ชั่วโมงถึง 4 ชั่วโมง/วัน
- 4 ชั่วโมงถึง 5 ชั่วโมง/วัน
- มากกว่า 5 ชั่วโมง (โปรดระบุ)

12. โปรดเลือกภาพที่สะท้อนถึงรูปลักษณ์ในปัจจุบันของท่าน

13. โปรดเลือกภาพที่สะท้อนถึงรูปลักษณ์ที่ท่านต้องการ

ข้อมูลเกี่ยวกับความโน้มเอียงทางเพศ

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความด้านล่างและขอให้ท่านเลือกข้อความที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. ในช่วงปีที่ผ่านมา ฉันรับรู้ว่าคุณมีความดึงดูดใจทางเพศกับ
 - ก. ฉันไม่เกิดความรู้สึกดึงดูดใจทางเพศเลยในช่วงปีที่ผ่านมา
 - ข. ฉันรู้สึกดึงดูดใจทางเพศกับเพศเดียวกันเท่านั้น
 - ค. ฉันรู้สึกดึงดูดใจทางเพศกับเพศเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบ้างก็รู้สึกดึงดูดใจกับเพศตรงข้าม
 - ง. ฉันรู้สึกดึงดูดใจกับเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามเท่า ๆ กัน
 - จ. ฉันรู้สึกดึงดูดใจทางเพศกับเพศตรงข้ามเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีบ้างก็รู้สึกดึงดูดใจกับเพศเดียวกัน
 - ช. ฉันรู้สึกดึงดูดใจทางเพศกับเพศตรงข้ามเท่านั้น
2. ฉันรับรู้ว่าคุณ
 - ก. ฉันไม่สามารถระบุได้ว่าตนเองมีสถานะทางเพศแบบใด
 - ข. ฉันรู้สึกว่าตนเองรักร่วมเพศเท่านั้น
 - ค. ฉันรู้สึกว่าส่วนใหญ่ตนเองรักร่วมเพศ แต่มีบ้างที่รู้สึกว่ารักต่างเพศ
 - ง. ฉันรู้สึกว่าตนเองรักร่วมเพศและรักต่างเพศเท่า ๆ กัน
 - จ. ฉันรู้สึกว่าส่วนใหญ่ตนเองรักต่างเพศ แต่มีบ้างที่รู้สึกว่าคุณรักร่วมเพศ
 - ช. ฉันรู้สึกว่าตนเองรักต่างเพศเท่านั้น
3. ฉันรู้สึกว่าตนเองมีความต้องการทางเพศกับใคร
 - ก. ในระยะเวลาช่วงปีที่ผ่านมาฉันไม่มีความต้องการทางเพศกับใครเลย
 - ข. ฉันเกิดความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกันเท่านั้น
 - ค. ฉันเกิดความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบ้างก็รู้สึกมีความต้องการทางเพศกับเพศตรงข้าม
 - ง. ฉันเกิดความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามเท่า ๆ กัน
 - จ. ฉันเกิดความต้องการทางเพศกับตรงข้ามเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีบ้างที่มีความต้องการทางเพศกับเพศเดียวกัน
 - ช. ฉันเกิดความต้องการทางเพศกับเพศตรงข้ามเท่านั้น

ส่วนที่ 2 แบบวัดความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์

คำชี้แจง ขอให้ท่าน ระบุว่าในช่วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมา คุณมีความรู้สึกตามข้อความแต่ละข้อมากน้อยเพียงไร

คำถาม	ไม่รู้สึก เลย	รู้สึก นาน ๆ ครั้ง	รู้สึก บางครั้ง	รู้สึก บ่อยครั้ง	รู้สึก ตลอด เวลา
	1	2	3	4	5
1. ฉันไม่พอใจรูปร่างที่มีจนรู้สึกควรเปลี่ยนแปลงตัวเอง	1	2	3	4	5
2. ฉันเห็นรูปร่างผู้ชายคนอื่น แล้วรู้สึกว่ารูปร่างตัวเองด้อยกว่า	1	2	3	4	5
3. เวลาถอดเสื้อผ้าออกหมด ฉันรู้สึกที่ตัวเองพอมหรืออ้วนจนเกินไป	1	2	3	4	5
4. ฉันรู้สึกไม่สบายใจ หากทานอาหารที่มีแคลอรีสูงเข้าไป	1	2	3	4	5
5. ฉันรู้สึกว่ารูปร่างของตัวเองไม่สมส่วน	1	2	3	4	5
6. ฉันรู้สึกอาย เวลาที่มองเห็นรูปร่างตัวเอง	1	2	3	4	5
7. เวลาส่องกระจก ฉันไม่พอใจในรูปร่างของตัวเอง	1	2	3	4	5
8. ฉันรู้สึกกังวลกับรูปร่างตัวเอง เมื่อต้องเข้าสังคม	1	2	3	4	5
9. ฉันรู้สึกกังวลกับรูปร่างของตนเอง	1	2	3	4	5
10. เวลาเห็นผู้ชายที่มีรูปร่างดี ฉันจะรู้สึกไม่พอใจรูปร่างตัวเอง	1	2	3	4	5

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง ขอให้ท่านระบุว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	1	2	3	4
1. ฉันรู้สึกว่าเป็นคนที่มีคุณค่า อย่างน้อยก็เท่าเทียมกับคนอื่น	1	2	3	4
2. ฉันรู้สึกว่ามีคุณสมบัติที่ดีหลายด้าน	1	2	3	4
3. โดยรวมแล้ว ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนล้มเหลว	1	2	3	4
4. ฉันสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีไม่แพ้คนส่วนใหญ่	1	2	3	4
5. ฉันรู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรให้ภาคภูมิใจนัก	1	2	3	4
6. ฉันมีทัศนคติทางบวกต่อตนเอง	1	2	3	4
7. โดยรวมแล้ว ฉันพึงพอใจในตัวเอง	1	2	3	4
8. ฉันอยากรู้สึกดีกับตัวเองได้มากขึ้น	1	2	3	4
9. บ่อยครั้ง ฉันรู้สึกว่าตนเองไร้ประโยชน์ เอาเสียจริง ๆ	1	2	3	4
10. บางครั้ง ฉันรู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย	1	2	3	4

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อ

คำชี้แจง ขอให้ท่านระบุว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย/ เห็น ด้วย พอ ๆ กัน	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. รูปร่างหน้าตาของผู้ชายในสื่อ เช่น นิตยสารหรืออินเทอร์เน็ต สะท้อนให้เห็นถึงรูปร่างหน้าตาที่ฉันอยากมีอยากเป็น	1	2	3	4	5
2. ฉันเชื่อว่าเสื้อผ้าจะดูดีขึ้น ถ้าคนที่สวมใส่มีรูปร่างดี	1	2	3	4	5
3. สื่อที่เผยแพร่ภาพผู้ชายหุ่นดีทำให้ฉันอยากมีหุ่นดีตามไปด้วย	1	2	3	4	5
4. ภาพของผู้ชายที่ฉันเห็นในสื่อ ไม่ได้กระตุ้นให้ฉันอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง	1	2	3	4	5
5. ฉันมักจะเปรียบเทียบรูปร่างของตัวเองกับผู้ชายในสื่อ	1	2	3	4	5
6. ภาพของผู้ชายที่หุ่นดีทำให้ฉันอยากหุ่นดีตามไปด้วย	1	2	3	4	5
7. ฉันเช็คสื่อออนไลน์บ่อยครั้ง เพื่อเปรียบเทียบรูปร่างหน้าตาตัวเองกับผู้ชายในสื่อ	1	2	3	4	5

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการประเมินตนเองเหมือนวัตถุ

คำชี้แจง ขอให้ท่านระบุว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

ข้อ ที่	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย ที่สุด	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย บ้าง	เห็น ด้วย บ้าง	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย ที่สุด
		1	2	3	4	5	6
1	ฉันไม่ค่อยใส่ใจกับรูปลักษณ์ของตนเอง	1	2	3	4	5	6
2	ฉันรู้สึกไม่พอใจตนเอง เวลาที่ฉันไม่สามารถควบคุมน้ำหนักตัวได้	1	2	3	4	5	6
3	ฉันให้ความสำคัญกับความสบายของเสื้อผ้ามากกว่าความดูดีเมื่อสวมใส่	1	2	3	4	5	6
4	ฉันคิดว่าคนเราเกิดมาดูดีแค่นั้น ก็ดูดีได้แค่นั้น	1	2	3	4	5	6
5	ฉันรู้สึกละอายใจ เมื่อไม่ได้ทำให้รูปลักษณ์ของฉันดูดีที่สุด	1	2	3	4	5	6
6	การที่คนเราจะมีรูปร่างดีหรือไม่ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับว่าเราเกิดมามีรูปร่างเช่นไร	1	2	3	4	5	6
7	ฉันให้ความสำคัญกับความแข็งแรงมากกว่าความดูดีของร่างกาย	1	2	3	4	5	6
8	ฉันรู้สึกไม่พอใจตนเอง เวลาที่ไม่ได้ดูแลรูปลักษณ์ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้	1	2	3	4	5	6
9	ฉันไม่ค่อยเปรียบเทียบรูปลักษณ์ของตนเองกับผู้อื่น	1	2	3	4	5	6
10	หากฉันพยายาม ฉันสามารถทำให้ตนเองดูดีได้	1	2	3	4	5	6
11	ฉันรู้สึกอาย เวลาที่มีคนรู้ว่าจริง ๆ แล้วฉันน้ำหนักเท่าไร	1	2	3	4	5	6
12	ฉันไม่คิดว่าตนเองมีความสามารถมากนักในการดูแลรูปลักษณ์ให้ดูดี	1	2	3	4	5	6
13	แม้เมื่อฉันจะไม่สามารถควบคุมรูปลักษณ์ตัวเองได้ ฉันก็ยังพอใจในตนเอง	1	2	3	4	5	6

ข้อ ที่	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย ที่สุด	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย บ้าง	เห็น ด้วย บ้าง	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย ที่สุด
		1	2	3	4	5	6
14	มีหลายครั้งในแต่ละวัน ที่ฉันเฝ้าคิดถึง รูปลักษณ์ของตนเอง	1	2	3	4	5	6
15	ฉันรู้สึกผิดหากฉันไม่สามารถออกกำลังกาย ได้เท่าที่ควร	1	2	3	4	5	6
16	ฉันมักจะกังวลว่า เสื้อผ้าที่สวมใส่อยู่ทำให้ ฉันดูดีหรือไม่	1	2	3	4	5	6
17	แม้เมื่อฉันไม่สามารถควบคุมน้ำหนักตัวเอง ได้ ฉันก็ยังคิดว่าตัวเองเป็นคนที่ใช้ได้อยู่	1	2	3	4	5	6
18	ฉันไม่ค่อยกังวลว่า คนอื่นจะประเมิน รูปลักษณ์ของฉันอย่างไร	1	2	3	4	5	6
19	ฉันคิดว่าน้ำหนักตัวโดยส่วนใหญ่ของคนเรา ถูกกำหนดโดยพันธุกรรม (ยีน)มาตั้งแต่เกิด	1	2	3	4	5	6
20	ฉันใส่ใจจว่าร่างกายของฉันทำอะไรได้บ้าง มากกว่าว่าร่างกายของฉันดูดีเพียงไร	1	2	3	4	5	6
21	ไม่ว่าฉันจะพยายามลดน้ำหนักเพียงไร น้ำหนักตัวของฉันก็ไม่น้ำหนักที่จะเปลี่ยนแปลง	1	2	3	4	5	6
22	ฉันรู้สึกกละอายใจ เวลาที่รูปร่างของฉันไม่ดี เท่าที่ควร	1	2	3	4	5	6
23	ฉันสามารถควบคุมน้ำหนักให้เป็นไปตามที่ ต้องการได้ ถ้าฉันพยายามมากพอ	1	2	3	4	5	6
24	รูปร่างของคนเราขึ้นอยู่กับพันธุกรรม(ยีน) เป็นส่วนใหญ่	1	2	3	4	5	6

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพรรณทิพา ปัทมอารักษ์ เกิดวันพฤหัสบดีที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ที่จังหวัดสิงห์บุรี สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนวัดโบสถ์ ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสิงห์บุรี จากนั้นปีการศึกษา 2557 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต จากคณะอุตสาหกรรมเกษตร ภาควิชาพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558

หมายเหตุ : ผู้สนใจหรือมีคำถามเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ สามารถติดต่อได้ที่ E-mail: Phantipa.Pa@student.chula.ac.th

